

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVII
24 (1 721)
VINERI
17 iunie
1988

Eminescu
și literatura
populară

pagina 9

În cursul dimineții de joi

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a avut un nou și rodnic dialog cu oamenii muncii

„VIZITĂ DE LUCRU” — pictură de Valentin Tănase

La ora cînd revista noastră intra în rotativă, se derulau primele secvențe ale vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, a făcut-o, în cursul zilei de joi, 16 iunie, în județe din sudul țării.

Desfășurat în ambianța caracteristică acestor momente ale vieții social-politice românești, de caldă și entuziastă vibrație patriotică, revoluționară, prilejuind noi și emoționante manifestări de dragoste și recunoștință, de atașament la politica partidului, noul dialog de lucru al conducătorului partidului și statului cu oamenii muncii a abordat sarcini de cea mai mare importanță, specifice acestei perioade, precum și alte probleme majore ale activității economice și sociale, de îndeplinire a obiectivelor actualului cincinal, impulsivind efortul general de transpunere în fapte a programelor de dezvoltare intensă, rapidă și multilaterală a patriei, de ridicare continuă a bunăstării întregii națiuni.

Modernizarea producției, modernizarea oamenilor

Întreprinderea de Mecanică Fină este, pentru călătorul către Predeal, o neașteptată introducere la cunoscutul capitol de vacanță numit Sinaia. Clădirile masive, înalte, întinse, care alcătuiesc citadela numită mai scurt, familiar aproape, Mefin adăpostesc o industrie de vîrf și pe cei cîteva mii de slujitori ai ei. Fără îndoială, orașul de pe Prahova și-a schimbat radical profilul, viața, renumele în ultimii ani și datează în bună parte această însemnată mutație în destinul său realizărilor de la Mefin.

„În 1983 am avut cîntecul să primim vizita președintelui țării, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Din toate punctele de vedere, acel moment a constituit pentru întreprinderea noastră o plăcî turnantă. Pornind de la posibilitățile domeniului nostru și de la necesitățile economiei naționale, secretarul general al partidului ne-a cerut să dublăm capacitatea de producție a întreprinderii pînă în anul 1990. Ne aflăm acum foarte aproape de „scadență” și avem mulțumirea că am urmat îndeaproape programul trasat cu prilejul acelei vizite de onoare, că ne aflăm, altfel spus, pe drumul cel bun.”

Tiberiu Tudoran, șeful servi-

ciului personal-învățămînt-tribuire de la „Mecanică fină” vorbește cumpătat. Are aerul unui om cu perspectivă în ambele sensuri: în viitor, dar și în ceea ce a fost, deși vîrsta l-ar trece încă în rîndul celor tineri. Se scuza. Trebuie să dea neîntîrziat un telefon. Fără să vreau, sînt martora unei jumătăți de dialog. Cealaltă se poate lesne presupune. E nevoie de flori. Să fie frumoase, de sezon. De cărți „ne vom îngriji noi”. Vrea să fie o mică festivitate frumoasă. Cît de repede, poate chiar miine.

S-a rezolvat. În agendă, punctul se bifează. Privită de-a-n-doaselea, din locul meu, lista problemelor pentru această zi pare încă foarte lungă. „Ce-a fost mai important am rezolvat deja. Era vorba despre școala de maștri. Zilele acestea a absolvit o nouă promoție. O clasă adică. Nu lăsăm niciodată să treacă neobservat momentul. Nici nu știți cît de mult le place oamenilor să se simtă iar elevi! Învățămîntul de maștri are la noi deja o serioasă tradiție. Cadrele didactice ale Liceului industrial Sinaia — în fapt

(Continuare în pag. 5)

TANIA RADU ■

Starea de pîine

Iată, vine zvon de pîine din cîmpia roditoare,
Spicul greu trăiește ceasul arcuirilor semețe
Ce dau stemei măreție și străluminări solare,
Vorbînd lumii de o țară a-mplîmirilor mărețe.

Griul singur azi vorbește timpului ce o să vină,
Că apusă este noaptea cînd a fost el însuși rob,
Că acum trăim o vreme de-nțelegere deplină
Că risipă e chiar gîndul de a prăpădi un bob.

Este-un timp al demnității și-al voinței unanime,
Cînd partidul ne unește ca șuvoaiele-ntr-un riu.
Este înțelesul vorbei din bătrîni venită-anume,
Că puterea și tăria stăp și-n boabele de griu.

Parcă mai puternic brațul decît fierul ni se face
Auzînd cum cîntă lanul imnele fremătătoare,
Cînd roștim ca o speranță de-implinire și de pace:
Iată, vine zvon de pîine din cîmpia roditoare!

TEODOR OPRIȘAN ■

Cupa României: urmează finala

in pagina 22

Echipaj pentru Singapore

in pagina 13

Respirînd odată cu muntele

Cînd, în urmă cu peste 30 de ani, tînărul Ștefan Moise poposea, îmbrăcat în uniformă militară, la Baia Sprie, era încredințat că, imediat după satisfacerea serviciului militar, se va întoarce în Moldova natală. Începuse să lucreze din adolescență, din 1951, ca brigadier la șantierul hidrocentralei de la Bicaz și, pentru că era mare nevoie de oameni, a învățat meseria subteranului. A mers apoi la Comănești, la mină, și nici în armată nu s-a despărțit de meserie. În Moldova n-a mai ajuns însă decît ca să-și mai vadă nea-

(Continuare în pag. 7)

CONSTANTIN DUMITRU ■

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Teze fundamentale pentru prezentul și viitorul României

Magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale a devenit un document de referință al activității fiecărui comunist, al tuturor colectivelor de oameni ai muncii și, implicit, un program de gândire și acțiune în viața tinerei generații, în activitatea de educare și formare a omului nou, aceasta din urmă fiind o preocupare constantă, definitorie în concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ca răspuns, marile noastre împliniri și izbînzii de pînă acum, cîteazătoarele noastre proiecte de viitor au ca suport spiritual tocmai încrederea fermă, nestrămutată a tinerei generații, a întregului popor, în justetea politicii generale a partidului și statului, politică elaborată și înfăptuită cu înțelepciune și decisivă contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu în perioada de glorie inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R. Pentru tinăra generație înțeleasă, aflată în primii ani de producție sau la vîrstă pregătirii temeinice, multilaterale, această clarvăzătoare politică răspunde în cel mai înalt grad vîntelor năzuinți și idealuri ale tineretului și este în măsură să-i pună plener în valoare calitățile multiple care îi definesc drept o puternică forță socială „viitorul însuși al națiunii noastre”. Asociată deci ireversibil cîteazătoare, telurilor cele mai nobile și generoase, vîrstei care refuză din start inerția, rutina, tot ceea ce e vechi și perimat, care promovează cu curaj neabătut noul, spiritul revoluționar, și umanismul nostru socialist, tinerețea se regăsește în inșiși opțiunile strategice care vor face ca, la sfîrșitul actualului cincinal, România socialistă să pășească într-un nou stadiu de dezvoltare economică și socială.

În dorința de a înțelege mai profund sensul și conținutul concret al sintagmei om nou, căile și modalitățile de formare, procedeele educative care conduc efectiv, chiar la nivelul colectivelor de muncă, spre acest nou tip de om, spre această nouă calitate umană, recent, cu concursul Comitetului municipal Ploiești al U.T.C., am organizat, la întreprinderea de stofi „Dorobanțul” din localitate — unitate dispunind de numeroși tineri, proaspăt distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste — o interesantă și instructivă dezbatere pe tema „Cum învață un tînar să devină om nou”!

ELENA DUMITRESCU, electrician: Am reținut din documentele de partid, dar mai ales din recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al Partidului Comunist Român, că societatea avansată spre care tindem nu se poate construi decît cu oameni noi, bine pregătiti din toate punctele de vedere, adică atît politic, profesional, cit și moral. Și tinerii din întreprinderea noastră au recepționat corect și responsabil această cerință. Muncind alături de cei mai în vîrstă, ei au înțeles și înțeleg că, mai ales fără o bună pregătire profesională, nu pot face mare lucru. Pentru a fi la curent cu tot ce e nou în meserie, trebuie să ne ridicăm continuu nivelul cunoștințelor de specialitate, să nu ne lîmîm doar la ce am făcut în școala profesională, în liceu sau facultate. Muncitorul tînar al zilelor noastre are minunate condiții de viață și de învățatură, excelente condiții de muncă. El doar trebuie să dorească și să vrea să învețe, să-și ridice neconștient nivelul pregătirii. Pentru asta avem organizate chiar în întreprindere, prin grija consiliului de conducere al oamenilor muncii, prin eforturile organizațiilor de partid și U.T.C., cursuri de calificare și policalificare. Apoi, putem participa din plin la mișcarea de invenții și raționalizări din uzină, la universitatea cultural-științifică. Multe

fete își completează studiile, frecventînd, la seral, liceul sau chiar facultatea. Eu, de pildă, sînt în anul I, curs seral, la Facultatea de utilaj tehnologic din cadrul Institutului de petrol și gaze; o colegă de-a mea e în anul V, tot la I.P.G.

MARIA HIRJAN, finisoare: Cîteva care aspiră să devină un om nou trebuie să aibă și convingeri politice sănatoase. Adică, un nivel politic tot mai ridicat. Altfel nu poți înțelege corect mersul vieții, nu poți înțelege bine însăși politica partidului nostru. La baza formării unui tînar, care aspiră să devină om nou, stă concepția despre lume și viață a partidului, materialismul dialectic și istoric, teoria și practica socialismului științific, înțelegerea profundă și corectă a sarcinilor și orientărilor reieșite din documentele

MARIA HIRJAN: Din păcate, într-adevăr, mai aveam lucrători tineri care ne mai aduceau la recepție marfă cu unele mici defecte, care întîrzieau sau lipseau nemotivat de la program. Am stat de vorbă cu ei, uneori și în biroul organizației cu cei care, bineînțeles, sînt uteciști, le-am arătat deschi unde au greșit, în ce constă concret indisciplina sau greșeala săvîrșită și, să știți, s-au îndreptat la timp. Probleme grave, ieșite din comun, n-am avut niciodată și sperăm sincer să nu avem. Tinerii, în secție, sînt receptivi la critică; dacă au greșit, se corectează imediat, fără prea multe discuții. Nu-i lăsăm noi să ajungă pe o pantă greșită.

FLORENTINA DOBROTEANU, muncitoare: Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea din 29 aprilie,

atîtea trăsături și cerințe ale unui tînar care vrea să devină cu adevărat un om de nădejde al fabricii, un om nou.

NICOLAE DOANĂ, lăcătuș: Sigur că da, un tînar, ca să ajungă și să fie considerat un om nou, trebuie neapărat să aibă o foarte bună pregătire politică și profesională, un bogat bagaj de cunoștințe de cultură generală, toate acestea grefate însă pe un profil moral sănătos. Nu vreau să exagerez rolul generației tinere, însă sînt convins că dacă întreprinderea noastră, pentru rezultatele deosebite înregistrate de-a lungul ultimilor ani, a reușit să obțină titlul de Erou al Muncii Socialiste, apoi asta se datorește indiscutabil și contribuției tineretului nostru care constituie cam o treime din întregul personal. N-a fost deloc ușor, se înțelege, lucrurile n-au mers

zător celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane. Am impresia, întemeiată pe fapte, că la noi, la „Dorobanțul”, îndemnul conducătorului partidului și statului și-a găsit demult ecoul și azi s-a materializat. Avem în întreprindere oameni cu adevărat noi, disciplinați, cu conștiință ridicată, care nu se dau în lături de la nici un efort atunci cînd e vorba de prestigiul unității, de marca fabricii ca atare, și pun mai presus decît orice interesul colectiv.

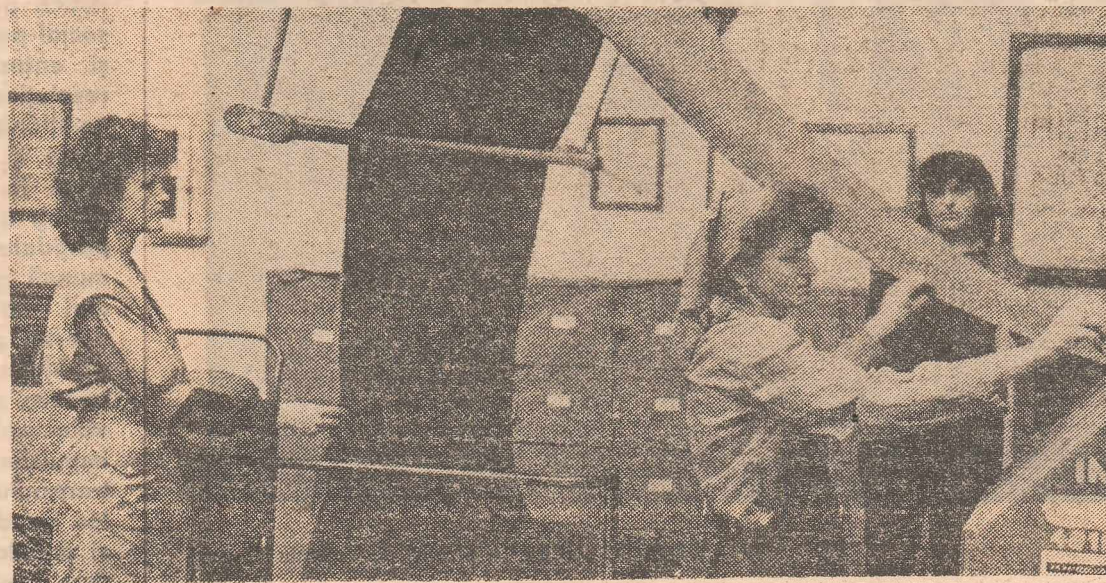
DANIELA CĂLIN: Am 24 de ani, sînt confecționar cataloage mostre, în secția creație, și urmez la fără frecvență, anul V, Facultatea de biologie a Universității București. Aș vrea să fac o remarcă, și anume că tinerii mei colegi din compartimentul în care lucrez manifestă multă receptivitate față de comandamentele și exigențele vremii. Secția noastră de creație poate fi comparată cu o microuzină; este locul unde se nasc prototipurile de produse, colecțiile de mostre care se prezintă partenerilor externi, beneficiarilor de tot felul. Mai tot timpul noi sîntem preocupați de nou, de frumos. Consider că omul nou, tînar, nu poate fi altul decît cel capabil să-și apropie cuceririle științei și tehnicii, să cunoască bine legile și comandamentele sociale ale vremii în care trăiește. Viața e complexă și ea se cere cunoscută și înțeleasă așa cum este, fără urme de misticism, fără farduri sau alte influențe gratuite. Sînt printre noi colegi care muncesc excepțional, care se zbat neconștient și-s dornici de afirmare. Unii frecventează, în timpul liber, cursurile universității culturale sau ale școlii populare de artă, pătrund tainele unor noi discipline, învață să cînte la diferite instrumente, învață limbi străine, practică diferite sporturi amatoare sau de performanță. Un tînar care aspiră la calitatea de om nou, obligatoriu trebuie să se comporte demn nu numai la locul de muncă, ci și în familie, în societate, oriunde. În același timp se cere să fie și un bun patriot, să-și iubească țara, să-și iubească poporul, graiul și portul, să fie plin de respect și grijă față de oamenii muncii, indiferent de naționalitate sau de rangul, de condiția socială pe care o au.

NICOLAE DOANĂ: Pentru că tot a venit vorba de inventivitate, de creativitate, vreau să precizez că la noi în secție, ca și în întreaga unitate de altfel, mișcarea de inovații și raționalizări a dobîndit caracter de masă. Sub îndrumarea maestrului Tudor Negoită, a fost conceput nu demult și realizat cu forțe proprii un dispozitiv de reconducere a seriei de piese, fapt ce a determinat reducerea la jumătate a timpului de staționare a războaielor și mașinilor de țesut și, în consecință, creșterea simțitoare a productivității muncii.

CRISTINA STAN: Organizația noastră s-a dezvoltat neconștient, ea numără azi peste o mie de tineri. Cu toții ne străduim — așa cum ne îndeamnă tovarășul Nicolae Ceaușescu — să ne afirmăm ca o puternică forță socială. Am căutat mereu, și cred că am izbutit în bună măsură, ca, sub îndrumarea nemijlocită a organizației de partid, să însușim în conștiința fiecărui tînar convingerea că socialismul și comunismul se pot construi numai cu oameni noi, bine pregătiți politic, profesional și moral, prin muncă perseverentă, făcută nu oricum, ci numai de înaltă calitate și eficiență, prin ordine și disciplină liber conștientă. Așa am izbutit, cred eu, să dobîndim an de an rezultate tot mai bune, să obținem, în final, înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, cu care întreprinderea noastră a fost răsplătită recent prin Decret prezidențial, titlu care onorează și răsplătește eforturile fiecăruia de a fi la înălțimea acestui timp eroic, numit Epoca Nicolae Ceaușescu.

MIHAI STĂNESCU

La „Dorobanțul” Ploiești, o masă rotundă despre: CUM ÎNVAȚĂ UN TÎNĂR SĂ DEVINĂ OM NOU

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

programatice ale partidului, din expunerile și cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu. La învățămîntul politico-ideologic din cadrul organizației U.T.C., tinerii pun întrebări cu privire la unele probleme de politică generală, internă și externă; în calitatea pe care o am, de secretar adjunct al comitetului U.T.C., sînt adesea și eu solicitat să răspund și trebuie să fac acest lucru cu toată competența. De aceea mă și pregătesc temeinic ca nu cumva să mă fac de rușine în fața lor. I-am văzut că citesc și sînt interesați să cunoască, să înțeleagă exigențele pe care partidul le pune în fața tinerei generații într-o etapă sau alta. Tinerii privesc cu maturitate, politic, nu prin prisma strict economică, a avantajului personal imediat. Urmare a creșterii conștiinței, cu toții am înțeles să muncim cit mai responsabil și am obținut de două ori consecutiv locul trei în întrecerea socialistă. Dar secția finisaj, unde și eu lucrez efectiv, are ambiții și mai mari, în sensul de a nu admite absolut nici un fel de rebut, a da numai produse de cea mai bună calitate și, chiar din acest an, să ocupăm în întrecere locul I.

CRISTINA STAN, analist, secretara Comitetului U.T.C. Mult succes! Numai că nu sîntei singurele aspirante la primul loc. Acolo, în secția finisaj, se mai manifestă uneori și indisciplina, e drept că nu în forme grave, dar se manifestă, și asta nu prea văd eu să contribuie la formarea și nici la afirmarea omului nou. Mai aveți de luptat cu niște apucături vechi, înapoiate, care se mai întîlnesc chiar la unii tineri aspiranți la locul fruntaș.

spune că U.T.C.-ul, ca și celelalte organizații de masă trebuie să tragă concluziile corespunzătoare și să-și îndeplinească mai bine rolul pe care îl are în întreaga activitate. Să dezvoltăm puternic spiritul revoluționar în muncă, în gândire — spunea secretarul general —, în toate domeniile, să acționăm cu hotărîre împotriva a tot ce este vechi și perimat, a ceea ce nu mai corespunde actualei etape și să promovăm cu îndrăzneală noul, ceea ce se afirmă ca o necesitate a dezvoltării societății. În acest cadru, și după părerea mea, un rol primordial în formarea omului nou, a unui tînar om nou, dacă mă pot exprima așa, îl are, alături de pregătirea profesională, pregătirea politică, astfel încît fiecare tînar să înțeleagă lucrurile cit mai bine, să-și însușească politica partidului, spre a o putea aplica în mod corect la locul lui de muncă. Ca și colega mea, Maria Hirjan, lucrez în sectorul repasat, pe bună dreptate considerat în întreprindere sector-cheie. La locul meu de muncă, dar și ca propagandistă a organizației U.T.C., mă strădui să fiu un exemplu demn de urmat, caut să-i determin pe toți colegii mei să înțeleagă că lupta pentru calitate, pentru economisirea materiilor prime și materialelor are nu numai un aspect pur economic, ci și unul politic de primă însemnătate. Atitudinea înaintată față de muncă și avutul obște, spiritul de economisire, cinstea, spiritul de dreptate, perseverența în atingerea țelului propus, voința și hotărîrea, respectul față de marca fabricii, de oamenii din jur constituie tot

întotdeauna ca pe roate, fără greutate și necazuri, fără opreliști. Dar dacă am ajuns unde am ajuns, înseamnă că dispunem de un colectiv de oameni buni, de un tineret muncitoresc bine format, bine educat și instruit, conștient că dragostea față de patrie și partid, patriotismul lor înflăcărat se manifestă în primul rînd prin muncă, prin rezultate de excepție. Așa cum s-a mai spus aici, marea majoritate a tinerilor noștri învață, au condiții să-și desăvîrșească pregătirea liceală și universitară. Sînt ei oameni noi? Cred că da!

LUCIAN IONESCU, operator la oficiul de calcul: La noi, în multe locuri de muncă, lucrează tineri destoinici, media de vîrstă fiind sub 30 de ani. Numai în cadrul oficiului de calcul peste 60 la sută din întregul personal sînt băieți și fete, ceea ce înseamnă, iată, că un domeniu nou, precum informatica, a devenit destul de repede accesibil generației tinere. Ce vreau eu să subliniez e că între tehnica avansată, om nou și spirit revoluționar este o strînsă corelație. Un om nou nu poate fi decît un spirit revoluționar, deschis permanent către nou, și căruia îi repugnă ceea ce e vechi și retrograd. De aici derivă, după părerea mea, și îndemnul adresat nouă de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a acorda mai multă atenție combaterii cu fermitate a concepțiilor retrograde, a misticismului, ignoranței și lucrului făcut de mîntuială. Să punem cu curaj și hotărîre umărul și să formăm la toți oamenii, la tineret o concepție științifică despre lume și viață, corespun-

În aceste zile întregul nostru popor a aniversat împlinirea a patru decenii de la actul istoric al naționalizării înfăptuit la 11 iunie 1948, act ce marchează începutul procesului revoluționar de edificare a socialismului în România și transformarea clasei muncitoare în forță socială conducătoare în societate și în stat. Din acest moment, democrația — aspirație multi-seculară a oamenilor muncii — avea să devină o coordonată definitorie a vieții sociale și politice.

În acest interval, scurt la scara istoriei, dar bogat în împliniri și satisfacții pentru poporul nostru, exercitarea democratică a puterii a cunoscut impresionante evoluții pe linia adâncirii și perfecționării. Esența cotiturii radicale înfăptuită cu patruzeci de ani în urmă este pusă în lumină, înainte de toate, de faptul că pentru prima oară în istorie puterea economică aparține celor ce muncesc și ea reprezintă pentru todeauna fundamentul trainic al puterii politice a noilor proprietari, care se vor consacra cu dăruire atât muncii creatoare de bunuri materiale și spirituale, cât și activității de conducere. Naționalizarea a oferit premisele înlăturării separației tradiționale — cu adinci consecințe socio-umane negative — dintre conducători și conduși, instituirea proprietății sociale în sectoare de bază ale economiei — în industrie, bănci, transporturi și comerț — și lichidarea proprietății burghezo-moșierești plasând oamenii muncii în ipostaza de proprietari, producători, beneficiari și conducători. De asemenea, ea a declanșat transformări neîntrerupte, etape succesive reclamate de logica socialismului în toate domeniile vieții sociale.

„Remarcabilele înfăptuiri obținute de țara noastră în edificarea noii orinduirii sociale — preciza secretarul general al partidului în Expunerea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii — demonstrează cu putere faptele, însemnătatea istorică a actului revoluționar de acum patru decenii, justiciile politicii generale a Partidului Comunist Român, capacitatea și energiile creatoare ale poporului nostru, eliberat de exploatare și asuprire, devenit stăpân pe destinele sale, hotărât să acționeze cu toată fermitatea pentru a-și făuri un viitor luminos, corespunzător năzuințelor sale fundamentale de libertate, de bunăstare și fericire.”

Răsturnarea vechii orinduirii, lichidarea asupririi sociale — cea mai mare cucerire revoluționară a oamenilor muncii din patria noastră — a deschis calea unor mutații calitative grație cărora poporul, regrupat în clase și categorii sociale, prietene — decide suveran, condus neabătut, permanent și clarvăzător de partid, asupra grandiosului proces de făurire a vieții noi, socialiste, și se bucură de cele mai largi drepturi și libertăți democratice.

Democrația în socialism — superioară oricărei alte forme istorice — reprezintă o realitate pregnantă în România de astăzi. Dacă această formațiune socială își impune treptat trăsăturile de civilizație materială și spirituală distincte față de capitalism, pe plan politic saltul calitativ se realizează odată cu preluarea puterii politice și a celei economice din mâinile fostelor clase exploatare. Încă din acest moment, puterea politică se exercită pentru prima oară și pentru totdeauna în favoarea celor ce muncesc și este orientată temporar, efectiv sau potențial, exclusiv împotriva minorității pe care o formau foștii asupritori.

Democrația își are determinările complexe nu numai în natura noii orinduirii sociale. În particularitățile modului de producție, în trăsăturile clasei ce se manifestă ca forță socială conducătoare în societate, ci și în stadiul de edificare a socialismului, în structura de interese sociale proprii fiecărei perioade în parte. Fiecare etapă de dezvoltare presupune în mod necesar, în virtutea logicii obiective a istoriei, o etapă nouă, superioară și, totodată, îi creează premisele economice și social-politice. Pe măsura evoluției procesului revoluționar în raport de specificul obiectivelor, al priorităților, au avut loc și continuă prefaceri semnificative în conținutul și funcțiile puterii, în metodele de realizare și de exercitare a acesteia ca putere a oamenilor muncii.

Făurirea socialismului în România învederează caracterul

deschis, mereu perfectibil al democrației și îi pune în evidență rolul de factor și premisă a progresului rapid. Acele trăsături de esență ale democrației au dobândit o importanță excepțională în societatea noastră în ultimii 23 de ani. În acest sens, Programul partidului consfințește că odată cu Congresul al IX-lea, cu adoptarea noii Constituții și proclamarea Republicii Socialiste România, se inaugurează o perioadă distinctă în dezvoltarea socialistă a patriei. În același timp cu schimbările înnoitoare și rapide din economie, și în corelație cu ele, se înfăptuiesc mutații fără precedent în învățămînt, cultură, în toate domeniile de activitate socială. Concomitent, dinamica vieții politice, funcțiile instituțiilor politice sînt înțelese într-o optică profund științifică, de largă perspectivă, ce conferă politicului roluri de amploare fără precedent, reclamate de necesitățile etapei istorice, de particularitățile de dezvoltare a României. Perfecționarea organizării și conducerii democratice a economiei și societății avea să devină o coordonată organică a ideologiei și strategiei partidului, a liniei sale po-

de ani în urmă, prin instituirea principiului muncii și conducerii colective, ce a substituit decizia și responsabilitatea unipersonale și crearea unui cadru organizatoric adecvat, unic în felul său, de participare a oamenilor muncii la conducere în toate sectoarele de activitate și la toate nivelele. Conducerea profund democratică, prin popor și pentru popor, s-a impus ca factor indispensabil al înfăptuirii progresului social prin dezvoltarea multilaterală, permanent ascendentă a întregului organism social.

Expresia materială a acestor forme superioare de organizare și decizie o reprezintă sistemul unitar și complex, cuprinzător al democrației muncitorești revoluționare. Sistemul, conceput ca un ansamblu vast, unitar și interdependent de instituții, principii de conducere, metode și valori social-politice, exprimă unitatea de voință și de acțiune a tuturor oamenilor muncii, sporirea răspunderii acestora față de preocupările programatice ale partidului. Acest sistem asigură mobilizarea tuturor energiilor materiale și a tuturor capacităților umane în direcția dezvoltării proprietății

mocratic larg, în care muncitorii, țărani, intelectuali, toate celelalte categorii participă direct la întreaga activitate de conducere. Acum, hotărîtor este să facem în așa fel încît toate aceste organisme să-și desfășoare activitatea în cele mai bune condiții, să se acționeze cu toată hotărîrea pentru lichidarea oricărei forme birocratice, administrative, de conducere din birou a activității, pentru realizarea unei noi atitudini, care să asigure buna funcționare a noului sistem de planificare și conducere democratică a întregii activități.

Prin democratizarea tot mai largă a societății noastre, mai ales în ultimii douăzeci de ani, cînd s-a acționat permanent pentru perfecționarea întregii activități de conducere, în conformitate cu obiectivele și sarcinile fiecărei etape, viața cetățenilor, munca lor creatoare de valori materiale și spirituale se împletește tot mai organic cu activitatea de conducere, cu gospodărirea judicioasă a avuției sociale. Astfel, organismele autoconducerii și ale autogestivității asigură oamenilor muncii posibilitatea de a-și realiza mai bine calitatea de proprie-

de unele încălcări ale hotărîrilor adoptate sau ale legilor țării. De asemenea, ridicarea gradului de pregătire, creșterea spiritului revoluționar, a conștiinței socialiste la toate categoriile de oameni ai muncii, întărirea răspunderii cadrelor politice și de conducere, a cadrelor de specialitate față de popor și de cauza socialismului reprezintă coordonate definitorii ale saltului calitativ pe care activitatea de conducere urmează să-l realizeze.

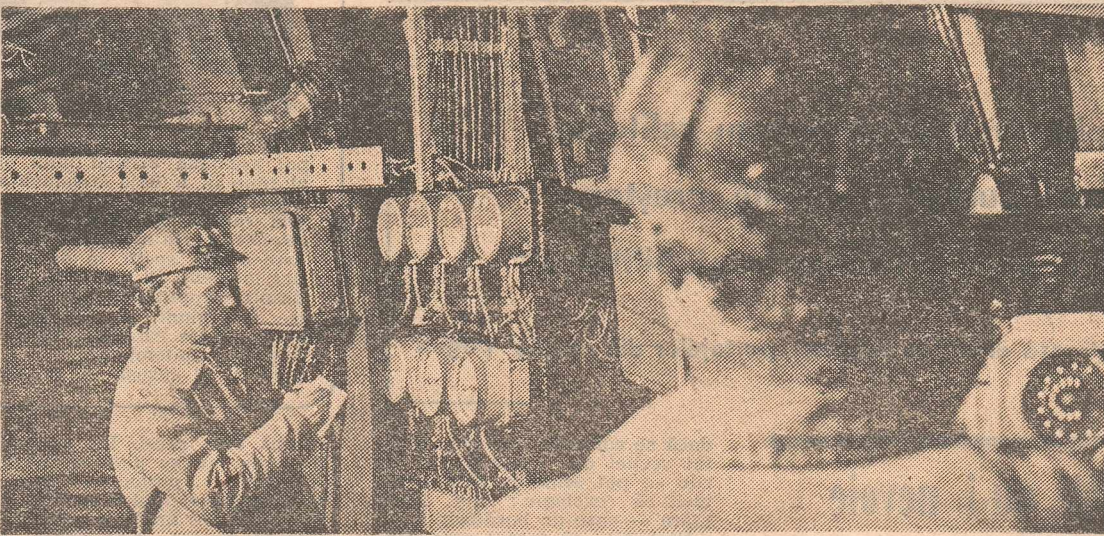
Perfecționarea sistemului democrației muncitorești revoluționare este indisolubil legată de creșterea rolului partidului de forță politică conducătoare — atât în etapa actuală cit și în viitoarele etape de dezvoltare ale societății noastre deoarece procesul revoluționar, progresul social ridică noi și noi probleme. Partidul va dobîndi un rol tot mai important „pentru a asigura — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — elaborarea concepțiilor și drumului științific de dezvoltare a societății”. În același spirit, se ridică pe trepte calitative noi activitatea statului, a tuturor organizațiilor și instituțiilor de conducere, raporturile dialectice dintre partid și stat, dintre stat și noile organisme de autoconducere, unitatea dintre partid și popor, dintre toate componentele sistemului democratic al societății noastre și mase.

Sistemul democrației muncitorești revoluționare oferă caracter deplin umanist conducerii sociale și politice, datorită unității de esență dintre dreptul de participare la decizie și deplina angajare pentru afirmarea plenară a cauzei general-sociale, dintre drepturi, pe de o parte, și îndatoriri, obligații, pe de alta, dintre responsabilitatea participării și libertate. Interdependența dintre drepturi și îndatoriri, un adevărat imperativ al istoriei, constituie o trăsătură definitorie a democrației muncitorești. În spiritul acestuia, fiecare om al muncii este chemat să se implice atât în activitatea instituțiilor de conducere sau a organizațiilor din care face parte, cit și a unității în care lucrează, a localității în care trăiește. Fiecare cetățean este în măsură să contribuie la bunul mers al societății atât prin munca de înaltă competență pe care o prestează, cit și prin opiniile critice și autocritice, constructive și principiale, pe care le expune în instituțiile de conducere democratică a societății.

Crearea sistemului unitar și deosebit de original al sistemului democrației muncitorești, printr-un efort laborios, inițiat cu două decenii în urmă, este pe deplin confirmată de experiența acumulată. Perfecționarea activității de construcție socialistă și a activității de conducere — o necesitate impusă de schimbările care au loc în toate domeniile vieții sociale — ne permite să privim cu deplină încredere perspectiva socialismului în România și în lume, să ne concentrăm — avînd în frunte partidul nostru — spre problemele noastre, care sînt diferite de ale altor țări, pentru a le soluționa cit mai bine. „Doresc, încă o dată, să subliniez — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în acest sens în Expunerea din 29 aprilie a.c. — că principiile economice, cadrul organizatoric pe care îl avem corespund actualei noastre etape de dezvoltare. Avem deja o experiență îndelungată și, pentru noi, nu se pune astăzi problema în a le aduce modificări structurale, ci de a asigura realizarea lor mai bună și de a lua măsuri pentru a perfecționa continuu activitatea. Pornim de la faptul că aceasta reprezintă o necesitate permanentă, de zi cu zi. Nu există nimic care a fost rezolvat o dată pentru totdeauna. Permanent să avem în vedere că trebuie să perfecționăm și să aducem îmbunătățiri întregii noastre activități, corespunzător noilor obiective, etapei de dezvoltare pe care o parcurgem în toate domeniile!” Iată de ce, pentru România se pune problema nu de a schimba gîndirea și instituțiile publice, ci de a acționa în așa fel încît sistemul creat să fie perfecționat din interior pentru a funcționa cit mai bine. În consecință, cadrele politice, specialiști, toți oamenii muncii trebuie conștientizați de direcțiile în care trebuie să acționeze, de misiunea activă ce le revine în societate pentru a asigura, sub conducerea partidului, funcționarea noilor instituții democratice la nivelul cerințelor.

CONSTANTIN NICA ■

Edificiu original, unic în felul său

Democrația muncitorească-revoluționară

litice de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de făurire a socialismului cu poporul și pentru popor. Această viziune asupra democrației — fundamentată cu contribuția decisivă a secretarului general al partidului — pornește de la aprecierea democrației drept lege socială, participarea sistematică a poporului la conducerea societății — prin intermediul unui cadru organizatoric larg cuprinzător — reprezentînd condiția indispensabilă a înfăptuirii Programului partidului, a intereselor și aspirațiilor maseilor. „Socialismul — evidențiază, în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu este o orînduire de dictatură, ci o orînduire democratică, în care poporul, masele largi de oameni ai muncii își făuresc în mod conștient viitorul”.

În prezent, în faza superioară a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, crearea unei economii de înaltă eficiență, productivitate și competitivitate solicită eforturi și cunoștințe, pregătire temeinică din partea clasei muncitoare, a tuturor claselor și categoriilor sociale. Totodată, devin covârșitoare implicațiile actului de conducere, de decizie. Activitatea de conducere este chemată, pe de o parte, să orienteze resursele materiale și umane spre asigurarea unei înaintări sustinute, ritmice pe toate planurile a societății, să prevină rămînerile în urmă într-un domeniu sau altul, să preîntîmpine apariția unor contradicții în desfășurarea proceselor sociale. Pe de altă parte, conducerea, organizarea trebuie să garanteze dezvoltarea rapidă, să reducă cheltuielile, să întărească eficacitatea acțiunii politice. Toate aceste exigențe au reclamat intensificarea funcției de organizare și conducere, de planificare și prognoză. Partidul Comunist Român a dat curs acestei cerințe începînd cu Congresul al IX-lea, deci cu peste douăzeci

sociale, sub formele sale consacrate de experiența noii orinduirii, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Structura organizatorică a sistemului democrației muncitorești revoluționare cuprinde: Partidul Comunist Român, forța politică conducătoare, centrul vital al națiunii noastre; statul cu organele sale din sferele puterii și administrației și toate celelalte instituții specializate; organele cu dublă natură — de partid și de stat, de stat și obștești, de partid și obștești; organizațiile de masă și obștești cu organele reprezentative alese ale acestora; instituțiile autoconducerii; congresele și conferințele la nivel național pe mari domenii de activitate economică-socială; organizațiile Democratice și Unității Socialiste; F.D.U.S. — organism politic larg reprezentativ, expresie a noilor structuri economice și sociale din țara noastră. Acest cadru organizatoric, într-adevăr unic în felul său, completează conducerea societății realizată în primele etape ale procesului revoluționar mai ales prin partid și prin stat cu întrușirile noi și indispensabile proprii democrației directe. De asemenea, contribuie prin soluții originale la promovarea intereselor economice și politice ale tuturor claselor, categoriilor sociale și profesionale. Instituțiile democrației muncitorești revoluționare au competențe deliberative atît cu privire la producție și repartiție, cit și la perspectivele dezvoltării. Ele exprimă actul de voință al celor ce sînt titulari ai proprietății sociale asupra mijloacelor de producție și stimulează participarea activă a maselor la conducerea întregii vieți economice și politice. „Avem — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii — un cadru de-

tari, de a prelua direct răspunderea pentru apărarea și dezvoltarea proprietății sociale, pentru o mai puternică corelare a cuantumului retribuției cu calitatea și eficiența activității economice. Sistemul democrației muncitorești revoluționare se consacră și ca factor de ridicare a conștiinței politice și profesionale, civice a fiecărui colectiv și a fiecărui individ.

Orice fenomen social sau politic se confruntă, după cum se știe, după ce își verifică eficiența și își confirmă rațiunile de a fi cu unele probleme legate de perfecționarea sa în conformitate cu dialectica sistemului social. În prezent, perfecționarea sistemului democrației muncitorești revoluționare — ca de altfel și perfecționarea socialismului în țara noastră — își are ca surse definitorie experiența deja acumulată, teoretică și practică, de Partidul Comunist Român, de poporul nostru, principiile științifice ale teoriei revoluționare. În stadiul actual, îmbunătățirea conducerii și planificării presupune metode specifice esenței socialismului, respectarea legităților sociale proprii acestei orinduirii. În viziunea partidului nostru, perfecționarea sistemului democrației este chemată să asigure funcționarea acestuia la nivelul concepției politice, al competențelor de care acesta dispune. De asemenea, ea urmează să înfăptuiască și mai ferm concentrarea forțelor și instituțiilor spre problemele prioritare, de bază, din toate sectoarele. Aceste exigențe de principiu, cu valabilitate generală la scară macro și micro-socială, presupun o mai bună corelare a centralismului democratic cu inițiativa maselor, întărirea responsabilității colective și a celei individuale, a spiritului critic și autocritic, eliminarea unor înclinații spre automatism și spre formalism, curmarea toleranței față de abateri de la disciplină, față

La performanță nu se ajunge decât cu tragere de inimă

EXPUNEREA TOVARĂSULUI NICOLAE CEAUSESCU

*un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni*

**„Pe primul plan trebuie să punem calitatea,
reducerea consumurilor materiale, creșterea
productivității muncii, eficiența, rentabilitatea“**

lată prioritățile care concentrează eforturile eroilor reportajelor din aceste pagini

**„...Cît despre clienți, nu-i nevoie
să-i căutăm. Ne caută ei pe noi“**

Înainte de a vorbi despre importanța sau lipsa de importanță a unui lucru, trebuie să vedem dacă e făcut bine sau rău. Un vas de bucătărie, de exemplu, pare mai puțin important decât un calculator, dar dacă vom lua în considerare realitatea că fabricația și a unui, și a celuilalt presupune o sumedenie de operațiuni și că, până la urmă, oamenii care-l făuresc execută, fiecare, un număr redus din ele, e clar că vorbind despre oameni, e necesar să discutăm calitatea muncii, nu însemnătatea obiectului pe care-l făuresc. Mai ales că tabla de oțel emailată intră și în construcția calculatoarelor după cum în procesul de producție al vaselor de bucătărie se întrebuințează automate și calculatoare.

Și, la urma urmei, un vas de tablă emailat nu-i chiar un lucru simplu de executat. Există vase care pretind până într-o sută de operațiuni, la fabricație; cit despre email, acesta e un produs al celei mai rafinate chimii. În ființa cărăuș se întindesc mai multe zeci de componente. Vasul emailat ne apare astăzi ca un lucru de rînd. Nu trebuie să uităm însă că formele și funcțiunile oalelor și străchinilor sint rezultatul citorva milenii de străduințe tehnice și tehnologice. Nici unul din lucrurile ce ne înconjoară nu a suportat o mai complexă aplicare a inteligenței omenești ca umilul bol din care bem apa sau ne sorbim supa. Faimoasele vase grecești de ceramică, admirate în toate marile și micile muzee ale lumii, nu-s altceva decât niște vase, adică obiecte de folosință comună și, la vremea lor, lucruri cu funcțiuni banale. Dacă atîtea dintre ele ne-au parvenit întregi după secole și secole de aventură existențială, e pentru că generații de-a rîndul au simțit nevoia să le apere de vicisitudini, să le treacă mai departe nesfărșite, ca pe ceva deosebit de apropiat și bun umanului.

Aceste considerații, precum și altele de natura lor, le-am

notat într-o călătorie la Medias, la Întreprinderea „Emailul Roșu“. Ele s-au motivat în tot locul și îndeosebi în discuțiile ce le-am purtat cu economistul Ioan Tătaru, directorul adjunct comercial și cu inginerul Valer Florea, șeful secției de pregătirea emailurilor, compartiment local, la rîndu-i, de cercetare și inginerie tehnologică din cadrul Centrului de cercetare CCSITAC București.

„Emailul Roșu“ este o întreprindere mare, cu cîteva mii de angajați, iar dotările destinate prelucrării mecanice, termice și chimice în simbioză sint impresionante, cu atît mai mult cu cît sint realizate, de la o vîrme încoace, chiar de muncitorii și inginerii întreprinderii.

„Rațiunea mărimei întreprinderii noastre, spune Ioan Tătaru, stă în cererea foarte mare la export. Practic, exportăm în toată lumea. Numărul țărilor în care trimitem marfă nu întrecăză prea mult fiindcă el poate să crească oricînd. Avem ceea ce se cheamă permanență pe piața mondială. Cît despre clienți, nu e nevoie să-i căutăm. Ne caută ei pe noi. Și asta de douăzeci de ani. În producția de serie mare sintem una din cele mai puternice firme din lume. Nici o altă firmă nu răspunde atît de repede ca noi cererii. Mașinile realizate prin autototare, mașini specifice — de pildă, prese cu transfer, cu mai multe posturi, adică — faptul că ne-am pus la punct cercetarea aplicativă și fundamentală în întreprindere — astfel că ne producem singuri coloranții, decalcomaniile, emailurile, sculele și dispozitivele ne dau posibilitatea unei productivități mari, sub un control sever. Sint lucruri asupra cărora am chibzuit cu toții și care ne-au condus la realitatea de a fi o întreprindere integrată. Nu a hotărît nimeni să devenim o asemenea întreprindere. Pur și simplu nu se putea altfel, dacă vroiam să fim o prezență prompă la export. Cei care nu ne cunosc pot spune: ce mare lucru?! Vase de bucătărie emailate! Dar

dacă se cunoaște mai bine efortul secției de cercetare, păreri se pot schimba pînă acolo încît să exclame: Un lucru mare — vase de bucătărie!

Probabil că faptul care vorbește limpede despre eficiența investiției de inteligență în cercetare e acela că în momentul de față mai importăm doar un singur pigment colorant“.

Inginerul Valer Florea a ieșit la pensie de doisprezece ani. Lucrează însă în continuare fiindcă principiile existenței sale nu-i îngăduie să procedeze altfel. Așa cum există în lume mari specialiști în aprecierea calității vinurilor sau a parfumurilor, oameni a căror vocație a fost decisă de acuitatea miraculoasă a unui simț, tot astfel există și mari specialiști în emailuri. Valer Florea e unul dintre ei. Nu-i nevoie s-o declarăm noi, în temeiul unor impresii sau opinii culese de la colegi. O sustine întreaga sa viață dedicată cuceririi perfecțiunii. Poți visa absolutul, ca om de știință, ocupîndu-te numai de un singur lucru. Descoperi curînd că studiul aceluia lucru e atît de vast, încît trebuie să te consolezi cu bucuria continuă ce ți-o procură munca în cercetare, căutarea.

„Iată cîteva fapte: Valer Florea a construit — și termenul nu ni se pare impropriu — la Întreprinderea unde lucrează încă de la absolvire, din septembrie, 1944, cea mai completă bibliotecă tehnică în materie de emailuri. Aici află totul, la zi. O a doua chestiune: organizarea eforturilor. „Știi, îmi zice inginerul Valer Florea într-una din rarele clipe de familiaritate pe care și le permite într-un climat profesional de o rigoare acută, poate n-o să vă pară prea interesant ce vă arăt acum. Iată, eu spun că veți găsi creionul cu care cuture muncitorii își notează evoluția temperaturii din cuptoare numai într-o anumită poziție. Pot spune și unde și în ce poziție veți găsi mătura cu care se face curățenie în hală. Încerc să vă sugerez cu aceste exemple o lege a muncii organizate: cită vreme un lucru depinde de celălalt, nu există activități importante și neimportante. Cînd intru dimineața în secție, verific mai întîi dacă s-au șters balustradele de praf. Organizare înseamnă nu să-i dai omului posibilitatea să opteze între bine și rău, ci să pui totul la punct, principal și faptic, așa încît să nu rămînă decît varianta binelui. Oamenii să

n-aibă cum greși. La noi, de exemplu, nu se pune problema reparațiilor periodice, întrucît se pune tot timpul problema întreținerii. De aceea e posibil ca într-un proces modernizat în întregime să îți înțînă mori ce funcționează perfect de zeci de ani. Părerea mea e că nu trebuie să te lepezi de o mașină doar pentru că e veche. Dacă ea răspunde funcțiilor trebuie să te porți cu mașina ca și cum ar fi nouă.

Organizarea înseamnă colaborare. Colaboratorii mei — inginerii Corina Barna, Eugen Jimon, Maria Gaber, Ana Lupitu, Traian Crețu, maștrii Dan Marin, Miron Moldovan, Anatolie Vînoagă, muncitorii și proiectanții, toți cei care lucrează în secție, o secție a cărei producție e de ordinul zecilor și zecilor de milioane de lei — respectă regulile pe care le-am instaurat de comun acord. Nu eu am instaurat aceste reguli, ci necesitatea de a munci foarte bine. Dacă e ceva de care sint mulțumit, mă satisface mai mult calitatea oamenilor cu care colaborez decît să zicem, cele peste douăzeci de invenții ale

Că Uzinele „23 August“ se pot asemăna oricînd unui oraș al muncii, e deja o banalitate. Aici, munca este un mod de a trăi care-și subsumează toate celelalte etape ale vieții. În orice dintre secții, în orice atelier, oamenii îți vor vorbi oricît despre competență. Fiecare dintre ei a gîndit pe cont propriu această idee catalizatoare a industriei contemporane, în raport cu el însuși, cu potenția-

lul său profesional. În raport cu munca în colectiv.

În secția scularie — nu cea mai spectaculoasă din uzină — alături de Stelian Toghina, Victor Șleahin, Gheorghe Mihalascu și Codruț Șerban am fi putut afla încă mulți alți interlocutori. Ceea ce l-a alăturat însă pe cei patru ideii noastre a fost nivelul extrem de înalt al calificării lor, modul

mele. Sint un om în etate și înțeleg că munca făcută din pasiune e o soluție de viață. Dacă pot vorbi de o operă, n-am să povestesc despre emoțiile pe care mi le-a dat studiul emailului — și pot să spun că sint deosebite, care te conving că n-ai trăit degeaba perfecționînd un produs — ci despre motivele pe care le-am însușit colaboratorilor mei ca să se poată bucura că le e dat să aibă munca pe care o au“.

Însoțindu-l pe inginerul Valer Florea în cămăruța în care, la același birou vreme de patruzeci și patru de ani, a cugetat, și a scris despre chimia emailurilor mi s-a întîmplat să-i cunosc pe cîteva dintre tinerii cu care colaborează. Aceștia veneau, la terminarea școlii, să lase cheile locurilor și lucrurilor — nu puține! — care, datorită specificului muncii de creație în chimie trebuiau să stea sub cheie. Înainte de a zice „la revedere“, toți, fără excepție, întrebau „dacă mai era ceva de făcut“.

TUDOR OCTAVIAN ■

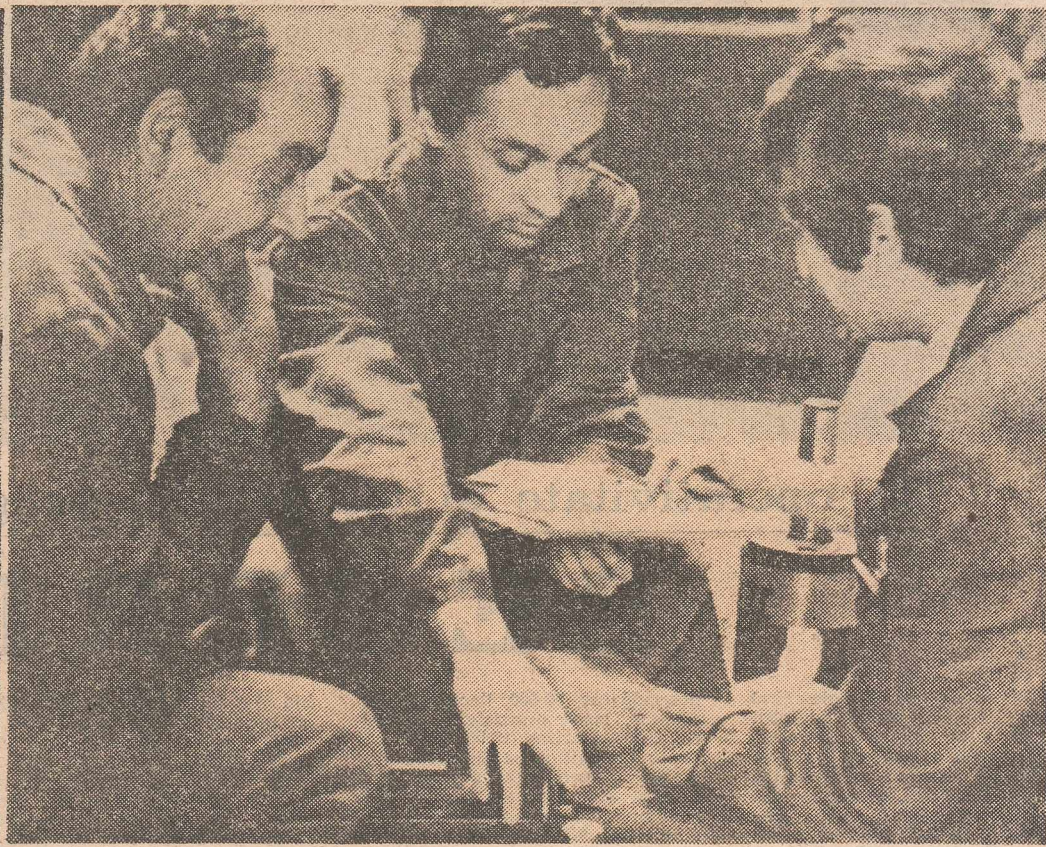
„Toată lumea are idei“

Convingerea inginerului Emil Mihai Alexa, directorul Întreprinderii „Electrocontact“ Botoșani, că românul e cel puțin la fel de inventiv ca japonezul nu exprimă, pur și simplu, o dorință, care nu le lipsește, de altfel, și altora, ci izvorăște chiar din siguranța celui care, împreună cu colectivul său, a demonstrat că cea mai importantă materie primă e tot materia cenușie. În 25 mai, tocmai se primise o atestare de brevet, una dintre multele intrate în corespondența curentă a întreprinderii, care confirma că ideea brevetată se poate vinde prin „Rominvent“. E, într-adevăr, momentul să vindem idei, a precizat directorul. De altfel, în întreprinderea noastră, cam asta se produce în primul rînd. Înainte de a fabrica produsele cu care ne realizăm și depășim planul, inclusiv la export, fabricăm ideile din care se nasc aceste produse. Răspunsul acestor munci? În primul rînd/ însăși întreprinderea, așa

cum e azi și cum e cert că va deveni în viitorul apropiat, prestigiul ei, deci și al nostru, satisfacă ca deja se poate vorbi de o școală botoșenească de inventică. Evident, oamenii își dau retribuțiile cu depășiri, de asemenea se iau și prime. Satisfacă cea mai mare e dată, totuși, de convingerea oamenilor că ating, uneori, prin roadele minții și ale brațelor lor, pragul secolului viitor.

Cînd a luat ființă, așa cum îmi mărturisise inginerul Dumitru Iurea, unul dintre inventatorii de marcă de la „Electrocontact“, unitatea din Botoșani trebuia să se multumească și cu „firimiturile“ care mai rămîneau de la întreprinderile surori, cărora li se încredințau, avîndu-se în vedere experiența lor, realizarea celor mai importante produse. Între 1975—1980, perioada în care „s-au copt“ condițiile pentru saltul botoșenilor, realizarea unui produs nou, brevetarea unei invenții păreau doar vise.

„Simțim că se contează pe noi“

în care NOUL este asimilat clipă de clipă, din mers, în chipul cel mai firesc, în activitatea zilnică.

● „Noi facem aici multe unicate. Scule de o mare complexitate, care depășesc în fapt cu mult profilul strict al secției noastre. A rămâne numai la buchea proiectului nu se mai poate. Sintem specialiști cu înaltă calificare și fără iniția-

tivă nu se poate merge înainte. Lucrez de 45 de ani în această secție, am venit ca ucenic la 14 ani. Am auzit în tot acest timp de nenumărate ori fraze „îți dau mină liberă, meștere, numai să meargă mașina!”. Ne-am format, în timp, unii pe alții, de aici au plecat tineri foarte dotați. Simțim că se contează pe noi”. (Victor Șleahin, șef de echipă)

● „Am conceput, aici, în secție, un procedeu nou de finisare a carcaselor, de mare precizie și de mare productivitate, care se realizează printr-o singură trecere a capului de freză peste piesă. Am muncit luni în sir pentru stabilirea formulei optime a materialului, pentru reglarea regimurilor de așchiere. Ceea ce am reușit este însă începutul unei serii mici

de astfel de dispozitive, aflate în premieră”. (Stelian Toghina, șef de atelier).

● „Sint muncitor cu categoria, specială maximă, deci specialist. De cele mai multe ori imi fac singur proiectele, cochiile de turnare pentru piesele pe care le produc. Cîștig astfel timp și descongestionez pe alții de o cantitate de muncă. Imi iubesc meseria cu patimă și

o îmbrățșez cît mai larg cu putință, fără să-mi recit pe dinafară conținutul certificatelor de calificare”. (Gheorghe Mihalășcu, sculer).

● „De mult nu se mai poate lucra îngust, fiecare pe bucățica lui. Am atins un potențial de profesionalism care ne obligă să lucrăm la parametrii cel mai înalți ai inițiativei”. (Cordun Șerban, inginer).

Apoi, în primul rînd pe baza propriei inventivități, întreprinderea a început „să-și facă loc”, să se impună, devenind aslăzi un mare producător de aparatură electrică de joasă tensiune, destinat să lucreze în medii pretentioase, dificile (în industria minieră și chimică în primul rînd). Ea este, acum, singurul producător de comutatoare cu came, fabrică instalații de aerionizare individuală și industrială din gama „Genion”, prize și fișe industriale, sesizoare și bariere optoelectrice, echipamente electrice clasice și automatizate, tablouri de comandă pentru convertizoare de sudură, echipament electric pentru instalații de incercare și rodat motoare Diesel, avertizoare auto (pentru export) transformatoare cu termoprotectoare, regulatoare de turație, pompe electrice etc. Este, de asemenea, singurul producător de separatoare electrice de joasă tensiune, de sesizoare de proximitate inductive, de transformatoare de joasă tensiune pentru toate tipurile de exploatare (inclusiv tropicalizat și navalizat). Aici s-a realizat un extrem de util dispozitiv de protecție la curentul de defect, menit să deconecteze instalațiile electrice la atingerea accidentală a unei faze sau la deteriorarea parțială a rezistenței de izolație a utilajelor racordate la rețeaua respectivă. El este de trei ori mai sensibil decît cel mai bun dispozitiv similar realizat în Europa. În intenție este realizarea unor frigider auto de 12 și 220 V, proiectele fiind rodul colaborării cu Institutul Politehnic Iași. Dintre tehnologiile noi, se remarcă cele destinate nitrurării ionice (care sporește durabilitatea sculelor) și implantării ionice (care conduc la creșterea regimului de așchiere). Un procedeu original îl reprezintă și zincarea necianurică, în care se utilizează un agent de lucru după o tehnologie proprie, evitîndu-se folosirea substanței cianurice toxice și care se importa.

Ce au comun toate aceste produse care au făcut din „Electrocontact” o marcă de prestigiu? În primul rînd faptul că încorporează inteligență tehnică proprie, că sint rezultatul nemijlocit al unei uriașe investiții de pasiune și competență

inginerească. Un „top” al creatorilor în care, pe lîngă Dumitru Iurea, îi întîlnim pe subinginerul Ioan Burtîlă, subinginerul Horst Walter Zimmermann, maistrul Traian Oda-ciuc, electricienii Ghiță Mandache, Georgică Strungaru și Iulian Belehuz, muncitorul Florian Celeschi și în care inginerii Marius Costan și Sorin Mandac par să impună un „al treilea val”, este în măsură să evedențieze faptul că aici există un fertil climat de creație.

Idei au însă și cei din alte sectoare ale întreprinderii. În primul rînd cei care se ocupă de organizarea muncii, de retribuire și normare. Subinginerul Dumitru Zvincă și Constantin Pasmangia, economiștii Teofil Cojocar și Teodor Ursăcheanu ne-au demonstrat că reorganizarea fluxului tehnologic, la atelierul de electronică industrială a însemnat o economie relativă de personal de 55 oameni, la debavurare bachelită, de 60 oameni. Reamplasarea în flux optimizat a mașinilor pentru ajustarea reperelor neferoase a condus la o economie relativă de personal de 10 oameni, cea a mașinilor de bobinat transformatoare de 9 oameni. Polideservirea la strunguri automate și la prelucrări mase plastice (în curs de realizare și la mașinile de prelucrat prin electroeroziune) conduce și ea la o semnificativă creștere a productivității muncii.

S-au produs modificări și în retribuirea oamenilor: reglorii nu mai sint plătiți pe bază de cotă la 100 lei manoperă directă, ci din manopera realizată la nivelul secțiilor. Nu se mai plătește reparația (reglarea) care nu produce nimic ci funcționarea implicit calitatea (reglării) care produce.

Această exigență, asocierea imediată a întrebării „ce produce? cît produce?”, este, de altfel, singura impusă ideilor cu care oamenii întreprinderii botoșenene îl „bombardează” toată ziua pe directorul lor. Un director care-i primește pe toți, care stă de vorbă cu toți, dar care are și dumnealui o ome-nească, deci subiectivă preferință: la mine vine toată lumea, dar în ordinea ideilor cu care vine.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Modernizarea producției, modernizarea oamenilor

(Urmare din pag. 1)

ingineri, colegi ai noștri, actualmente membri ai catedrei de instruire practică de acolo — ni-i laudă. Vin cu plăcere și mare conștiințiozitate la cursuri. Asta înseamnă că i-am ales bine, că sint cei mai buni, că vor fi buni maștri. Da, era urgent, fiindcă la noi primăvara vine mai greu, așa că florile pot fi o problemă...”

Toate dialogurile purtate la Mecanică fină Sinaia despre perfecționarea cadrelor, a specialiștilor de diverse categorii au avut ca reper acel an 1983. „Extinderea întreprinderii în ultimii ani — unitățile de producție au fost echipate cu utilaje și instalații moderne, cum sint liniile de transport de prelucrare, celule flexibile, diverse mașini-unelte-agregat, chiar și o nouă hală de fabricație pentru pompele de injecție rotative, o nouă linie de turnare sub presiune a pieselor din aluminiu, la Breaza, unde avem o unitate de producție importantă, etc. — a creat premisele unei dezvoltări pe măsură a sectorului de perfecționare a cadrelor. Nu întîmplător în titulatura serviciului nostru există și cuvîntul „învățămînt”. Lucrăm în baza unui plan de învățămînt, riguros. Industria este un teritoriu extrem de mobil, mai ales astăzi și nu se poate altfel decît luptînd să ținem pasul”.

De la economistul Viorel Banu, responsabilul compartimentului învățămînt în cadrul serviciului, am aflat că acest plan cuprinde trei categorii de preocupări: pe de o parte, pregătirea viitorilor muncitori ai întreprinderii, în cadrul școlilor profesionale și al liceelor industriale din Sinaia și, respectiv, din Breaza; pe de altă parte, policalificarea, modalitate de a folosi la cel mai înalt grad forța de muncă; în sfîrșit, activitatea complexă de perfecționare profesională a cadrelor, fie ele muncitori, cadre cu pregătire tehnică (maștri și tehnicieni) sau ingineri. Anul de

muncă eșalonează judicios aceste preocupări, astfel încît finalizarea oricărei forme de învățămînt sau de perfecționare să coincidă cu intrarea în activitate în cele mai bune condiții.

„Formalism? Nu, fără false modestii, la noi nu poate fi vorba de formalism. De altfel, decretul care condiționează, din 1986 încoe, promovarea în categorii superioare de retribuire, de absolvirea unei forme de perfecționare, a ajutat mult la instaurarea unei mentalități juste în privința acestor cursuri. Ne aflăm acum în situația de a spune că uneori nu putem cuprinde atîția muncitori sau maștri cîți ne solicită pentru diverse forme de perfecționare. Motivația există deci. Nu e vorba numai de retribuire, dar și de ambiția de a lucra în sectoarele de vîrf, pe mașini noi, de a intra în eșalonul de bază al întreprinderii. Este un mediu de competiție în întreprinderea noastră. Un mediu exigent, care-și autoreglează compoziția foarte ferm. Vreau să spun că muncitorul care are tendința de a nu fi corect, de a nu intra în cadență, n-are nici o șansă. Colectivul îl sancționează prompt, muncitorește. În aceste condiții, nu poate fi vorba de formalism!”

Dacă există un plan de învățămînt pentru cursurile de perfecționare, există, în mod firesc, și o programă analitică, mai bine zis o tematică. „Problema noastră fundamentală este să adaptăm această tematică la nevoile exprese ale întreprinderii. Am procedat simplu și, credem, eficient: în cadrul adunărilor C.O.M., fiecare șef de secție, de atelier, de compartiment prezintă problemele tehnice și teoretice cu care se confruntă, făcînd astfel propuneri pentru teme de perfecționare. Vă imaginați că oamenii n-ar accepta să piardă vremea cu lucruri în van, după orele de program. Fiecare vine pentru că știe că de acele chestiuni se izbește zilnic la locul de

muncă și trebuie să și le clarifice” (Tiberiu Tudoran).

„Ca instituție de învățămînt care pregătește forța de muncă pentru întreprinderea de Mecanică Fină Sinaia, liceul nostru este direct implicat în problema pregătirii și perfecționării cadrelor. Pe lîngă faptul că aici, în cadrul liceului, se pregătesc maștrii și tehnicienii de la Mecanica fină, grija noastră este să dăm întreprinderii muncitori de cea mai bună calitate, pentru care perfecționarea ulterioară să fie o reală perfecționare, și nu o recalificare, în meseria lor. Colaborarea cu întreprinderea face ca absolvenții noștri să-și găsească imediat locul potrivit. Cu aprobarea ministerului tutelar (M.I.C.M.), la noi se obișnuiește chiar o „preîncadrare”. Cu cîteva luni înainte de absolvire, elevii școlii profesionale lucrează efectiv în întreprindere, ca muncitori necalificați, astfel încît diploma îi găsește de fapt la locul de muncă. Vor primi, firește, o retribuire adecvată. Cu elevii de liceu, procedăm asemănător: practica din ultimele luni echivalează cu o pre-stabilire a viitorului lor loc de muncă” (ing. Ion Bucur, șeful catedrei de instruire practică de la Liceul industrial Sinaia).

„De ani de zile, pregătind muncitori pentru aceeași întreprindere, am constatat unele dificultăți în însușirea meseriei „specifice”, ca să zicem așa. Profilul liceului nostru este unul destul de general: mecanică (prelucrări prin așchiere, lăcătușerie). Totuși, întreprinderea de Mecanică Fină presupune un anumit tip de mecanică, pe care l-am numit, la rezeală, „meseria specifică”. Pentru această pregătire foarte concretă, foarte la obiect, nu prea este loc în programa analitică a practicii. Ar fi bine ca, în fiecare liceu de mecanică, un număr de ore la clasele terminale să fie lăsate la dispoziția cadrului didactic de specialitate, pentru familiarizarea cu domeniul strict de activitate. S-ar evita astfel perioadele „de adaptare” si altele de acest fel” (prof. Adrian Ghioca, directorul liceului).

Modernizarea producției înseamnă, în imediată consecință, modernizarea specialiștilor. Una dintre cele mai importante întreprinderi de profil din țară, întreprinderea de Mecanică Fină din Sinaia, poate împărtăși și altora din experiența sa.

Cu operativitate și temeinicie, cu grijă pentru fiecare bob,

SE CERIȘUL

Se luminase de-a binelea când marea de spice a Bărăganului începea să-și etaleze splendorile, mingiata parcă de razele blinde ale soarelui ce-și ridica treptat la orizont, discul de foc. Din goana trenului savuram priveliștea — și nu eram singurul care o făceam — picurile de maci risipiți ici-colo prin lanuri amintindu-mi de clipa când oferisem primele flori. Ceva mai târziu, după vreo oră, nu soarele cald și nici aerul fierbinte — clocotitor parcă prin aceste locuri — care îndemnau la un răgaz la umbră, m-au determinat să-l caut mai întâi pe Constantin Nedelcu — primarul comunei Borcea din județul Călărași — ci mai degrabă o seamă de date care mi-au stîrnit curiozitatea și dorința de a-l cunoaște, date pe care le aflasem din spusele unui om care a colindat pas cu pas această țară — Mircea Hudek, un bun coleg de breaslă.

Deloc zgîrcit la vorbă, Constantin Nedelcu, unul dintre fiii acestei comune, un om care mai întâi a fost nevoit să muncească și mai apoi să învețe, să-și consolideze cunoștințele prin studii universitare pentru a fi în pas cu cerințele impuse de dezvoltarea impetuoasă a Borcei, nu se rezumă doar la statistici privind actuala devenire a comunei. E drept, limbajul cifrelor este arid, dar poate proiecta totuși, semnificativ, imaginea unei așezări cu oameni harnici și ospitalieri cărora munca le-a devenit un crez: cei 11 000 de locuitori ai comunei

gospodăresc 39 000 hectare de pământ, cresc animale — 82 000 oi, 13 500 bovine, 12 000 porci și peste un milion și jumătate de păsări — producția globală la nivelul comunei depășind 800 milioane lei anual. În comună sunt trei I.A.S.-uri, două C.A.P.-uri, o stațiune de mecanizare pentru agricultură, trei școli generale, un liceu, un cinematograf, un cămin de copii unde odraslele tărânilor plecați la cîmp sint îngrijii cu dragoste, învață cîntece și poezii.

C.A.P.-ul Borcea a obținut de două ori înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. La rîndul său, Constantin Nedelcu a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I și Meritul Agricol, alte 12 medalii care i-au fost acordate constituind tot atîtea mărturii ale recunoașterii muncii sale. A iubit pămîntul și l-a ținut mereu aproape de inimă. Primar, de numai 6 ani, „nea Costică” — așa cum îl alintă toți — a fost vreme de 25 de ani președinte de C.A.P. Este poate un motiv în plus pe lîngă cel al datoriei, de a fi permanent pe cîmp, acolo unde secerișul orzului a marcat începuturile campaniei de recoltare în marea, trudnică și, în același timp, superba bătălie pentru pline.

Luni, 13 iunie 1988, O zi fierbinte. Din păcate, am pierdut startul de la ora 6 al combinei. Inginerul Viorel Dragomir, directorul I.A.S. Grădiștea, ne asigură însă că dis-de-dimineață combinele au fost numai verificate din nou și supuse unor noi probe în lan. Așa că de-a-

bia de acum, sub ochii noștri, au pornit să lucreze din plin. E drept, probele au început de mai multă vreme, însă au fost necesare totuși unele reparații pentru că, deși pregătite din timp, cîteva din cele 45 de combine, la proba în lan, mai înregistrau încă pierderi. Și nici un bob nu trebuie să se risipească. De fapt, acesta este și motivul declanșării secerișului la orz încă de pe acum. Cine recoltează din vreme — spune dînsul — are numai de cîștigat; pentru că bobul de orz ajuns la o umiditate mai mică de 20—25 la sută se pierde, se scutură din spic la recoltare. E drept, pentru insulozare, un procent de umiditate mai ridicat pune probleme, dar au fost asigurate de pe acum condiții pentru solarizarea orzului pe piste betonate în vederea reducerii umidității.

Pentru cîteva clipe dialogul încetează, cînd una dintre combine își intrerupe lucrul. Ion B. Neculai, unul dintre cei mai buni mecanizatori, coborînd de pe mașină constată că, din nou, una dintre curelele de transmisie s-a rupt. S.O.S.-ul său este recepționat rapid de echipa de intervenții și totul se rezolvă în numai cîteva minute.

— Avem, ce-i drept, și necazuri — continuă inginerul Viorel Dragomir. Combina C 14 pe care le avem în dotare sint excelente, dar din păcate nu putem spune același lucru și despre curelele de transmisie care le echipează. Cei care le produc nu fac decît să strice buna reputație a acestor com-

bine! Ionică al nostru, vedeți, cu siguranță va încerca acum să recupereze timpul irosit cu reparația și se va grăbi, și nu se știe dacă nu în dauna calității recoltării. În ciuda faptului că ne-am propus să folosim timpul cu maximă eficiență — am organizat o tabără pentru mecanizatori aici, în plin cîmp, am stabilit cu precizie responsabilitățile fiecăruia, în fine, am pus totul la punct din vreme — asemenea incidente sint în măsură să genereze unele intîrzieri.

Către seară, cînd soarele coboară spre asfințit, învăluit de nori ce vesteau ploaia, vesti bunc aveau să risipească însă orice temeri: statisticile înregistrau nu numai depășirea vitezei de lucru stabilită pentru aceea zi, ci și o primă speranță — aceea că producția de orz va fi de circa 3 000 kilograme la hectar...

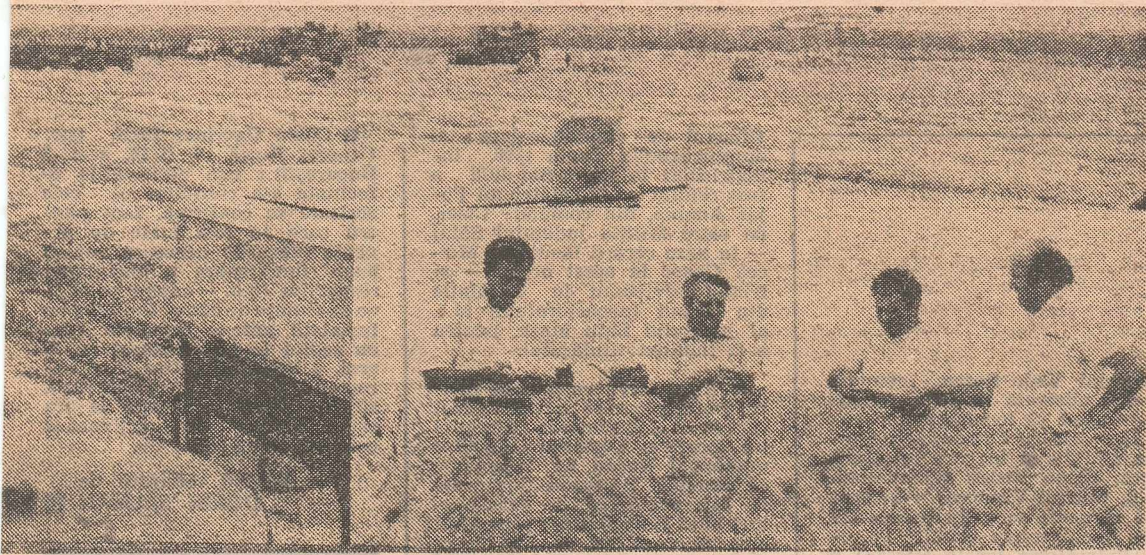
Cînd roua dimineții îngreuna înăa spicele, Marian Stănescu, președintele C.A.P. Borcea I, și Petru Adam, inginerul șef al CUASC Borcea, se aflau deja

Prin radio-telefon, directoarea Florica Pascu ține legătură cu toate punctele fierbinți ale campaniei

Cu combina, cu seceră lanurile de orz sint mutate în hambare

Șerban Petre, Constantin Nedelcu, Petru Adam și Viorel Dragomir verifică starea de coacere a orzului

În cimp. Cele 16 combine aliniate ca la un veritabil start erau pregătite de lucru, zumzele motoarelor lor revărsate peste freacățul lanurilor creind parcă senzația începutului unei apropiate înecstări. Desi totul părea a fi în ordine, Constantin Nedelcu, primarul Borcei, era neliniștit:

— Cerul e înnoat, s-ar putea să vină ploaia! Asta ar însemna că se vor pierde câteva ore bune de lucru!

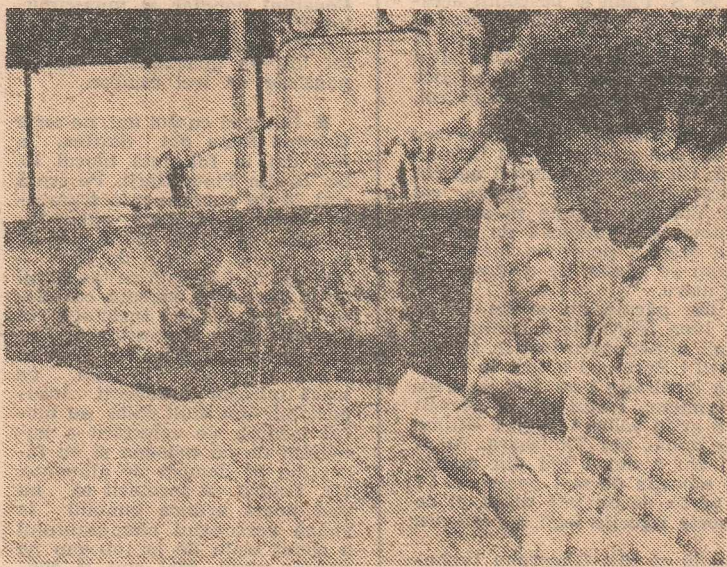
— Ieri am recoltat mai mult decât ne-am propus — intervine inginerul Marian Stănescu. Chiar dacă nu ne ocoleste ploaia, avem totuși un avans. Oricum, până miine seară — sau cel mai târziu, poimîine — vom încheia recoltatul orzului de pe întreaga suprafață de 300 hectare. Oamenii noștri sînt harnici, se poate conta pe ei. Vă amintiți, tovarășe primar? Au făcut cum au făcut și au cistigat în lună încă 600 hectare de teren!

Curiozitatea mă îndeamnă să aflu amănunte. Și, notez că, a cele 600 de hectare de terenuri supuse inundațiilor, terenuri pe care nu se putea conta nicicum, au fost redat agricole prin efortul susținut al oamenilor, prin îndiguiți realizate pe o distanță de peste 5 kilometri. Iar beneficiile au fost și ele pe măsura eforturilor: peste 6 milioane lei.

Combinele, balotierele, mijloacele de transport lucrează din plin. Se recoltează, se eliberează terenul, se scamănă direct în miriște. Încordarea se citește pe fețele tuturor. Pauza pentru masă se scurtează considerabil, oamenii urcă din nou pe mașini. Mă interesează de numele lor: Marian Stănescu îmi sugerează să-i notez pe toți, pentru că toți sînt la fel de harnici. Imposibil. Nu-mi rămîne decât să aleg la întimplare câteva nume: Ion P. Dima, Nicolae Gerea, Ion Iordan, Paul Dima. În sine, mea, le string însă miinile tuturor. Proba de foc — recoltarea orzului — se poate spune că a fost trecută cu bine pe aici. Urmează alte etape. La fel de fierbînt în marea bătălie pentru pine.

Balotierele „aleargă” în urma combinelor

Fiecare bob e contabilizat, nu se pierde nimic

Fotoreportaj de CONSTANTIN BALACIU și VICTOR RADULESCU

Respirînd odată cu muntele

(Urmare din pag. 1)

mașinile pentru că s-a nîtmplat să se însoare la Baia Sprie unde i s-au născut o fată și doi băieți și unde a absolvit un curs de mineri, apoi unul de artificieri. „Pe-atunci, le făceai singur pe toate: perforarea, încărcarea frontului, de-clansarea exploziei. Școli, laboratoare, poligoane, simulatoare nu prea erau, învățai muncind și n-aveai voie să greșești, adică puteai greși numai o dată...”

Artificierul este și ajutor de maistru, are adică și o funcție de conducere. Trebuie să fie, mai întii, ajutor de minier, apoi minier, îli trebuie vechime și studii, ești autorizat periodic, dai mereu examene. „Toate meseriile din minerit sînt frumoase, în toate poți da măsura priceperii tale, a bărbăției și a curajului, pretutindeni simți acea solidaritate a oamenilor fără de care nu poți stăpîni subteranul. Artificierul trebuie să lucreze însă

cu o precizie de ceasornic. Îli trebuie multe cunoștințe tehnice, calm, o disciplină de fier. Abia după tine, după puscăre, pot lucra ceilalți, în aceeași meserie, de care depind și producția dar și viața ta și a altora, capeti un simț special al muntelui. Așa cum un arhitect „vede” construcția înainte de a se așeza în fața planșetei, știi, pînă a începe puscărea, cum se vor desprinde rocile...”

Cei din conducerea întreprinderii, chiar din cea a Centralei Minierei Neferoase Baia Mare, cînd vine vorba despre minierii fruntași, amintesc și numele lui Ștefan Moise, apoi, cu regret parcă, se corectează: „nea Ștefan s-a pensionat, dar e mereu pe la depozitul de explozibil, printre elevii săi”. Elevi? Da, pentru că minierii de azi așa se și identifică adesea, după dascălii lor de la locul de muncă. Dacă spui cine te-a năvîtat meserie, fie că e vorba de Ștefan Toader, Marin Mărgineanu sau Ștefan Moise, știe oricine cine ești.

Or, din cei 160 de artificieri formați în ultimele decenii, jumătate au lucrat cu Ștefan Moise. „I-am învățat în primul rînd să-și iubească meseria. Munca asta te face mai calm, mai sigur pe tine, nu încrezut, inima ta bate în ritmul muntelui, gesturile devin firești ca respirația...”

Acum, în curtea casei de pe Aleea Minerilor, la nr. 21, împreună cu primul său nepot, băiatul fiicei celei mari, Ștefan Moise are răgazul să îngrijească florile și cei cîțiva pomi sădiți de mîna lui. Inima nu-l rabdă să nu mai treacă pe la ortaci. „M-am învățat prea mult cu munca. În subteran, un an lucrat se consideră un an și jumătate. Cînd m-am pensionat, îmiplineam 50 de ani, cum e la noi, la mineri. Vechimea din cartea de muncă era însă de 51 de ani. Care va să zică, am muncit chiar mai mult decât am trăit. Cum aș putea să stau acum degeaba?”

Chiar dacă nu-i mai trece nimeni în cartea de muncă, anii în care maistrul Moise își continuă felul său adevărat de a fi se adaugă într-o carte de viață în care vechimea înseamnă un spor de omenie și demnitate.

Pădurea care face grîu

Copil fiind, mergeam deseori cu oile și caprele la pășunat pe fisia de teren lăsată pîrloagă de o parte și alta a căii ferate. Cînd se întîlea căldura verii, minam turma fie lîngă păduricea lui Neagu, fie a lui Rotea, fie a lui Becleanu. Acolo unde se aflau cantoanele și barierele, adică pasajele de trecere peste drumul de fier. Oricît ar fi fost arșița de puternică, sau vînturile ce băteau pe timpul vacanțelor de primăvară, în perdelele de copaci eram totdeauna la adăpost. Mi-am amintit de ele cu prilejul unei îndelungi convorbiri pe care am avut-o cu silvicultorul-scriitor Ion Neșu. L-am numit așa pentru că, realmente, este un silvicultor îndrăgostit de meseria aceasta. Ca inginer specializat în creșterea și îngrijirea pădurilor a renunțat să mai fie șef de ocol prin Feteștiul Ialomiței. S-a retras într-un loc unde, zice el, satisfacțiile sînt mai depline: Stațiunea experimentală silvică Bărgan. Ca șef al acesteia. Activitatea unității se întinde pe un larg areal: în Cîmpia Bărganului, în județele Olt și Dolj. Omul face cercetare. Adică, ceea ce îi place. L-am mai numit și scriitor. Nu fără temei. „Un pumn de iarbă” „Liman de liniște”, „Privire clandestină” sînt titlurile a trei dintre romanele sale aflate în manuscris. Nu s-rele deloc. Dacă intenționează să le prezinte spre publicare? Speră. Și-i bine că-i optimist. Între timp, scrie alte cărți. Dar face și cercetare. Că doar pentru asta s-a retras în „limanul de liniște” reprezentat de cele 327 hectare ale stațiunii. În 1987 a încheiat Programul de ameliorare a arborelui de plută — Phelodendron amurense — în Bărgan. Programul s-a finalizat printr-un raport bilanțier. Dar cercetarea continuă. Fără a se mai planifica alte fonduri. Ingerul Ion Neșu nu putea să lase plantația în voia soartei. Concluziile finale se vor trage peste mai mulți ani de zile. Cînd plută se va putea recolta și valorifica.

De-a lungul celor peste 40 de ani de activitate a stațiunii, programele de cercetare au fost multiple. Între altele, aclimatizarea coniferelor la cîmpie. Sau crearea microclimatului de astăzi, din stațiunea balneară Neptun se datorește studiilor și activității colectivului de muncă de aici, din Bărgan, pentru că „Tot ce s-a plantat arbore la Neptun, dar și în alte localități de pe litoral a plecat de la noi. Încărcam zi și noapte, cite 6 copaci în vagon, îi descărcam, îi plantam, îi udăm... Ați văzut ce-a devenit întinderea nisipoasă de litoral maritim, de astăzi? O frumusețe”, îmi spune Constantin Iancu, fost muncitor, apoi laborant, om de bază al stațiunii. A urmat programul plopului. S-au adus și cercetat peste 300 clone de plop. A existat o excelentă colaborare cu oamenii de știință care au făcut studii despre biomasă. S-a finalizat și programul respectiv.

Ingerul Ion Neșu are în studiu o temă pe cit de simplă, pe atît de importantă pentru economia națională: „Stabilirea metodelor de recuperare, îngrijire și ameliorare a structurilor perdelelor forestiere de protecție”.

— Vă rog să explicați mai pe larg ce se întîmplă cu aceste perdele.

— În lume există o experiență bună în domeniu. Am avut-o și noi, dar s-a abandonat. Acum s-a readus în actualitate. Perdelele de protecție plantate de-a lungul căilor de comunicații au valoarea, importanța lor. Rețîn, iarna, zăpezile, și nu mai este nevoie să se folosească acele costisitoare, panouri confecționate din lemn sau din metal pe care trebuie să le așezi, la începutul iernii, și să le stringi, cînd se desprimăvărează. Mai sînt avantajoase pentru că vara rețin praful stîrnit de vînturile uscate. Plantezi benzi de 6—10 metri lățime, nu mai ai treabă zeci, sute de ani. Depinde de specia care se folosește.

— Care este situația lor actuală?

— Destul de precară. Noua legislație prevede ca toate perdelele de protecție, aflate, în 1988, în stare brăcuită (cu arborele degradat din cauza pășunatului irațional, a sustragerii materialului lemnos, a diverselor incendii), să fie preluate de către inspectoratele silvice. Stațiunea noastră are obligația să facă observații în aceste perdele preluate de către inspectoratele silvice Călărași, Ialomița, Olt și Dolj.

— Perimetrele acestora sînt concludente pentru tema generoasă de care dumneavoastră personal răspundeți?

— Multă lume, chiar unele cadre din agricultură au rețineri în privința ameliorării, extinderii perdelelor forestiere de protecție. Este o concepție greșită totalmente. Sigur că aceste plantații au un efect benefic pentru căile de comunicații. Dar cine vrea să înțeleagă, — și eu cred că a sosit vremea să gîndim mai curajos, așa cum ne-o cere partidul, președintele fărăi, spre viitor — trebuie să țină seama că aceste perdele au un rol determinant în protecția culturilor agricole, în evitarea eroziunii solului. Ele modifică microclimatul în zona de cîmpie, uniformizează stratul de zăpadă pe cîmp, diminuează, cum am mai spus, puterea vînturilor dominante de care, în Bărgan, nu ducem lipsă, au consecințe favorabile în micșorarea evaporării, deci a conservării apei în sol, efectele acestora susținindu-se, cu deosebire, în anii secetoși.

— Am înțeles de la dumneavoastră că programul acesta de cercetare este în plină desfășurare. Aveți și inițialele concluzii?

— Da. Am studiat efectul perdelelor de protecție în zone apropiate stațiunii noastre, plantațiile fiind dispuse perpendicular pe direcția nord, de unde bate vîntul dominant. Grosimea stratului de zăpadă a fost de trei ori la înălțimea perdelei, în direcția sud, strat ce a scăzut, treptat, pe distanțe de câteva sute de metri. Acolo s-a creat o substanțială rezervă de apă în sol. Gîndiți-vă ce influență favorabilă ar avea dacă asemenea pilcuri de copaci ar brăzda întreaga cîmpie.

— Ce alte preocupări mai are colectivul Stațiunii de cercetări silvice Bărgan, județul Călărași?

— Avem în studiu, dar și pentru producție, 280 de specii indigene și exotice. Stejarul brumăriu, salcîmul, plopul, rășinoasele, pinul negru și strob, lăricele se constituie într-un grup de studiu. Un altul este cel pentru producerea de lemn pentru furnir, în care intră nucul negru și comun, teul, platanul, mesteacănul, frasinul.

— Înseamnă că dispuneți și de o adecvată bază materială.

— Desigur. În cele 327 hectare se află o pepinieră de 25 ha, două solarii de 0,17 ha, mijloacele mecanice necesare...

— As vrea să revenim la problema perdelelor forestiere de protecție. În ce constau reținerile agronomilor?

— Unii presupun că se diminuează suprafața arabilă. Eu aș vrea să privim lucrurile cît mai realist. Cîți kilometri de adevărate bulevarde n-au rămas, încă, în cîmpie? Sigur că nu-i corect să vezi numai paiul din ochiul altuia. Dar o plantație cu lățimea de numai 6 metri, dispusă chiar lîngă drumurile de acces spre lanuri, ar aduce mari avantaje. Pe care, sincer să fiu, nici noi nu le bănuim, deocamdată. Sau de-a lungul canalelor de irigații, în chiar perimetrul acestora. Ar reface, în cîțiva ani, microclimatul din Cîmpia Română, ar diminua evaporarea mare din verile secetoase. Ar fi, acestea, păduri care ar contribui, indirect, la sporirea producției de grîu, de porumb, de floarea-soarelui... De cereale, în general. Din care, în mod organizat, în funcție de necesitățile și de programele inspectoratelor silvice, s-ar putea asigura și lemn pentru construcții, pentru industrializare sau pentru foc.

AUREL DAVID

■ Fata noastră, C.N., a suferit de osteomielită acută de la vîrsta de două luni pînă aproape la 15 ani, timp în care piciorul drept i-a rămas mai scurt cu 13 cm. Evident că în toată această perioadă am consultat cele mai competente cadre în domeniu și am frecventat cele mai bune clinici de specialitate din țară. Cum gheata ortopedică ajunsese deja la 13 cm, merul amenința să-i deformeze coloana vertebrală. Dintr-un mare noroc am ajuns la medicul Mihai Nicolescu de la Spitalul municipal din București. Au urmat două operații chirurgicale izbutite, iar mai apoi alungirea elementelor componente ale piciorului, astfel că fiica noastră și-a revenit la normal. Bucuria adusă în familie nu poate fi descrisă în cuvinte. De bună seamă, nu se vor a fi aceste simple fraze de mulțumire (sau și asta!), ci consemnarea fidelă a unei noi dovezi că medicina noastră este cota bine la nivel european, că acolo unde există specialiști desțoinici rezultatele nu întîrziesă și dezvăluie fața luminoasă. (Familia M. Nițu, București, str. Pescărușului nr. 10, bl. D-5, ap. 7, Sectorul 2).

■ Oficial de pensii al Sectorului 4 București, către Ristea Alexandrina: pensia neîncasată pe luna iulie 1987 v-a fost expediată la domiciliu pe data de 23 februarie 1988; D.P.M.O.S. Vilcea: în luna iulie 1986 i-a fost achitată tovarășei Ecaterina Traistă suma de 400 lei cuvenită pe acea lună și nu 2.800 lei, cit avea dreptul. Suma de 2.400 lei cuvenită pe perioada 1.01.1986—30.06.1986 (ajutor pentru mame cu mulți copii — n.n.) i-a fost achitată pe data de 4 februarie 1988; D.P.M.O.S. Galați rezolvă favorabil scrisoarea Radei Mihai din Iași dispunînd plata pensiei sale de urmaș pentru perioada februarie 1987 — septembrie 1987, în cursul lunii aprilie 1988.

N.N. Cereri rezolvate, e drept, dar cu cită întîrziere, cu cită alergătură? Mai multă solicitudine la ghișeu se impune! Oamenii au nevoie de bani la data cînd contează pe ei, nu după luni de zile.

■ Cîteva vesti bune pentru citiva dintre aceia care ne-au solicitat sprijinul. Consiliul popular al municipiului Brașov ne răspunde că în prezent apa rece urcă la etajele superioare ale blocului 42 din Calea București nr. 7, astfel că s-au rezolvat favorabil cele solicitate de Elena Zainea din Brașov; Consiliul popular al județului Călărași ne informează că Ilie Sorica din Călărași a fost încadrat conform pregătirii la Cooperativă agricolă de producție Călărași; Consiliul popular al municipiului Buzău ne răspunde că lui Viorel Lupu din Buzău i s-a atribuit apartamentul nr. 66 din blocul 12, situat în cartierul C. Dobrogeanu-Gherea; de asemenea, Consiliul popular al județului Giurgiu, în legătură cu aspectele semnalate în scrisoarea lui Gheorghe Marin din comuna Mihăiești ne răspunde că în baza Decretului 209/1987, locuința cetățeanului mai sus numit a fost expropriată, astfel că este îndreptățit legal să primească o altă locuință. Cu toate acestea, termenul în care urma să-i fie atribuit imobilul a fost depășit. Pentru soluționarea situației s-au luat măsuri urgente, în sensul că, în baza adresei Biroului Executiv al Consiliului popular al comunei Mihăiești, Comitetul executiv al Consiliului popular al Sectorului Agricol Ilfov i-a repartizat lui Gh. Marin un apartament în comuna Bragadiru, conform solicitărilor sale.

■ La scrisoarea unui grup de locatari din cadrul Asociației de locatari nr. 2 Caransebeș (str. Cazarmii, nr. 9), cu privire la montarea unor contoare pentru măsurarea cantității de energie termică, iată ce răspuns — mai larg interes cetățenesc — primim din partea I.J.C.L. Caras-Severin: Montarea acestor contoare se face conform programului învocat de C.P.C.P. Unitățile de gospodărire comunală și locativă au sarcina ca în mod esalonat să breveteze la puncte de consumatori aparate de măsurare a cantităților de energie termică. În acest scop a fost demarată acțiunea de întocmire a documentațiilor de

Scrisoare comentată

Un tată uituc și o bunică vitregă

Alexandrina Păun, domiciliată în satul Vadu-Roșca, comuna Vultur, județul Vrancea, prin scrisoarea adresată redacției ne solicită sprijin pentru a fi lăsată în continuare să locuiască împreună cu cei 4 copii (pe care-i are din căsătoria cu Gheorghe Ivghene), în casa de la domiciliul mai sus amintit și în care locuiesc împreună 12 ani, întrucît fosta soacră, Elena Virlian (domiciliată în Focșani, str. Cuza Vodă nr. 6, ap. 3, județul Vrancea), i-a cerut pur și simplu evacuarea, întîndu-i în acest sens un proces civil în toată regula. Asta reiese și din documentele primite la redacție. Ce mai rezultă din ele? Că Judecătoria locală Focșani a hotărît desfacerea căsătoriei între Gheorghe Ivghene și Alexandrina Ivghene (devenită Păun), în anul 1985; de asemenea, a stabilit că mama să crească, să îngrijească și să educe pe cei 4 copii minori, iar pe Gheorghe Ivghene l-a obligat, conform uzanțelor dar și al obligațiilor morale și civile să plătească pensia alimentară și alte drepturi bănești acordate de stat copiilor.

Elena Virlian din Focșani, bucuroasă nevoie mare că i-a văzut în sfîrșit despărțiti pe Gheorghe și Alexandrina — se pare că au existat unele discuții aprinse între soacră și noră — n.n. —, nu se dă bătută cu una, cu două ci cheamă în repetate rînduri în judecată pe Alexandrina Păun (fostă Ivghene), pînă ce aceasta ajunge doar o umbră de femeie, obligată adesea să-și lase copiii în grija vecinilor, purtată mereu și mereu prin sălile de judecată. Asta și rezultă verificînd cele cîteva dosare care au fost puse pe rol în ultimii ani. Verificînd dosarul 4738/1987, prin care Elena V. cerea nici mai mult, nici mai puțin evacuarea Alexandrinei Păun și a celor 4 copii din imobilul din Vadu-Roșca, îți este dat să constăți aspecte de domeniul evidenței. E.V. uită că de fapt nu este singura proprietară a imobilului; uită de asemenea că și Ștefana Jugănaru este proprietară în egală măsură ca ea; uită în ultimă instanță că proprietarii sînt și foștii soți Ivghene care au construit (sau reconstruit) aproape tot ce se poate vedea la Vadu-Roșca; o casă cu trei camere, o bucătărie de vară și una de iarnă, plus dependințele. Vecinele Adriana și Ioana Goricu confirmă aportul substanțial al soților Ivghene la constituirea casei și a gospodăriei actuale. Nici nu-i de mirare, deci, că Judecătoria din Focșani respinge ca neîntemeiată acțiunea civilă introdusă pe rol de fosta soacră, care mai deține în Focșani o locuință compusă din 6 camere și o grădină aferentă. Soluția este menținută în recurs de către Tribunalul județean Vrancea.

Datorită spiritului posesiv al Elenei V., patimei sale oarbe de a se răzbuna cu orice preț pe noră, introduce pe rol dosarul nr. 2828/1987, motivînd că a fost tulburată în posesie. Instanța locală, din nou, spre cinstea ei!, a fost pe fază: „...în cauză nu sînt înfrunse elementele constitutive ale infracțiunii de tulburare în posesie”. (Era vorba — n.n. — de un petec de pămînt împrejmuit cu sîrmă ghimpată, care o împiedica pe A. Păun și pe copiii acesteia să aibă acces la stiva de lemne de foc, astfel că din necesitate și-a făcut o spîrtură prin gard, cum se mai obișnuiește la țară). Alt dosar nr. 4738/1987 privește recolta de struguri; un altul nr. 6365/1987 are ca mobil o ceartă sau un scandal devenite publice ș.a. Cum este de anticipat, urmează alte dosare, alte cauze pe rol, doar aceleași personaje: soacră și noră.

Tribunalul județean Vrancea, prin adresa nr. 272/6 A/1987, ne face cunoscut că Alexandrina Păun și cei 4 copii au fost lăsați în mod legal să locuiască mai departe în casă. Cit privește terenul agricol din preajma casei asupra căruia Alexandrina Păun deține rol agricol la Consiliul popular comunal Vultur, rămîne să se pronunțe în cele din urmă forurile comunale sau județene de resort. Este, așadar, un bun civil cîștigat pe drept, pentru o mamă cu patru copii, care nu au fost lăsați, cum se spune, pe drumuri. În asta și constă umanitatea legiuitorului nostru.

Necazurile Alexandrinei Păun din păcate nu aveau să se oprească aici și se țîn de ea scări. În luna februarie a anului trecut i-a fost aprinsă casa (cu cei 4 copii minori surprinși în somn). Se tot caută vinovatul... cu incetînitul! Recolta i-a fost în repetate rînduri prădută, dijmuită. Actele legalizate i-au fost sustrate din casă ca prin farmec. Gheorghe Ivghene, fostul soț, a părăsit județul Vrancea, uitînd totalmente de grija celor 4 copii! Ultima oară i s-a dat de urme la Fabrica de zahăr din Timișoara. Ar fi bine să primim vesti despre acesta! Nu a dat 1 leu din pensia de întreținere pentru cei 4 copii, nici alocația de stat pentru ei!? În aceste condiții nu mai poate fi vorba de un tată uituc, ci de unul iresponsabil, care trebuie să suporte rigoriile legii, pe măsura comportamentului său imund.

Așadar, nu mai încapă nici o îndoială că atît Gheorghe Ivghene, tatăl celor 4 copii, cit și Elena Virlian din Focșani, ca bunică ar proceda mult mai corect, mai omenește, dacă și-ar onora datoria în mod corespunzător.

DORIN S. ■

contorizare, în prima fază a punctelor și centrelor termice (în perioada 1988—1989), urmînd ca în a doua etapă să se treacă la montarea unor astfel de contoare și la consumatori, inclusiv la blocurile de locuințe.

■ „Mă numesc Barna Gheorghe, am 47 de ani și locuiesc în municipiul Bistrița (str. Ștefan cel Mare, bl. 50A, ap. 12). Deoarece nu aud, de cîteva ani, folosesc proteze auditive. Necazul vine de la faptul că nu mai găsesc acumulatori. Ba, să fiu iertat, am tot umblat pe la Cluj-Napoca, pe la Tg. Mureș și chiar la București, dar fără succes”, conchide semnatarul.

Ar mai fi o posibilitate. Să-și cumpere o nouă proteză la care primește și patru acumulatori. Însă, n-ar dori să se transforme, pur și simplu, în colecționar de proteze auditive. Nu de alta, dar mai are încă două și din lipsă de acumulatori nu le poate folosi nici pe una, nici pe alta. Nutrim speranța că Gheorghe Barna din Bistrița va fi auzit (citit — n.n.) și de către cei de la Centrul de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. București.

tificatul de înmatriculare al autoturismului Dacia 1300, înmatriculat la nr. 2-SM-4029 a fost reținut de la cetățeanul Păjar Ananie, din comuna Cizer, de către Militia județului Sălaj — în baza cererii făcute de Mircea Gozar la acest organ — și trimis serviciului de circulație din cadrul Inspectoratului M.I. al județului Satu Mare, pentru a fi înminat titularului.

■ Alte cîteva vesti bune pentru cetățenii care ne-au cerut sprijin în soluționarea situațiilor locale. Consiliul popular municipal Buzău ne răspunde că Marcelle Băleanu (încadrată la întreprinderea de transporturi auto Buzău) i s-a repartizat apartamentul nr. 4, din blocul 26 B, cartierul Unirii; Consiliul popular orășenesc Sebes, ne înconștientăză că pentru Maria Stoica și familiei sale, i s-a repartizat spațiu de locuit corespunzător în orașul Sebes (str. Mihai Kogălniceanu, bl. 82, sc. II, ap. 17), unde familia numitei s-a mutat; Consiliul popular municipal Făgăraș, urmare scrisorii lui Ion Popescu din cadrul Combinatului chimic Făgăraș, ne informează că i-a fost repartizat apartamentul nr. 30, din blocul 2-B, situat în cartierul Zona Gării din Făgăraș (județul Brașov); Consiliul popular al Sectorului 1 București, ne confirmă că spațiul situat în str. Feleacului nr. 10 (ap. 7/2c.bl. X/A, din Sectorul 1 al Capitalei) este acum eliberat de către fostul locatar și, ca atare, o îndrumă pe Luminița Tone să se adreseze la ICRAL Herăstrău pentru perfectarea actelor legale.

■ Comitetul de partid al Combinatului de oțeluri speciale Tirgoviște, analizînd situația lui Gheorghe Frunză a stabilit atribuirea unui apartament din fondul locativ de stat; tot un răspuns favorabil în soluționarea condițiilor de locuit am primit de data aceasta de la Consiliul popular al municipiului Pitești: Gheorghe Coman din municipiul Pitești este mutat într-un apartament corespunzător de trei camere.

■ În urmă cu doi ani, ne scria Cristina Sima din Slatina, a fost dat în folosință blocul 10, Sc. B, din Piața Gării. Pe scară sînt 24 de apartamente frumuse. Totul ar fi bine, chiar încîntător, ar putea spune, dar de la o vreme începe, de cînd a fost dat în folosință restaurantul de la parter au început cu adevărat necazurile. Instalația și grupul sanitar al acestuia au fost improvizate. Subsola a fost în repetate rînduri inundat, pe scară mirosul a devenit insuportabil. Mai mult chiar au blocat camera de colectare a gunoierului de pe tobogan și au făcut din ea depozit de alimente. (?) Pentru ca locatarii să nu mai poată arunca gunoierul la ghenă personalul restaurantului a sudat usile de la tobogan pe fiecare nivel. Mai sînt și consumatori chereheliti care confundă holul blocului cu un gruo sanitar. Colac peste pupăză, liftul n-a funcționat niciodată. Să nu ne-o luăm în nume de rău, la toate sesizările noastre, situația scării B din blocul 10, Piața Gării din Slatina, a rămas în coadă de pește, cum se spune.

■ Virjoian Cristian din Dej (județul Cluj) ne sesizează starea necorespunzătoare în care se află parcul orașului. Consiliul popular municipal Dej, e drept, a atribuit parcul spre îngrijire unor unități economice. În parte, cele două colective cu mulți copii în zonă, au și întreprins unele măsuri: au curățat arborii de crengi uscate, au curățat și pavat aleile, au recondiționat unele jocuri și obiecte pentru copii, plasate în parcul central. Totuși, se cuvine făcut și un apel cetățenesc tocmai către cetățenii municipiului și către trecătorii prin municipiul Dej, ca printr-o comportare civilizată, gospodărească, să contribuie la menținerea parcului în limitele urbanismului.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țîn zilnic între orele 11—14.

■ Către Gaeriner Iosif (str. Caporal Ruică 16, B-10, sect. 3 București): Din verificările efectuate s-a constatat că cele sesizate se confirmă, fapt pentru care au fost luate de urgență măsurile necesare pentru buna funcționare a instalației respective (n.n. — antene colective executate de către Unitatea de instalații antene colective T.V., cu sediul în str. Nistorei nr. 2, sect. 4 București). Dat fiind caracterul de urgență al lucrării, sîntem convinși că aveți la ora asta o antenă care funcționează conform așteptărilor dv.

Pagină realizată de DORIN SALAJAN ■

Poșta redacției

Munteanu Gabriela — Timișoara: În cursul trimestrului III, Asociației surzilor i se va atribui un apartament cu 2 camere, pentru rezolvarea situației locative a familiei dv. ● Gheorghe Tudor — Galați: Avînd în vedere vechimea cererii dv. pentru instalarea unui post telefonic (nr. 50/23582/20, IX.1976), va fi aprobată cu prioritate imediat ce vor fi îndeplinite condițiile tehnice necesare executării lucrării. ● Lasco Flore — satul Cărandeni, com. Lăzăreni (Bihor): Noi vă înțelegem, dar nimeni nu mai poate îndrepta greșeala pe care ați făcut-o, aceea că ați cerut desfacerea contractului de muncă înainte de a primi decizia de pensionare. ● Mustăță P. Sandu — Constanța: Am mai răspuns: trebuie să fiți pregătit într-o a doua meserie, stabilită de conducerea întreprinderii și necesară în procesul de producție. ● Mihai Florea — Buzău: Aproape orice produs farmaceutic poate avea contraindicații. Medicul în a cărui observație sinteti este singurul care știe să vă sfătuiască ce să faceți. ● Tancău Andrei — Tg. Mureș: 1. Toate veniturile 2. Nici una. ● Suba Gheorghe — Lipova: S-a procedat conform legii. Iată cit vă costă ambiția de a nu vă conforma ei! ● Lavrie Arcadia — satul Costișa, com. Frătăuții Noi (Suceava): Activitatea lucrătorilor din cadrul cooperăției de consum, remunerați cu cotă procentuală, constituie vechime în muncă utilă la pensie, condiționat de nivelul veniturilor lunare realizate. Depuneți deci dovezile respective și adevăratele privind contribuția la fondul pensiei suplimentare. ● Mirică Nicolae — București: Potrivit art. 32 al. 3 din Legea 1/1985, Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului București a dispus ca în Capitală invalizii de război și persoanele fără vedere să fie scutite de plata contribuției în bani și muncă. Scutirea de taxe de călătorie în mijloacele de transport în comun pentru invalizii de război nu este reglementată de Decretul 425/1981. ● Avram Manole — Reșița: Sporul de vechime face parte din baza de calcul a pensiei în conformitate cu prevederile Decretului 325/1983 începînd cu 1.09.1983, care nu are efect retroactiv, deci pensia dv. a fost corect stabilită. ● Leonte Dionisia — Panciu: Actul este legal și ar trebui să vă gîndiți la unele lucruri dacă, totuși, sinteti nemulțumită. Dv. care stați la bloc cu familia, ați dori să puteți trece pe acolo. Dar mama dv., bătrînă și infirmă, are nevoie în fiecare zi de hrană, apă și foc. Cele două camere cu prispă sînt pentru dv. „micuțul leagăn”, iar pentru dînsa casa în care are dreptul să fie ajutată să trăiască pînă la sfîrșitul zilelor. Dacă dv. și sora dv. nu i le puteți face mai ușoare, lăsați-o să și le ducă cum a crezut că e mai bine să și le ordinaască.

REGHINA VĂRVICI ■

În avangarda noului

Documentul care polarizează în prezent toate dezbaterile de idei din țara noastră e, fără îndoială, substanțială și clar-văzătoare **Expunere** a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale.

Ceea ce impresionează și de data aceasta e pledoaria pătrunzătoare pentru ceea ce este nou, în viață și în gândire, ceea ce situează partidul comunistilor români în avangarda noului, așa cum îl știm de peste două decenii de împliniri mărețe, de când la cîrma sa se află neasemuitul gânditor, strateg și om de acțiune revoluționară, marele fiu al poporului și revoluției noastre, Nicolae Ceaușescu.

De la bun început, tovarășul Nicolae Ceaușescu precizează că principala direcție a expunerii sale o constituie stabilirea măsurilor necesare pentru perfecționarea întregii noastre activități, în concordanță cu hotărârile Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

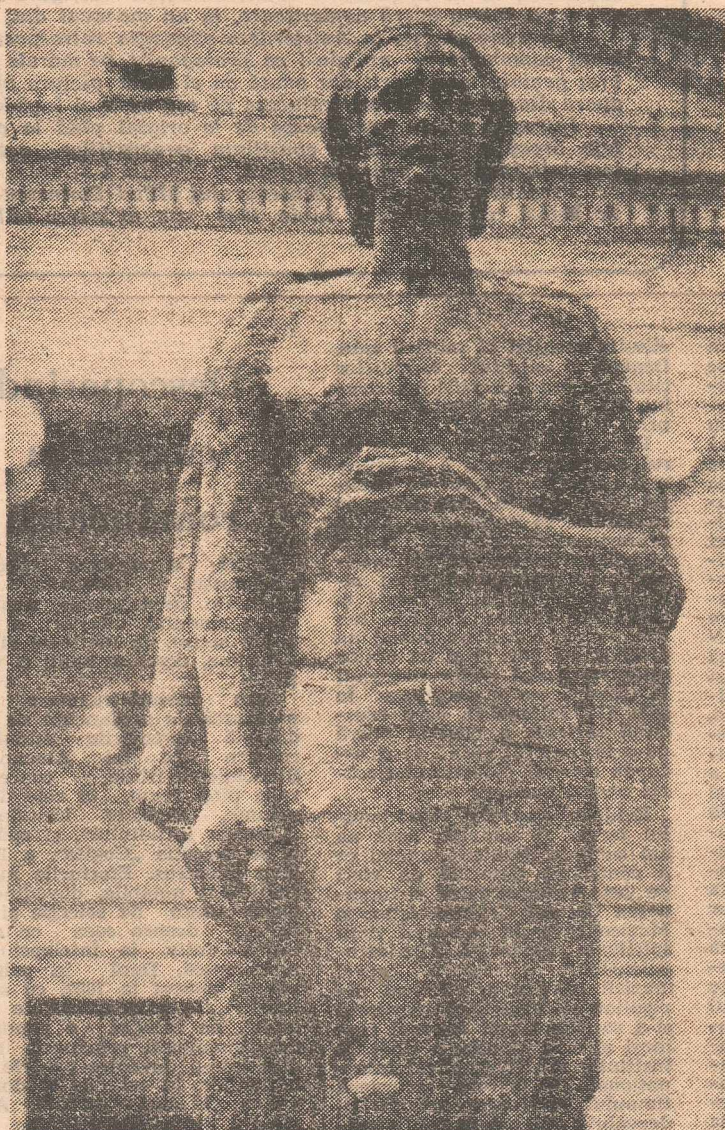
Decurgînd dintr-o asemenea perspectivă, se coordonează rînd pe rînd argumentele la ordinea zilei și a acțiunii revoluționare. Pornind de la ideea unei dezvoltări armonioase a întregii societăți, concept alt de tipic pentru spiritualitatea românească din toate timpurile, în expunere se subliniază faptul că importanțele cerințe ale acestei dezvoltări și ale progresului multilateral trebuie să se bazeze pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale societății socialiste. **Ele corespund și posibilităților, poporului nostru** se subliniază în continuare — și necesităților de ridicare continuă a gradului de civilizație, a dezvoltării forțelor de producție, a științei, învățămîntului, culturii și de creștere a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Cine nu recunoaște în acest clarvăzător punct de vedere una din contribuțiile cele mai importante în dezvoltarea gândirii materialist-dialectice contemporane?

Numai această interdependență vitală între societatea socialistă și civilizația cea mai înaintată îi poate conferi în prezent sensul și rațiunea dezvoltării, făuririi ei de către popor și pentru popor. E meritul de necontestat al secretarului general al partidului nostru, această nouă clarificare a dezideratelor revoluției socialiste, în concordanță cu cerințele și posibilitățile fiecărei națiuni care adoptă calea socialistă de dezvoltare. Capătă putere de cuvînt de ordine aspirațiile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind înfăptuirea programelor de cercetare și mai cu seamă introducerea mai rapidă, în producție, a cuceririlor științei și tehnicii moderne.

(Continuare în pag. 13).

NICOLAE STOIAN ■

Eminescu

Eminescu există
Cu ochii sîngerînd iubirea,
O pădure vastă
În patrimoniul limbii române;

Eminescu există
În clipe rotunde,
Clipe cu iarbă de omăt,
În flori și-n oglinzi de ape,
În dor de copaci solari

Sub cer
Triumfal;

Eminescu există
În orice punct
Din Univers,
Iubire — flăcără,
Cît timpul nu ne-ajunge,
Cît timpul nu ne-ajunge.

GEORGE COROBEA ■

Eminescu și literatura populară

Unul dintre cele mai importante lucruri pe care le putem constata, cînd ne gîndim la Mihai Eminescu (1850—1889) și la legăturile lui cu cultura și mai ales cu literatura populară română (și nu numai), este *trăirea organică și complexă a acesteia*. Fenomenul, de o intensitate puțin obișnuită în cazul lui, are mai multe coordonate. Mai întîi, părinții săi, cu toată pătrunderea lor, mai mult nominală și administrativă, în mica boierime a vremii, veneau dinspre țărînimea din nordul Moldovei (dar cu rădăcini mult mai întinse în spațiul național) și trăiau în mediul acesteia, impregnați de civilizația și cultura ei și în multe privințe consonanți cu ele, transferînd fiului unele dintre elementele lor. Apoi, el însuși a copilărit în mediile țărînești, creatoarele și purtătoarele cele mai semnificative ale acestei culturi în România, ca și în alte țări sud-est-europene, mediteraneene sau din zone mai îndepărtate ale planetei. În România ea era atunci (și este și astăzi) foarte vie, dinamică și densă, numai o parte încă neînsemnată fiind teaurizată în culegeri, muzee și colecții. Poezia, articolele și proza sa fac adesea referiri la această substanță eternizatoare, la ocupații și obiceiuri țărînești, la genurile literare populare ca la realități trăite direct, evocate cu firească nostalgie de om profund cultivat, pentru care toate acestea simbolizează un excepțional și unitar orizont uman, ca și un eden pentru veșnicie pierdută. Seta lui de *reîntoarcere*, de readîncire în matca vie a istoriei și coîlării, în natura specifică se luminează și pe o asemenea latură. Mai cu seamă poeziile lui postume — care sînt și cele mai numeroase, poetul nepublicînd nici un sfert din cît a creat — atestă acest fenomen. Viața rurală în toată desfășurarea ei, datinile și credințele, cîntecele și literatura aceluia mediu își trimit adesea ecourile, sînt fundal al unor scrieri, uneori autorul citînd direct asemenea producții, integrate organic scrisului său. Am putea socoti această perioadă ca una a trăirii spontane a culturii populare, fără nici un fel de distanță față de ea și predominant efectiv în mentalitatea în devenire a viitorului scriitor genial. Va fi compus el însuși, fără veleități de autor și aproape fără să-și dea seama, întoc-

mai creatorului și purtătorului anonim, cu care la început se putea confunda, asemenea producții, cum știm că au procedat Ion Creangă, George Coșbuc sau Mihail Sadoveanu? Nu sînt probe, dar avînd în vedere intensitatea cu care trăia și mai tîrziu reținea imagină, evocînd-o, viața satului copilăriei, forma unora dintre primele poezii, parafrazele de mai tîrziu, unele intervenții pe textele populare culese, putem emite o atare ipoteză. Evident, răspunsul, afirmativ sau negativ, n-ar schimba lucrurile în chip fundamental, ci doar le-ar nuanța într-un mod expresiv. Etapa aceasta s-ar încheia, în mare, în pragul debutului său, produs în ianuarie 1866, la Cernăuți, unde era elev, cu poezia *La mormîntul lui Aron Pumnul*, profesor de seamă la gimnaziul și liceul de acolo, mentor al său (căci profesor la catedră nu i-a fost, cum se crede, pașoptistul fiind atunci bolnav și suplinît de I. G. Sbiera, care-l pretuia), deci pe la 15—16 ani. Emoțional și ca persistentă în amintire, poate și ca bogăție și diversitate, ca mod de participare în chip de *actant*, cum se zice, e, probabil, cea mai însemnată, inclusiv ca fundal formativ.

Epoca următoare, cuprinzînd marile și dificilele sale robinsonade de-a lungul și de-a latul țării, se încheie cu plecarea scriitorului la studii, la Universitatea din Viena (1869). Este intervalul în care poetul, cu solide și foarte diverse lecturi (să nu uităm că încă profesorul său de istorie, poetul provincial de limbă germană, Ernst Rudolf Neubauer, îl punea pe Eminescu să povestească, în limba germană, părți din istoria antică în locul său, acesta uimindu-și colecții cu cunoștințele acumulate, deși era abia în primele clase de gimnaziu, începe a culege direct literatura populară sau a-și transcrie unele texte culese de alții. Preocuparea îl face să devină membru al *Cercului literar „Oriental”*, a cărui menire principală era de a culege folclorul din toată țara, lui Eminescu revenindu-i zona moldovenească. Dar lucrul cel mai important pentru această perioadă constă în *valorificarea* folclorului în propria-i creație, trecînd repede de la poeziile în ton

(Continuare în pag. 17)

GEORGE MUNTEAN ■

Scriitorul — conștiință a vremii sale

Haralamb Zîncă

Documentul și ficțiunea în literatură

— Să fie vorba de un nou tip de roman istoric?

— De ce nu?

— Demonstrați-o!

— Orîcînd pot demonstra că războiul din umbră își are propria istorie, legată prin toate fibrele de viața politică și militară a unei țări, a unui po-

por. În cazul recentelor mele cărți, îl aflăm ca parte integrantă a istoriei celui de-al doilea război mondial.

— De fapt, care-i granița dintre romanul polițist și cel de spionaj, dacă o asemenea graniță există?

— Există și este determinată de prezența activă în viața de

zi cu zi a unui stat modern, a două servicii distincte, cu regulamente clare, sprijinite de o legislație corespunzătoare. Un personaj literar precum Margaret, creat de Simenon, este comisar și reprezintă poliția franceză. În schimb, un alt personaj literar, Coplan, este ofițer de informații și contrainformații și reprezintă Biroul 2 al Franței. Cei doi eroi literari sînt confrunțați cu dosare distincte. Cazuistica lor trasează și acea graniță de care pome-neam, că războiul din umbră are alte legi. Ceea ce nu înseamnă că un roman de spionaj nu poate să aibă în țesătura sa estetică și „fire” polițiste. Desigur, și invers.

— Să ne reîntoarcem la ceea ce dvs. ați numit „romanul polițist românesc”. Există el oare, și dacă există, și-a cîștigat dreptul de a fi integrat într-o istorie literară?

— Întrebarea este mult prea gravă pentru a fi comentată într-o convorbire-fulger.

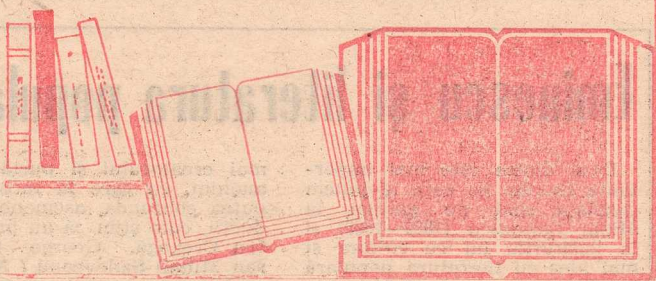
— Nu „fulger”, ci „fără aditio-nale”!

— Exact. Romanul polițist românesc — apărut abia după 23 August 1944 — este o reali-

(Continuare în pag. 15)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

VITRINA CĂRȚILOR

Rădăcinile artistului

Ce mai face maestrul Ion Dumitrescu? Întinereste pe zi ce trece, deși a depășit, de curând, vîrsta de 75 de ani! Acești adevăruri, cînd muzica pe care ai scris-o în urmă cu aproape o jumătate de veac nu face riduri, ci dimpotrivă răsună cu aceeași prospețime ca la prima audiere.

Personalitate artistică reprezentativă pentru școala muzicală românească de la mijlocul veacului XX, Ion Dumitrescu a apărut și s-a impus la orizontul culturii noastre într-un moment de inițiativă majore, de înfăptuiri grandioase, de largi deschideri pentru arta autohtonă, dar și la o răscruce de atitudini, tendințe estetice și curente contradictorii ce solicitau creatorilor fermitate în atitudinea artistică, autoseveritate și probitate profesională. Adept hotărît al tradițiilor artei naționale, manifestînd o imensă dragoste față de muzica, literatura și pictura noastră clasică, Ion Dumitrescu și-a clădit dintru-nceput întreaga-i operă pe valorile spirituale ale precursorilor, în primul rînd pe experiența enesciană și în al doilea rînd pe neprețuitul tezaur folcloric. În aceste rădăcini atât de puternic implantate în solul natal trebuie căutate virtuțile de perenitate. Majoritatea creațiilor lui Ion Dumitrescu au devenit deja pagini de antologie sonoră a muzicii contemporane românești, lucrări ca *Suita III-a pentru orchestră*, *Preludiul simfonic*, *Concertul pentru orchestră*,

Simfonia, muzica de film *Muntele Retezat*, inscriindu-se deja în circuitul artei universale. Ceea ce caracterizează personalitatea lui Ion Dumitrescu este gîndirea artistică specifică de înăscut simfonist, unitatea de limbaj muzical, strălucirea orchestrației cu pronunțate trimiteri la stilul popular, echilibrul și claritatea construcției arhitectonice a formelor muzicale, plasticitatea imaginilor sonore, optimismul și luminozitatea conținutului emoțional. Ion Dumitrescu a scris o muzică directă, firească, robustă, plină de vervă și umor, cuceritoare și surprinzătoare prin spontaneitatea. Adept al lucrărilor ample, cu exprimări de larg suflu melodic și de o inepuizabilă fantazie ritmică, Ion Dumitrescu a optat în paginile simfonice (și chiar în *Cvartetul de coarde în DO major*) pe confruntări dramatice desfășurate pe spații vaste în care forța captivantă interioară se bazează pe măiestria dezvoltării celulelor, motivelor și temelor de originală invenție proprie, aproape întotdeauna de sorginte folclorică. În special metamorfozările tematice ale discursului compozitorului dispun de o spontaneitate creatoare ce dă senzația auditorului de improvizație liberă populară. Ion Dumitrescu s-a contopit cu sursa originară în satele din Oltenia (s-a născut la Oteșani, jud. Vîlcea în ziua de 20 mai 1913), evitînd deliberat investigarea colecțiilor întocmite de specialiști. Chiar atunci cînd a armonizat și prelucrat cîntecele aromânești notate de Ioan Caranica și unele colinde, compozitorul a căutat să le îmbrace într-o haină armonică și orchestrală personală. Melodismul lui Ion Dumitrescu pornește de la lirismul senin și merge pînă la tenta epică și eroică. Uneori, modul de împletire a celulelor melodice se răsfrînge și asupra ritmului, element con-

stitutiv esențial al muzicii sale. Bogăția și ineditul formulelor ritmice asigură creației maestrului, acel farmec inegalabil, propriu, inconfundabil.

Pedagog înăscut, compozitorul Ion Dumitrescu a transformat cursurile în lecții de vibrație interioară în care măiestria cuvîntului se îmbina cu înaltul profesionalism, căldura comunicării cu limpezimea expunerilor, inteligența ascuțită cu pitorescul limbajului de vrajă și vervă cuceritoare. Fiindcă, Ion Dumitrescu a fost nu numai un profesor cu har, ci și un orator singular. Rodul anilor petrecuți la catedră s-a materializat în cele 120 *Solfeșii* în care exercițiul melodic a devenit operă de artă, autorul știind să-și ascundă spiritul didactic al fiecărei pagini muzicale.

Evident, portretul muzicianului nu ar fi complet, dacă nu am sublinia dăruirea omului ce a contribuit timp de un sfert de veac la organizarea și impunerea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor în peisajul vieții spirituale românești. Fire întreprinzătoare, dăruitoare cauzei muzicii românești, excelent diriguitor al breslei, compozitorul și-a sacrificat anii cei mai frumoși ai creației spre a clădi o instituție model de nivel internațional. Pe măsura scurgerii timpului, mostenirea omului își dezvăluie dimensiunea sufletească a artistului care a făcut din Uniunea Compozitorilor un laborator spiritual viu, dinamic, al conștiinței contemporane.

Vitalitatea personalității multilaterale a maestrului Ion Dumitrescu se exprimă totuși, în întreaga ei dimensiune, în muzica cu arome tari, proprii doar pădurilor de brad, unde parcă și esențele parfumate ce încorjoară înălțimile muntilor Carpați și Retezat au specificul românesc.

VIOREL COSMA ■

Eminescu

Aflu chiar astăzi cincisprezece iunie ziua adormirii marelui nostru poet că UNESCO — prin consiliul său executiv a hotărît în sesiunea de la Paris întrunită pe 10 iunie a.c. să fie celebrat de-a lungul anului 1989 centenarul plecării din viață a celui mai mare poet național român.

Autorii rezoluției au fost statele: Argentina, Bulgaria, Egipt, R.D. Germană, Mozambic, Peru, Polonia, Spania.

Știm așadar exact cu un an mai devreme că întreaga lume îl va sărbători într-un fel sau altul, că în calendarele lumii umaniste va figura anul ce vine genul poporului român exprimat într-o operă nepieritoare, la un moment dat, de Mihai Eminescu.

Îmi aduc aminte la Amsterdam expoziția retrospectivă legată de un asemenea eveniment comemorativ avîndu-l ca protagonist pe marele pictor Rembrandt. Era desigur celebrat genialul sărbătorit dar odată cu el toată pictura olandeză pentru că nici un geniu nu apare din neant, stelele strălucesc pe cer cu mai îngăduitoare splendoare în constelații.

Întreaga poezie românească de la origini pînă la cel mai tîndr afirmat își va arăta fața dreaptă și curată în conștiința generațiilor actuale ale țării și ale lumii: i se îngăduie în fericit prilej să o facă.

Pregătirile în vederea centenarului Mihai Eminescu pe plan mondial și național încep de astăzi cincisprezece iunie 1988 sub arloarea teilor în floare.

IOAN ALEXANDRU ■

Descoperind cugetarea românească

Există, o cugetare specific românească, provenind din veacurile înțelepciunii noastre orale, rînduită, ulterior, în paginile scrise, cu motivele ei de adîncime, deschise lumii și vieții.

Spre această cugetare românească de profunzimi ne îndreptăm cercetările asidui și rodnice ale lui Alexandru Stănculescu-Birda, concretizate, pînă acum, în cele două volume, sugestiv intitulate: „Coloana infinitului”, și apărute în colecția „Cogito”, a Editurii Albatros. Eforturile autorului sînt notabile, dovedind o mare putere de selecție și de sinteză despre ceea ce este reprezentativ în înțelepciunea românească. Dacă în primul volum, apărut în 1982, cu subtitlul: „De prin scrieri de demult”, ne înfățișă o panoplie despre cugetul românesc, rînduit într-o devenire proprie a noțiunilor, în cel de al doilea volum, de dată recentă, Alexandru Stănculescu-Birda are un merit în plus, acela de a fi descoperit ordinea categorială a gîndirii autohtone, urmărită pe mai bine de o jumătate de veac, referire la epoca modernă de constituire a culturii române, de la 1848 pînă la 1918.

Depășind simpla inseriere a unor categorii, mai mult sau mai puțin intrate în atenția exegezelor anterioare, lucrarea la care ne referim încearcă demersuri inedite în textul de gîndire românesc, dezvăluindu-i valoarea în corelație cu înțelepciunea originară, de

structură, din care iradiază înțelesuri hermeneutice despre om și lume. Erau necesare pentru o asemenea trudă, suplețea analizei și puterea de pătrundere în semnificațiile de gînd ale textului, așteptînd o cunoaștere de profunzime, printr-un autor deplin integrat căutărilor sale. Cu fiecare text de referință la o categorie sau alta, cu fiecare disociere de conținut regăsim dimensiunea unei viziuni specifice despre viață și lume, concordantă cu viziunile consacrate de istoria cugetării omenești, mărturie a faptului că zestrea cugetării românești e mai mare decît o bănuim, că ea are o vechime, prea puțin cunoscută și comentată, în fine că, puterile ei de cuprindere nu sînt mai prejos decît cele ale filosofilor consacrați. Iată un exemplu din sfera existențială: „omul”, despre care cugetarea românească a spus, înaintea multor cugetări de aiurea, astfel: „Fiecare din noi e problema celuilalt”, frîzînd solidarismul social, sau: „Omul se povestește pe sine fals”, subliniînd nevoia desubiectivării prin acțiune, ori: „Neîncetat avem să ne prefacem în oameni”, vizînd desăvîrșirea posibilă.

În această lume a cugetării românești ne introduce Al. Stănculescu-Birda, descoperînd încheieturile ei de boltă, cu aspirațiile firești spre nemărginirea gîndului. Dincolo de unele obiecții posibile, legate de trimiterile la text (B.P. Hasdeu, p. 193, sau datări cronologice, D. Gusti, p. 688), poate inerente volumului de informații, bibliografia bogată, indicii de autori și consemnările de rigoare asupra acestora împlinesc străduințele autorului în realizarea unei lucrări așteptate și necesare culturii românești.

VASILE VETÎȘANU ■

Vitrina artelor

Balet

Spectacol pentru toți

Un balerin se pregătește, dar se și construiește. I se construiesc ținuta și structurile musculare, reflexele, modul de viață, concepția despre oameni și artă. Izbînda unui balerin devine, în chip egal, reușita unui talent și a unei didactici. În anii de liceu, profesorii de balet lucrează cu elevii astfel încît, cu ochii minții, să se poată vedea cum li se va împlini acestora chemarea pe scenă. Fiecare lecție e astfel și o chestiune de „anticipare”. Iar cînd scena se întîmplă să fie aceea a Operei Române, primele apariții înaintea publicului au ceva din tensiunea unică a întîlnirii cu destinul.

Am urmărit două asemenea „recitaluri extraordinare” ale elevilor liceului de artă „George Enescu”, profilul coregrafic; spectacole propriu zise dar și examene. Examenul, la urma urmei, nu numai pentru elevii și profesorii care le-au pregătit, ci și pentru publicul care a umplut ca-n zilele evenimen-

telor culturale însemnate, sala. Fiindcă acest public, de o diversitate emoționantă — rude apropiate, prieteni, dascăli din toate clasele și de toate specialitățile, obișnuiți ai sorilor de balet la Operă, coregrafi interesați să știe cu un ceas mai devreme viitorul gingașei profesii artistice — trebuia, la rîndul lui, să dea seamă de adevărul speranțelor, simpatțiilor și a încregerii investiții sufletesti de pînă aici. El avea să afle dacă nădejtile puse în copiii și adolescenții ce ieșeau pe scenă avuseseră o motivare autentică.

Îndeobște, spectacolele-examen sînt pasionante, intrucît în cele două-trei ceasuri de dans problematica umană se suprapune pe cea artistică. Cîțiva elevi au reușit să dobindească faimă încă din timpul studiilor. Recitalurile lor au arătat că pot susține roluri importante pe orice scenă de operă și balet din țară și că gloria timpurie are îndreptățire. Sînt ocazii cînd poți medita la relația muncă-talent. Sînt situații cînd ești nevoit să accepți — chiar dacă asta îți afectează profund cugetul — că unii tineri sînt atît de dăruți, încît truda cea mai aspră la ei aduce a joacă și a plăcere. Și că, din nefericire, copiii extrem de ambițioși și de îndrăgîți în efort au șanse extrem de reduse de a ajunge în prim

planul artei. Frumusețea spectacolelor-examen melancolizează. Secvențele vin rapid, soliștii și ansamblurile au la dispoziție doar cîteva minute pentru a da tot ce știu, sînt minute cînd uiți că vezi un spectacol școlar, trăiești mari frenezii, te transpui în starea de spirit fericită a celor ce dansează. Și, alte clipe lipsite de vrajă: totul e corect, totul e bine, lipsește însă ceva.

Timpul dă fiecăruia prilejuri de a se afirma, mulți din băieții și fetele ce au acum roluri mici vor întoarce poate cursul soartei, mulți vor continua să rateze. Ar fi, de aceea, nepotrivit să facem aprecieri asupra participărilor. Ce trebuie însă lăudat este efortul susținut al conducerii Operei Române pentru ca spectacolele-examen desfășurate la Operă să aibă cadrul convenit galelor mari, al manifestărilor de referință. Pe temeiul acestei susțineri, regia și concepția galelor

— Constantin Marinescu și Sergiu Anghel; asistent de regie Cătălin Caracas — scenografia Adrianiei Urmuzescu și regia tehnică a lui Gheorghe Birău au avut aplomb și adresă la public. Tot ce am scris acum nu e o cronică. Probabil că o cronică a celor două recitaluri nici nu poate fi scrisă, cită vreme fiecare din profesorii solicitați să pregătească una sau mai multe secvențe din cele aproape treizeci, cite numără o seară de dans clasic, modern și dans popular la finele anului școlar „la coregrafie”, are de susținut cauza elevilor și a claselor lor. Farmecul spectacolelor-examen provine din faptul că la întîlnirea atîtor probleme de natură umană și artistică se petrece o sublimare a intereselor, individuale, o reasezare a lor, spre împlinirea în ansamblu a serii. Una din acele serii pe care nimeni, din cei ce au trăit-o, nu o uită, intrucît ea devine parte din făptura proprie, îndemn la ambiții și realizări superioare, motiv de a stăruî pe drumul cel mai dificil. Spectacolul e pentru toți, examenul pentru fiecare.

TUDOR OCTAVIAN ■

Vasile Grigore
„Peisaj”

Muzică

Bucurie la Ateneu

La prima vedere, nimic nu anunța producerea evenimentului. E adevărat, programul era foarte promițător, cele două capodopere ilustrînd două concepții aparte despre ce este și ce trebuie să fie arta sunetelor, drumul ei spre viitor fără a se rupe legătura cu trecutul; în speță, poemul simfonic „Don Juan” al lui Richard Strauss și cantata „Alexander Nevski” de Serghei Prokofiev. Capodopere ale primei jumătăți a secolului nostru, încadrînd o a treia splendidă lucrare reprezentativă pentru secolul al XVIII-lea, Concertul pentru oboi și orchestră de coarde de Tomaso Albinoni, interpretat însă — astăzi — la trompetă. Așadar, repertoriul era bine conceput, ca și altă dată, de altminteri: cei prezenți în sala Ateneului erau însă oarecum sceptici, de atîtea ori speranțele lor fiind înșelate de interpreți din străinătate care nu se ridică la valoarea artiștilor români. Și, dintr-odată, parcă toate au luat altă înfățișare, un flux magnetic a cuprins orchestra, auditorii, întreg Ateneul Român: bagheta fermecată a dirijorului Edvard Cîjvel, oaspete sovietic, format în școala leningrădeană, vădea începutul unui concert cu totul memorabil.

SEMNAL

● „Sînt un mare proprietar de cuvinte și gânduri” — afirmă cu nedisimulat orgoliu prozatorul Corneliu Ibrim prin rostirea unuiu dintre personajele romanului său *Fulgere peste fluviu*, apărut la Ed. Militară și care reia, în secvențe narative noi, episoade din dramaticele confruntări ale armatei române cu forțele invazioniste ale Germaniei. Numai că în afară de

volum apărut la Ed. Cartea românească și intitulat aproape provocator *Povestitorii* vor avea de răspuns. Cartea conține 12 texte scrise cu o remarcabilă putere de observație și analiză a mediului investigat, de obicei cel rural, cu personaje aflate într-o situație limită ce le conferă un spor de autenticitate iar prozei o tensiune întru totul captivantă. Ceea ce au comun aceste texte, în afara predilectiei pentru un timp și un spațiu anume, este foamea de real

trecind granițele în „Tara arborilor”, intrind în „Palatul Miramelor”, în „Sala Povestilor”, imaginind „frunze-verse” sau „arbori cu trup de zăpadă”. Ștefan Mitroi, autorul recentelor *Povești din Tara Arborado*, este un asemenea caz, din multe citabile, pentru care circumstanțele scrierii unei cărți adreseate copiilor nu se rezumă doar la un experiment ocazionat de prezența familială a unei preșuni inocente dar constante ci se constituie, de la bun început, ca o descoperire a unei posibile vocații și dimensiuni latente a personalității proprii. *Poveștile din Tara Arborado* sînt scrise cu o asemenea voluptate a cuvintului și a imaginației fără limite, deconșionate de orice context, încît face din inocența o terapie a scrisului în general iar din copilărie — dimensiunea constantă a universalului spirit uman.

● A cincea carte de versuri a poetului Dumitru Udrea, *Monade*, apărută la Ed. Albatros, propune cititorilor o suită de caligrafii a căror transparență pare să fie însăși arta poetică a autorului lor. *Gînduri*, primul ciclu al volumului, cuprinde cîteva stări de spirit avînd ca nucleu de coagulare teme ca: izvorul, fluturii, fîntina, mugurii, somnul, roua, frunza etc. — subiecte în general epuizate de poezie în cîmpul liric ac-

a celui care scrie descoperind alternativa literaturii după ce a epuizat experiența celorlalte extreme. Înainte de a fi un posibil istoric literar, Ion Cristoiu este prin această nouă carte a sa „*Povestitorii*”, un viguros și real prozator al literaturii noastre tinere.

● Ar fi interesant de urmărit mecanismul și motivația datorită căreia scriitorii extrem de gravi pe care nu i-ai fi suspectat — cunoscînd scrierile lor

aceste „cuvinte și gânduri” înfruntarea (emblematică pentru întreaga istorie a luptelor noastre de apărare) dintre personajul principal al cărții, Alexandru Prutean, și von Milke, reprezentantul puterii agresive, imbogătește literatura noastră de război atît cu reconstituirea unor dramatice înecstări armate din zona Brăilei (cu incursiuni în mai largă noastră istorie națională) cît și prin vibrantul mesaj patriotic care rămine ca o aură deasupra acestor ultime cărți a prozatorului Corneliu Ibrim, intitulată extrem de sugestiv pentru întreaga sa atmosferă încărcată de epicitate, *Fulgere peste fluviu*.

● În așteptarea apariției masei și incitantei „istorii posibile a literaturii române” care i-ar fi consolidat serios statutul literar și poziția în ierarhia celor mai promițătoare valori ale literaturii noastre, Ion Cristoiu continuă să publice în revista *Tomis* „marginalii la o istorie a literaturii române contemporane” și să scoată cărți de proză încercînd să recupereze pe terenul ferm al literaturii ceea ce destinul întîrzie să-i confirme pe terenul derivat al istoriografiei ei. Este Ion Cristoiu un prozator de valoare virfurilor deja afirmate ale generației sale sau scrie proză dintr-o strategie de așteptare? — iată întrebarea la care atît criticii cit și cititorii noului său

anterioare — că ar fi în stare să se copilărească, ingenioși ca niște anderseni autohtoni, deodată trădează morgia academizantă a stilului care i-a impus

Rarori ne-a fost dat să vedem, mai ales în ultimii ani, atîta bucurie și participare colectivă a trăirii artei; și tocmai pentru aceasta, credem, se cuvine a arăta mai multe fapte despre minunatul colectiv care se numește orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu”. Laurii și afirmările internaționale obținute încă de pe vremea magnificilor George Georgescu și Constantin Silvestri, această aureolă a durat mult timp, chiar dacă turneele externe s-au mai rîrit, chiar dacă dirijorii n-au mai avut același alee har și chiar dacă, din motive obiective sau subiective, o mare parte dintre „bătrîni” formației (artiști care au format, înălțat și fortificat filarmonica, amintiți-vă de cei citiva „mari”: concertmaestrii Alexandru Teodorescu și Anton Adrian Sarvas, violistul Alexandru Rădulescu, contrabasistul Josef Prunner, timpanistul Dumitru Lepădat, violoncelistul Iuliu Bonis și Alfonso Capitanovici, corn englezul lui Pavel Tornea, oboistul Ion Danie ș.a.) au părăsit instituția. Și fenomenul s-a repetat, în timp, cu altă generație. Iată însă că tinerii intrați în colectiv au făcut o bună echipă cu aceia deveniți azi decani de vîrstă și orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” se poate lăuda astăzi cu valori individuale de talie mondială. Cu un harpist ca Ion Ivan Roncea, un clarinetist cum este Aurelian

Octav Popa, un trompetist ca Iancu Văduva, contrabasist ca Ștefan Thomasz, Lucian Ciorită și Ion Ghiță, flautiști ca Nicolae Maxim și Virgil Frincu, pianiști ca Nicolae Licareș și Josef Ion Prunner, violoniști ca George Dima și Anda Petrovici, violiști cum sînt Ștefan Gheorghiu și Sanda Crăciun, violoncelist ca Tiberiu Ungureanu, oboiști ca Elena Mihai și Adrian Petrescu, fagotiști ca Mihai Tănăsiliu, corniști ca Nicolae Lipoczi și Dorin Pătrașcu, suflători ca Alexandru Ciobanu și Florea Pane, sau grupul de percuționisti condus de Laurențiu Băcanu, întreaga orchestră avîndu-l în frunte pe energicul coordonator și organizator, concertmaestru Nicolae Iliescu, te poți duce oriunde, cu mîndrie și fără a-ți fi teamă de nimic. Cu o condiție însă, aceea a unui dirijor competent, talentat, dinamic, precis și cu o gestică elegantă, cu care instrumentiștii să formeze un corp comun care să dea naștere actului artistic. Așa cum s-a întîmplat în concertul condus de Cîvșel și în care am putut audia un Don Juan de excepție, cu tempi ceva mai vioi decît eram obișnuiți, cu o muzicalitate ce ilustra pe deplin „valurile” ultimului mare romantic din istoria muzicii și cu execuții solistice și colective ireproșabile. La fel, Albinoni a fost redat cu încreșga sa căldură, noblețe și măreție a falnicei republici venetiene, de micuța trompetă în si bemol acut, velleitate, sunetul strălucitor, penetrant și cărnos fiind rezultatul unei tehnici de vîrf deti-

nută de Iancu Văduva, solist de valoare mondială! În sfîrșit, povestea marelui cneaz Alexandr Nevski, depănată într-un mod unic de Prokofiev în muzică și de Serghei Eisenstein în cinematografie, a prilejuit încă un succes de seamă corului Filarmonicii „George Enescu”, întărit cu partida de bărbăți a corului ansamblului „Rapsodia Română”, ambele dirijate de Vasile Păntea și Nicolae Ghiță; ca și mezzosopranei Olga Csorvasi, solistă avînd un timbru cald și o voce bine lucrată, care a oferit un model de cînt concertistic, într-o arie de linie.

În cîțiva ani s-au petrecut cîteva fapte importante la filarmonica bucareșteană. Concepția directorului Mihai Bredeanu asupra formării unui colectiv tînr, riguros selectat, a permis infuzia celor mai înzestrate elemente produse recent de școala românească. Apoi, formarea acestora și încheierea unui colectiv unitar a revenit dirijorilor permanenți, iar în ultima vreme marilor talente care se numesc Horia Andreescu și Cristian Măndea; iată, rezultatele n-au întîrziat. Și suprema satisfacție a tuturor artiștilor Filarmonicii „George Enescu” o constituie, desigur, împlinirea cerințelor estetice ale publicului, în urma trăirii intense a actului artistic interpretativ. Căci cele cîteva lacrimi observate pe mai mulți obraji, înseamnă, spre marea noastră mulțumire, o bucurie cu adevărat creatoare!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Antropologie culturală

În cartea *Timp și cultură* Ilie Bădescu își propune, și cu un bun rezultat, să re-lanseze în cultura română, antropologia filosofică în plenitudinea ei — antropologia istorică (sau creația), antropologia valorilor materiale și spirituale (sau cultura), antropologia socială (sau civilizația). În acest scop, el cuprinde și analizează suita (seria) demersurilor ființei umane, a „demiurgului”, individual sau colectiv (etnie, națiune, umanitate), în planul creațiilor, al culturilor și civilizațiilor. Dar, lucru extrem de important pentru definirea obiectului antropologiei filosofice nu se oprește aici. El duce cercetarea și explicarea mai departe, și în planul timpului, și în planul spațiului, și în planul mișcărilor.

Drumul pe care-l parcurge un popor, reprezintă pentru el o „succesiune” de revoluții. În același timp are în vedere că ceea ce particularizează și definește personalitatea unui popor o constituie SUCCESIUNEA de activități materiale și experiențe spirituale întemeietoare. Și, pentru a le cuprinde, explicita și infățișa în firescul lor, în naturalul lor, în continuitatea lor cosmică și istorică, în realitățile lor întemeietoare își fundamentează opiniile prin argumente de orînd: a) ontologie — etnie, națiune, umanitate; b) praxiologie — creație, cultură, civilizație; c) epistemologie — mitologie, istorie, filosofie; d) politic — drept, stat, revoluție; e) artistic — personalități exemplare, genii naționale.

Ființa umană este cuprinsă și infățișată de Ilie Bădescu pe tot parcursul lucrării în integralitatea ei biologică, spirituală, istorică. Conceptelor cu care operează și designații lor: general-umanul, general-socialul, concretul logic, adică concretul generalizat istoric — concretul care ne oferă în plan local, ca timp, spațiu, mișcare, ontologicul, praxiologicul, epistemologicul, politicul, artisticul sînt expresia activităților colectivității date (etnie, națiune) atît ca întemeieri cît și ca împliniri. De aici, coboară cu analiza ființei umane pînă la matricele ei genetice-psiologice, ideatic-constructivă, politic-juridică (internă și, mai ales, externă), imaginativ-artistică.

Creația, cultura, civilizația, ca stări de lucruri și fapte, ca valori materiale și spirituale sînt opera indivizilor de excepție, a colectivităților umane restrînse, a etniilor, a națiunilor. Ele sînt însă intruchipate și ridicate la înălțimea de unicat de genii naționale. Personalitatea creațiilor, a culturii lor, a civilizațiilor le-o conferă geniele. Acestea sînt agenții care intruchipează individualitatea creațiilor, a culturilor, a civilizațiilor. Exemple sînt destule. Platon și Aristotel pentru clasicismul antic grec, Michelangelo și Leonardo da Vinci pentru renașterea italiană, Shakespeare și Dickens pentru epoca modernă engleză, Eminescu și Brăncuși pentru epoca modernă clasică românească.

Ilie Bădescu exemplifică și cu geniele lui Kant, Goethe, Tolstoi, Dostoievski și mulți alții.

În fapt, este meritul lui de a fi definit spiritul național prin eponim și geniu prin ceea ce a luat din patrimoniul etniei sale și prin ceea ce a reprezentat etnia. Prin eponim, luat ca general-etnie, ca general-național, ca general-uman, Ilie Bădescu aduce în prim plan esența (das Wesen) creatoare, constructivă, proiectivă, a etniei respective.

Aici, în național, prin eponim înțelegem, se dezvoltă, se împlinesc și timpul și cultura. Ele sînt omnipotente, omniprezente prin opera eponimă. Substanța timpului, a culturii, dimensiunea (sau dimensiunile), trăirea lor le-o conferă desigur etnia, națiunea. Numai prin etnia, prin națiune putem vorbi de un timp (sau timp), de un spațiu (sau spațiu), de o mișcare (sau mișcări) încașă, indiană, greacă, romană, italiană, engleză, franceză, română etc., etc.

Gîndirea, acțiunea și, mai ales, fapta (căci nu orice acțiune este și faptă) istorică sînt expresia etniilor, a națiunilor. Nici gîndirea, nici acțiunea, nici fapta nu există în general, ci concret-istoric, prin oameni, prin personalități de excepție, prin genii. Ilie Bădescu înțelege, și susține, că geniele, ca unicate, ca personalități cu forțe demiurgice exprimate masele, etniile, națiunile. Acestea le-au proiectat, le-au constituit, le-au afirmat. Și timpul, și cultura ca măsură a creației unei etnii, a unei națiuni ating prin genii culmile. Nu însă în afara etniilor, a națiunilor care le-au dat seva, le-au oferit prilejul, le-au asigurat trăirea.

Prin opera eponimă Ilie Bădescu susține întemeiat, dar și argumentat, și demonstrează teza de început a lucrării sale, că, de fapt, avem de-a face, cu o mare diversitate a realelor lumii, cu un pluralism al esențelor lumii (etniilor) și de aici o mare pluralitate a „universalelor” culturale ale planetei. Toate acestea sînt conforme „marii pluralități de matrice naționale”.

Orgoliile marilor imperii de a domina și dirija lumea s-au izbit totdeauna de virful de lance al operelor eponime ale etniilor. Prin aceste opere și-au găsit măsura și împlinirea timpul și cultura etniilor. Ele, operele eponime, ne dau nu o simplă egalitate de timp matematic, ci o identitate de tip matriceal, ontologic între timp, cultură, etnie.

Nu se poate însă ignora nici faptul că „mareele” culturale ale centrului cînd s-au retras au luat în multe cazuri cu ele și „humusul” etniilor asupra cărora s-au întins. Așa și-au asigurat fertilitatea intelectuală, ascuțimea inteligenței, spiritul de creație, de inventivitate, de tehnologie etc.

Identitatea între timp, cultură, etnie se realizează prin pluralitatea acestora din urmă. Etniile sînt factorul motor, creator, agentul care realizează unitatea dar și diversitatea timpului, a spațiilor, a mișcărilor, a culturilor. Prin ele timpul devine cultură.

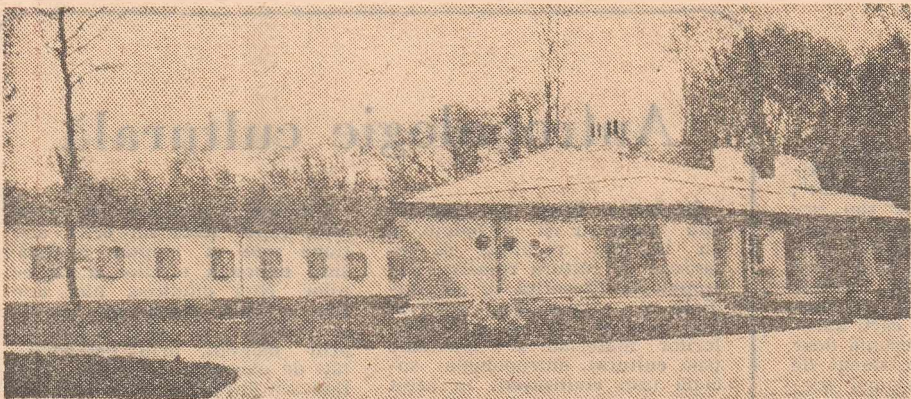
A trăi în timp înseamnă a crea, a face cultură, a construi civilizație. Și a le realiza ca atare, conforme cu etnia însăși prin care se realizează, nu înseamnă altceva decît a ființa prin cultură creînd, făcînd, construind timpul tău. Căci există atîția timp și atîtea culturi cîte etnii există. De aici putem conchide și Ilie Bădescu are dreptate cînd atrage atenția asupra acestui fapt, că există un timp și o cultură franceză, un timp și o cultură engleză, un timp și o cultură germană, un timp și o cultură rusă, un timp și o cultură română etc.

Iată pe ce pivatează, și nu fără teme, cartea lui Ilie Bădescu, pe ființa umană — a partinătoare unei etnii, unei națiuni — în calitatea ei de constructor al timpului și al culturii. Homo a străbătut toate treptele dezvoltării, dar a și creat toate tipurile de modele de timp, de cultură, de cunoaștere, de politică, de spiritualitate.

Spațiul carpatodanubiano-pontic luat ca tipuri de timp și de cultură este racordat, de Ilie Bădescu, pentru a-l face inteligibil, la lumea europeană. Și nu numai. De aici ajunge la lumea chineză, indiană, egipteană, greacă, romană, bizantină. Ca, în cele din urmă să poposească atent asupra spațiilor, timpilor, mișcărilor, culturii românești. Aceasta îi permite să decodifice și să ne infățișeze și structurile ontologice, și cele epistemologice, și cele culturale, și cele politice, și evoluțiile acestora de-a lungul istoriei.

Desigur, Ilie Bădescu ne oferă doar un model de a face antropologie filosofică. Este însă un model care permite coexistența și a altor modele de antropologie filosofică și chiar dezvoltarea modelului său prin alte modele, ale altor cercetători.

M. MACIU ■

Așa arată un „filtru” pentru muncitori. În interior sint dotări sanitare funcționale și de un gust desăvârșit.

Bătălia pentru linii pure

Inginerul Mircea Tănase are în biroul său (o încăpere ca o sală de seminar universitar, cu tablă și pupitre, cu aparatură de proiecție, cu cărți, tratate și multe, multe reviste în limbi străine, cu schițe și scheme pe pereți) o emblemă vie. Unul din acele mici patrupede sinonime cu experimentul, cu cercetarea, cu sacrificiul în numele suprem al cunoașterii. Un hamster alb, ca de porțelan, mă privește tandru dintr-un bol de sticlă, cu mărgelile ochilor lui de chihlimbar. Nu e supărat că l-am deranjat de la micul dejun cu bucăți de cartofi cruzi, este obișnuit să converseze cu oamenii, chiar și în timpul mesei, deși un aviz lipit pe casa lui din sticlă translucidă te avertizează „nu mă deranjați!”. Micul „cobai” răstoarnă preceptele cum că familia din care face parte nu suportă o astfel de hrană. Și, totuși, pentru el cartofii sint chiar un deliciu, a aflat asta de la stăpînul care l-a învățat atîtea și l-a obișnuit cu multe lucruri neștiute de confracții lui de prin alte laboratoare. Inginerul Mircea Tănase este zootehnist și, de 14 ani, de cînd a venit, direct de pe băncile facultății, la întreprinderea avicolă de stat Bacău se ocupă de ameliorarea și selecția raselor și liniilor de curcă.

Prezum am mai scris, am văzut un excelent film documentar despre această întreprindere, ce se situează de ani și ani de zile în fruntea sectorului avicol din țara noastră. (Este Erou al Muncii Socialiste, iar de curînd i s-a conferit iarăși Ordinul Muncii, Clasa I, pentru locul întâi în întrecerea socialistă pe anul 1987). Am aflat, printre altele, că, datorită geneticienilor ei, se situează între cele patru firme din lume posesoare de linii pure de curci, putînd să furnizeze hibrizi pentru milioane și milioane de broileri de carne. Prin efortul de ani și ani de zile al oamenilor din laboratorul de patologie și genetică de la Ferma 12 Brad, condus de prietenul micului hamster. Și atunci, am plecat la Brad, la 25 de kilometri de Bacău.

Unic în țară, complexul de selecție curci de la AVIBAC a reușit, într-o scurtă perioadă de timp, să asigure o genotecă națională de cea mai mare valoare pentru pasărea socotită, pe drept cuvînt, „o mașină de carne”, dar atît de greu de obținut. Prin cercetare proprie, adică prin știință făcută și aplicată direct în producție. Este ideea și inițiativa — ca, de altfel, multe din cele ce s-au acumulat ca specific și valoare la AVIBAC, într-un sfert de secol — inginerului Petre Plăcintă, director al unității de la înființare. Unul dintre acei oameni, dintre acei conducători de producție care știu să sfințească locul unde muncesc, care știu că actul conducerii înseamnă răspundere și obligații, gîndire și acțiune, război permanent cu rutina, o victorie zilnică asupra ta însuși. Cînd apare, după examenele de diplomă, la facultatea de zootehnie a Agronomiei din Iași, se înțelege, are nevoie de absolvenți, de spirite proaspete, și, se subînțelege, vrea „numai virfuri”. Decanul i le „oferă” cu plăcere, prea conștient de ambivalența situației — în binele producției, în binele tînărului absolut care va avea unde să arate repede ce a învățat în școală. În 1974, și-a ales vreo șapte. Printre ei s-a aflat și seful promoției, Mircea Tănase, dar nu neapărat pentru note l-a ales. Obișnuiește să întrebe și să afle ce-au mai făcut acești copii pe băncile facultății în afară de calificativele luate la examene. Seful promoției răspunde, în context, foarte bine unui gînd al său. Activase la cercul de genetică al facultății, fusese chiar distins cu un premiu la o sesiune republicană de comunicări științifice studențești pentru o schemă originală de hibridare în ameliorarea celor două rase autohtone de vaci — Bruna de Maramureș și Bălțata românească — cu Hollstein.

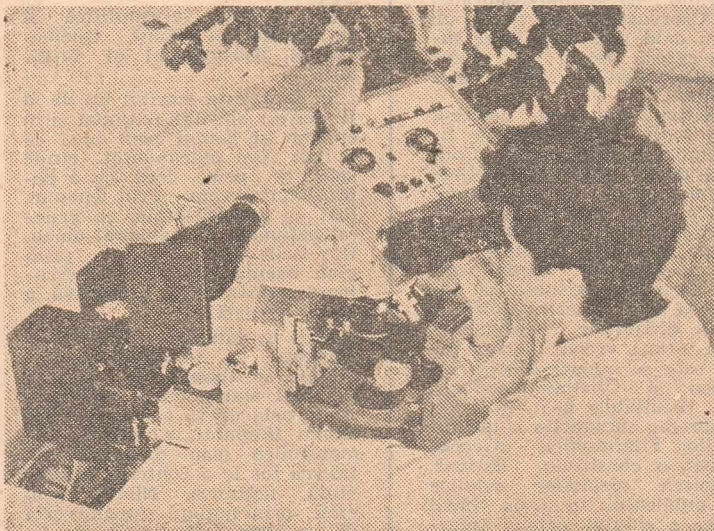
...A doua zi, după ce tînărul inginer s-a prezentat la muncă, pe aeroportul din Bacău a atenu-

Un munte de date se adună și se prelucurează pentru o linie pură. Prin introducerea tehnicii de calcul, totul este mult mai sigur și mai ușor

rizat un avion, debarcînd cuși cu cîteva zeci de mii de pui de curcă destinați „Avicolei”. Veneau din Bretania, din Franța, de la o fermă renumită în creșterea curcilor și valorau cît aurul curat. Reprezentau 4 linii pure, un genofond de la care se intenționa pornită o experiență. O experiență temerară, toți zootehniștii și toate firmele avicole din lume cunosc că specia reprezintă o „uzină de carne”, dar poate fi și un faliment la ușă (cîte firme n-au falimentat pînă acum?). Existînd un risc incommensurabil. Și asta pentru că, în ciuda numeroaselor și

numeroaselor încercări, cercetări și cheltuieli nu se eradicaseră încă bolile provocate de cele 3 microplazme ce seceră puii de curcă pînă la 80 la sută dintr-o populație, dintr-o generație. (Cea mai mare firmă din lume cu acest profil a cheltuit într-un an 5 milioane de dolari pentru eradicarea microplasmelor, fără ca rezultatele să fie cele așteptate). Și totuși, directorul de la Bacău n-a dezarmat, n-a renunțat să se înroleze în prima linie a acestei bătălii științifice și să arunce în „foc” cei mai buni specialiști ai săi, printre care și pe noul venit. Și-a trimis ingi-

Laboratorul de patologie și genetică este dotat cu aparatură ultramodernă, cu care se efectuează multiple analize necesare în selecție

Un peisaj de o mină frumusețe — curcanii „supergrei” obținuți de geneticienii de la fe

nerii la specializare și documentare în țări cu mari tradiții în creșterea industrială a curcilor, i-a îndemnat să citească, să studieze, să învețe, i-a luat părăsi la orgoliul său profesional (și de ce nu?! național). „Nu sintem la fel de capabili ca alții?! Nu putem să ne asigurăm aceleași condiții tehnice și tehnologice?! Aceleași pregătire a oamenilor?! Dacă răspunsurile sint afirmative, să încercăm!, să luptăm!, să putem!”. sunau telegrafic vorbele sale. S-a înconjurat de tineri iar tinerii s-au contaminat de puterea și voința sa, susținute de programele dezvoltării zootehniei în țara noastră. Printr-o muncă titanică, printr-o acribă implicare a competenței generatoare de idei, în cîteva ani, AVIBAC a atins performanța. A fost printre primele firme din lume care, în fine, au eradicat flagelul, reușind să învingă toate cele trei microplazme — Gallisepticum, Sinoviae, dar mai ales, pe cel mai virulent și greu de stăpînit virus, Meleagridis. Printr-o avalanșă de inovații și de invenții capitale, specialiștii români au pus la punct o tehnică și o tehnologie zooveterinară de obținere a puiilor liberi de viroză. O veritabilă cucerire științifică și practică. E vorba de un lanț laborios al producției concomitent cu probe, încercări și analize de doze farmaceutice. Firește, s-a pornit de la ou. S-au spălat și s-au dezinfectat, bucată cu bucată, mii și milioane, s-au cufundat în soluții de antibiotice, în numeroase și numeroase rețete și formule după fiecare făcîndu-se, în trepte, de la ou la pasărea adultă supraviețuitoare, de la mascul la femelă, analize

serologice, analize de singe, pentru a se vedea efectul. Cîi și care dintre agenții patogeni s-au distrus? S-a completat metoda prin injectări directe de alte antibiotice (în alte formule) în camera de aer a oului. Cu maximă atenție pentru a nu o străpunge. Fiecare încercare era un pas, dar nu cel definitiv, mai ales atotdistrugătorul Meleagridis rezista. Atunci, s-au aplicat injectări și în albumen, prin polul opus al oului, în scopul de a se proteja embrionul. Au fost injectate și sînt injectate săptămînal milioane de ouă. Manual, cu grija, cu maximă atenție, e, în fond, o treaba de microchirurgie pe viu. O execută inginerii, medicii veterinari, biologii, cercetătorii, operatorii, muncitorii complexului. Se forează cochilia la turajii mari pentru ca orificiul să fie cît mai mic, iar prin el se introduc acele de seringă și se pompează o anumită cantitate dintr-o anumită rețetă de antibiotic cu spectru larg. Meleagridis-ul n-a mai avut încotro, a cedat... Dar cite teste, cite probe, cîtă neodihnă, cîtă grijă, cite cheltuieli, cîtă răspundere?!

Tehnologia s-a perfecționat, acum spălarea-uscarea-dezinfectia ouălor se fac automat, doar injectarea nu se poate priva de delicata mină și de precizia umană. Una din invențiile capitale (premiată la Salonul național din 1986) este un proiect de inginerie tehnologică de virf, constînd dintr-un nou tip de stație de incubație, „ce iese total din clasic”, cu mediu protejat. Printr-un sistem special de filtre, și de echipamente, de circulație a aerului și de suprapresiuni se a-

Rămîne sau nu rămîne în schema de hibridare? Cite teste trebuie să suporte pentru asta!

La AVIBAC, grija pentru condițiile de muncă este o preocupare de prim ordin a conducerii întreprinderii.

Echipaj pentru Singapore

sigură în incubatoare o totală protecție microbiologică. Altfel, munca titanică și cheltuielile de până aici ar fi zadarnice. Sint oprite să treacă din aerul de-a-fară în microclimatul dinăuntru toate microorganismele, patogene sau nu. Inventia aparține inginerului Petre Plăcintă.

Concomitent cu această bătaie împotriva microplasmelor, a început, s-a dat și continuă cea pentru selecție și ameliorare: orice linie pură degenerază curând, e o lege biologică naturală, dacă procesul de selecție nu e întreținut. Aici nu există pauze, praguri și limite. Linile importate, din rasele Norfolk, Beltsville white, Holland white, au constituit, cum spuneam, rampa de lansare, practic, demult s-au metamorfozat în altele. AVIBAC a ajuns să formeze și să dețină, în circa un deceniu, 25 de linii pure. Iar la aceasta a contribuit și un fiu de țărăn din Dragomirna, moștenind vocația de citor a oamenilor din Țara de sus a Moldovei, genele creativității și originalității acestora. (Acolo, acasă, în Mitocul Dragomirnei, inginerul Mircea Tănase mai are un frate mai mare, Alexandru, din cei 10 împrăștiți prin țară, în meserii și locuri de muncă diferite, sculptor în lemn și agnitor de frumuseți folclorice bucovinene, transformându-și casa în muzeu).

Sub poala pădurii unde este pitulată împărăția curcilor (de fapt, nu există localitatea Brad, ci doar paradisul acesta vegetal înobilat de brazi, care i-au dat numele locului, atât de bine ales pentru o atât de delicată operă de creație) stăm de vorbă îndelung. Eu insist asupra muncii sale de genetician, el, abătându-se, subtil spre alte zone, spre filozofie și artă. Are suflet delicat de poet și structură de gânditor.

A lucrat, și a obținut, linii libere de viroze, linii performere pentru carne, linii performere pentru ouă și linii mixte, linii cu talii și greutatea impresionantă de masculini. Dar câte alte caracteristici nu urmărește un ameliorator (ritmul de creștere, valorificarea furajelor de către fiecare pasăre — căci 65 la sută din costuri în avicultură la reprezentă furajele — fiziologia reproducției etc. etc.).

Dacă în 1975, creșteau la Bacău curci de 4,5-5 kilograme, acum, în urma muncii geneticianilor se obțin curent cele de 8-10 kilograme. Într-o hală m-a inundat un peisaj cu totul inedit și necunoscut. O lume de bulgări uriași de zăpadă, sau mai exact de niște uriașe sfere mișcătoare, albe, pufoase și gălăgioase. Pătrunsesem în hala supergreului de Bacău, (L. 69), curceni cit struții africani, cîntărind câte 30 de kilograme fiecare. Și fiecare poartă o marcă, așa cum poartă orice ou, orice pui, orice individ păsăresc în această fermă de selecție. Un munte de date se adună, se urmărește, se interpretează științific pentru a deveni motivația unui șir de decizii, suportul gîndirii într-o nouă acțiune. Nu mai e posibil s-o faci mîntea omenească. De 2 ani, AVIBAC s-a înzestrat cu un oficiu propriu de calcul, iar de serviciile lui beneficiază, în primul rînd, „Laboratorul uzinal de patologie și genetică”. Ameliorarea, selecția, adică viitorul firmei.

CICI IORDACHE-ADAM

Echipajul e ca o familie

— Taxi. Comando 21. Pista liberă, totul normal!

— Turnu Otopeni. Bună dimineața! Sint TAROM 314, pe finala lungă, pentru pista 26. Cabina pregătită, pista la vedere. Aprobati aterizarea!

— TAROM 314. Bună dimineața! Turnu Otopeni. Aveti liberă aterizarea! Pista 26. Vîntul calm. Verificați, trenul scos și zăvorit! După aterizare, eliberați pista pe calea Alfa!

Dialoguri scurte, comenzi sigure într-un triunghi de unde radio. La „comandă” lor, Mihai Roman, comandantul adjuncți al aeroportului Otopeni, pilotul comandant inspector, Cristea Țara și Felicia Diaconescu, șef de tură la Turnul de control. Poste cîteva clipe, din negura dimineții, se desprinde, planînd deasupra pistei, o aeronavă Boeing 707. Rotile ating pămîntul României. Minutul 0.11. „Cursă jubiliară TAROM 314, din direcția Singapore — Bangkok — Abu-Dhabi a aterizat”, se aude glasul crănicei în difuzoarele aeroportului.

Pasagerii coboară la autobuze. În cabină, piloții mai rămîn cîteva clipe în scaunele lor, înconjuțați de ceasuri și butoane, ascultînd liniștea motoarelor. Au ajuns acasă. Pilotul comandant Cristea Țara are azi 49 de ani. La bordul aeronavei, orhideele aduc de departe, din Extremul Orient, mesaj de pace. A fost o cursă normală, din punctul de vedere al zîbrului, chiar-dacă pe aeroportul din Abu-Dhabi piloții s-au confruntat cu condiții minime la aterizare sau dacă peste Golful Bengal norii de frunză i-au obligat să ecoloască 70 de kilometri. La Bangkok, vreme frumoasă. La Singapore, ploaia ecuatorială a bîcuit aeronava imediat după aterizare. Deasupra Golfului, nimic nou, turbulență aproape tot timpul.

Neobișnuit este însă faptul că această cursă, TAROM 314, a împlinit, azi 8 iunie, ora 5 și 14 minute, zece ani de existență a liniei aeriene București — Singapore.

— Cursă TAROM pe ruta București — Abu-Dhabi — Bangkok — Singapore a apărut pe hărțile de trafic aerian internațional, ne spune directorul

Cu TAROM, în cea mai deplină siguranță

Cursele lung-curier sint ca o stafetă. Unui echipaj bun, îi urmează altul la fel de bun

general al Companiei TAROM, Constantin Costache, ca o expresie a relațiilor de colaborare, de extindere și dezvoltare a liniilor aeriene TAROM, pe toate meridianele globului. Distanța de zbor de 10 267 km este

a doua ca mărime, după București — Beijing, din programul TAROM. Cursă se efectuează în circa 13 ore și este, poate, cea mai dificilă, din cauza condițiilor climatologice foarte grele, în zona ecuatorială fiind o unidi-

tate de 98% și o temperatură de 40 de grade. Cu toate acestea, continuă interlocutorul nostru, Compania Tarom se bucură de respect în rîndul pasagerilor, piloții români avînd un — bun renume pe aeroporturile pe care zboară. Pentru noi românii aceste zboruri, pe care le efectuăm de zece ani, au însemnat și o cunoaștere a preferințelor pasagerilor din Asia, diferențindu-se, evident, de cele ale europenilor, și care au generat o policalificare a serviciilor, pentru ca zborul să devină cît mai agreabil.

Directorul comercial al companiei, Romulus Crăciun, adaugă faptul că, pentru această cursă, solicitările au crescut de la an la an, vara trecută, în perioada de vîrf, fiind necesară suplimentarea cu o a doua secvență pînă la Bangkok, în Venetia Orientului, cum este supranumit. Anul acesta o suplimentăm, din nou. Începînd cu 19 iunie pînă la Bangkok și operînd, în același timp, alte curse suplimentare spre și dinspre diverse puncte din Europa și bazinul Mării Mediterane.

Această cursă este o legătură directă între Asia de sud-est și Europa, cu tranzitare prin București. Programul său este corelat în așa fel încît un pasager să ajungă, în cel mult 16 ore, în orice parte a Europei, fie că este vorba de Amsterdam, Berlin, Bruxelles, Copenhaga, Frankfurt, Londra, Madrid, Paris, Roma, Viena sau Zürich. Bilanțul său, adaugă directorul comercial, este reprezentat de circa 13 960 ore de zbor, în care s-au transportat peste 180 000 de pasageri. O activitate apreciată și de un mare cotidian din Singapore, în paginile sale, considerînd că Taromul a operat neîntrerupt, timp de zece ani, această cursă, cu rezultate bune, făcînd și o invitație pentru viitor pasagerilor săi.

Compania TAROM, pregătind călătorii cît mai plăcute pasagerilor ce urcă la bordul aeronavelor sale, dorește și cu această ocazie extinderea de noi linii aeriene eficiente pe glob. Le urăm succes și cer senin!

VICTOR RĂDULESCU

(Urmare din pag. 9)

„Obiectivele strategice de dezvoltare a societății noastre, de trecere în acest cîincinal la un nou stadiu — de țară socialistă mediu dezvoltată — de realizare pînă în anul 2000, a Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de creare a condițiilor pentru afirmarea largă a principiilor comuniste de muncă și viață dau o perspectivă largă, minunată privind progresul patriei noastre — iată — finalitatea apoteotică definită de înșuși cel ce a inițiat și conduce acest proces de dezvoltare fără egal în istoria românească.

Ca o coordonată imperativă imediată apare precizarea trecerii la dezvoltarea extensivă la dezvoltarea intensivă la realizarea unei noi calități în toate domeniile vieții economico-sociale.

Abordînd unele aspecte ale modului cum sint înțelese critica și autocritica și vestind

mentalitatea unora că o să-si recunoască greseliile și o să-si ia angajamentul de a se îndrepta, tovarășul Nicolae Ceaușescu cu fermitatea revoluționară pe care i-o cunoaștem, denunță falsitatea unei asemenea mentalități.

„Or — precizează secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acesta nu este un spirit revoluționar, o înțelegere revoluționară a conducerii și a rolului criticii și autocriticii și nu are nimic cu democrația muncitorească, revoluționară. Dimpotrivă, acest fel de a înțelege este opus și dăunător democrației muncitorești revoluționare.

„Și încă mai răspicat în continuarea subliniază necesitatea de a fi bine înțeles că sistemul larg pe care-l avem nu trebuie să slăbească, să diminueze în nici un fel ordinea și disciplina; dimpotrivă, presupune o creștere și mai puternică a spiritului de răspundere de sus pînă jos în fata partii-

dulul, a poporului.

Aceeași preocupare pentru spiritul nou și perfecționare, se referă și la toate organismele democratice care funcționează de aproape 20 de ani. „Este necesar să crească — iată corolarul formulat de to-

In avangarda nouului

varășul Nicolae Ceaușescu — răspunderea colectivă a oamenilor muncii în calitate de proprietari și producători care au în administrare o parte a bogăției întregului popor.

Dimensiunile acestei bogății nu sint desemnate la zi prin cele 5 trilioane lei, din care

fondurile fixe reprezintă peste 3,2 trilioane lei.

Creșterea continuă a bogăției naționale, în primul rînd a fondurilor fixe, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii avansate, repartizarea echitabilă a venitului național reprezintă singura cale pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, pentru întărirea independenței și suveranității României — iată o perspectivă cum nu se poate mai clar și mai mobilizator definită!

Am înaintat mult în domeniul dezvoltării forțelor de producție, a dezvoltării generale, dar nu în aceeași măsură am asigurat ridicarea nivelului politico-ideologic, al conștiinței revoluționare, aceasta este concluzia de la care pornesc considerațiile secretarului general al partidului referitoare la activitatea ideologică și politico-

educativă, la dezvoltarea concepției revoluționare, la formarea conștiinței omului nou, care să gîndească și să acționeze în spirit revoluționar.

Creației ca factor de înnoire sub multiplele ei forme de manifestare și organizare îi este rezervată un loc de frunte.

Presă, radioul și televiziunea, cinematografia, teatrul, în general toate mijloacele noastre de informare și de educație trebuie să-si perfecționeze activitatea, să o axeze într-o măsură mai mare pe problemele generale ale dezvoltării patriei, ale activității politico-educative de ridicare a nivelului de cultură al întregului popor — conchide și în această direcție secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cu alte cuvinte „Cîntarea României”, marele festival al muncii și creației, al educației trebuie să devină o operă a adevărat de formare a omului nou, o Cîntare a omului nou.

Anchetă Flacăra

„Creșterea limbii românești s-a patriei cinstire“

S-au împlinit 121 de ani de cînd, în mai 1867, la București se convoca „Societatea Literară Română“, ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 121 de ani în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul altor valori literare și de gândire filosofică.

Retrăind cu emoție evenimentul atât de important în cîntărea culturii noastre naționale, ne amintim, dintre atâtea fapte și idei de răsănit, tulburătorul discurs de „recepțiune“ pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „misii“ cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-l iee de la un popor“. (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră? În aceste inimă cetim această dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, limba,

trebuie să-l lăsam posterității române... întreg și intact“.

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbaterile deschise tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești“, propunîndu-le drept punct de pornire întrebările ce urmează:

1. În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 121 de ani?
2. Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?
3. Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Au răspuns în numerele anterioare: Titus Popovici, G. Dimisianu, Aurel Covaci, Dan Grigorescu, Ileana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu, Romul Munteanu, Marin Sorescu, Edgar Papu, Petru Poantă, Val Condurache, George Alboiu, Dinu Săraru, Eugen Simion, Constanța Buzea, Cezar Baltag, Gheorghe Bulgar, Fănuș Neagu, Cezar Ivănescu, Ioan Alexandru, Gheorghe Pituț, Nicolae Dragoș, Corneliu Sturzu, Ștefan Augustin Doinaș, Romulus Rusan.

MIHAI UNGHEANU

„Cu asupra
de măsură“

Indemnului Văcărescului, „creșterea limbii românești“, va fi înțeles cu atât mai bine cu cît îl plasăm în epoca lui: în vremea fanariotilor și după aceea limba română mai era încă tratată drept o limbă incapabilă să vehiculeze noțiuni subtile sau înalte și, înapoi, pentru producerea literaturii artistice. N. Iorga a dat, să nu uităm, chiar în 1906, o batăie pentru limba română, care nu se instăpînise încă la teatrul național.

„Creșterea limbii românești“ adică a așezării ei la nivelul tuturor limbilor creatoare de artă și de idei din Europa a fost preocuparea de prim ordin a scriitorilor români. Dacă prin Mihai Eminescu poezia românească dădea la sfîrșitul secolului trecut o sinteză de limbă artistică extraordinară, pregătind saltul valoric următor, proza începe abia la sfîrșitul secolului trecut să-și deseneze traiectoria ei suitoare în materie de limbă artistică pe o filieră care pleacă din Boilinteanu, trecea prin minorul Fantazi Ghica și deschidea, prin proza lui Alexandru Macedonski, un drum nou prozei românești. Fără acești predecesori, Mateiu Caragiale și pamfletarul sau prozatorul Argezei nu sînt de imaginați.

În perioada interbelică sînt de reținut, de aceea, ca semn al unei conștiințe artistice noi privind limba română literară, reacția lui Argezei la adresa romanului Ion, tratat ca o carte fără gramatică și stil, ca și reacțiile împotriva literaturii „cu stil“ datorate lui G. Ibrăileanu și Camil Petrescu. Atît primul polemist, cît și ceilalți doi exprimau poziții contrarii în materie de limbă artistică pledînd programe diferite. Le amintim aici nu pentru îndreptățirea lor totală, ci pentru justificarea lor de principiu.

Cum arată „creșterea limbii românești“ după război în comparație cu aceste precedente? De obicei se absolutizează din toate punctele de vedere valoarea literaturii interbelice opusă uneori pînă la antiteză celei care i-a urmat după război. Dacă atitudinea era justificată pentru primele două decenii postbelice, în care a apărut o mare cantitate de literatură uniformizată sub raport tematic și stilistic, nu aceeași este situația mai tîrziu, după o mie nouă sute șasezeci. Dar chiar și în această perioadă, secetoasă în cele mai multe privințe, pentru literatura română, au existat reacții împotriva uni-

formizării, păstrîndu-se o linie de contact cu experiența predecesorilor.

Interesantă pentru literatura română postbelică este prelungirea dincoace de război a direcției autohtonizării, a țărănilor cu simț insurrecțional sau revendicativ intrați în literatură, cei care se așezau ostentativ în țărănia cea mai aspră, căreia îi dădeau și drept de cetățenie literară în opere manifeste. Intră aici Zaharia Stancu, cu poezia lui mai veche și proza din Des-cuț, tangențial Cristian Sirbu, intră la fel Eusebiu Camilar cu poezia lui dinții și cu Cordon și Avizurha (în care Descuțul lui Zaharia Stancu a avut puncte de sprijin), după cum și poezia și proza lui Dumitru Corbea, sfîrșitul de serie fiind o incununa-re: Morometii lui Marin Preda. Este aici un orizont uman și literar comun, chiar dacă diferențiat stilistic de la scriitor la scriitor, povestea fiului de țaran care ajunge intelectual și scriitor, narată după război de mîini diferite, aducea și o anumite prospețime și asprime lingvistică, caracteristică filonului popular pe care îl reprezentau. Nu s-a făcut destul caz de limbajul „descuților“ și al Morometilor, ultimul roman fiind acuzat chiar de tușe naturaliste.

Eusebiu Camilar a ținut chiar multă vreme o rubrică de limbă română în pagina dinții a unei reviste literare, fără concurență în anii cincizeci. Scriitori de extracție rurală au consemnat și după război relația limbii literare cu limba vie și cu folclorul. Dar au mai existat în primele două decenii de literatură română postbelică și alte manifestări stilistice originale. Ele sînt reprezentate de romanele lui G. Călinescu (Bietul Ioanide și Scriinul negru), de Groapa lui Eugen Barbu. Dacă primele romane continuă linia lui G. Ibrăileanu și Camil Petrescu, romanul lui Eugen Barbu coboară tematic din romanele periferiei bucurestene, iar stilistic din proza argheziiană. Aceste cîrți continuă cu de-liberare direcțiile literare antebelice, presupunînd fiecare un program conștient, chiar dacă nedec-larat.

Mult mai vie sub aspect teoretic, pentru a nu mai vorbi de valoarea stilistică a literaturii apărute acum, este producția literară din ultimele două decenii de literatură. Interesant este că se schi-tează dispute asupra limbii literare, că se redeschid discuțiile asupra posibilităților latente de ex-primare ale limbii române, că se aduc probe de frumusețe literară din textele vechi, că mulți scriitori închină adevărate imnuri limbii române. În 1963, de pildă, Marin Preda tipărește un articol război-nic despre Problematika română veritabilă și „fă-cătorii de cuvinte“, sus-ținînd o proză de transpa-rență stilistică, cu accent pe probleme și nu pe cu-loarea lexicală. Deși ata-cul privea o tendință a prozei mai tinere (proza cu cocoși roșii și viței albi), i-a răspuns un poet tînar și impetuos: „Tova-rășe Marin Preda, nu ne luați cuvintele!“ Nu era vorba de o expropriere, ci de reluarea unui mai vechi duel literar, între calo-fili și anticalofili în li-teratură. Chiar dacă nu s-a desfășurat pînă la ca-păt, polemica a punctat o problemă reală. Proza su-porta o adevărată invazie a culorii și ornamentului, o infuzie de lirism impo-triva căreia se făcuseră mari eforturi anterioare pentru a scăpa.

Semnificativ este și se-rialul din revista Săptă-mina, susținut de Eugen Barbu, interesat, număr de număr, să illustreze o linie balcanică a literaturii ro-mâne ilustrată copios cu mostre de stil alese din textele preferate de auto-rii Grupii. Prea puțin luată în considerație ace-astă incursiune prelungi-tă în paginile policrome ale autorilor români mai vechi este reprezentativă pentru o parte a prozei ro-mânești contemporane. Proza „căfănită“ după vorba lui Ion Barbu, are în ultimele două decenii mulți susținători.

Nu sînt de trecut cu ve-derea nici semnalele de alarmă pe care mai mulți scriitori (Fănuș Neagu, Eugen Barbu, Mihai Giu-gariu, spre exemplu) le-au dat, cerînd apărarea limbii române de stricăciunea curentă. În fond și rubrică „creșterea limbii ro-mânești“ din Flacăra mer-ge în aceeași direcție. A-par și manifestări extre-me: un profesor tînar și școlit cere (în „Luca-fărul“) să fie scoși din ma-nuale Creangă și Brătescu Voinești pentru că au un vocabular caduc, nepotri-vit mentalității infantile actuale.

Pentru a încheia seria de manifestări teoretice asupra limbii române tre-buie să pomenim lunga campanie a lui Constantin Noica, pe care n-a pără-sit-o de fapt niciodată, pusă în slujba dezvăluirii posibilităților semantice ascunse ale limbii române. Este în inițiativa lui Constantin Noica, de altfel continuată al uneia in-terbelice, o polemică dusă cu mai vechea prejudecată față de posibilitățile de expresie ale limbii române în plan intelectual. Toate aceste preocupări de o na-tură mai teoretică au di-zolvat multe inhibiții și au fost productive, dacă nu întotdeauna de curen-te, dar de scrieri literare ilustrative pentru un nou stadiu stilistic al limbii române. Expresivă este și direcția eseistică care gră-vitează în jurul lui C. Noi-ca și a temelor acestuia,

arborînd un limbaj foar-te suplu, eliberat de ve-chile prejudecăți, semn că lecția deschizătorului de drum a prins.

„Creșterea limbii românești“ în ultimele două decenii de literatură con-temporană este inconșta-bilă, ea atîngînd cote noi față de experiența inter-belică. Foarte vie, cu pro-ducții memorabile este di-recția prozei sau a roma-nului poetic, fie că și-l ia de model pe Mateiu Caragiale, fie că nu. Cap de coloană și maestru de necontestat aici rămîne Eugen Barbu cu Prin-ce-pele și Săptămîna nebuni-lor, care au dus la emula-ție, la apariția de noi ma-teini, de bizantinii și alți policromi. Ilustrativ și va-loros este, spre exemplu, romanul Amurgul levan-tinilor de Mirocea Constanti-nescu, scriere care atît prin atmosfera unui Bucu-rești crepuscular, cît și prin stil, descinde din Eu-gen Barbu. Tot aici intră și caligraficele romane fa-nariote publicate de Dan Mutașcu. Recent un ro-man scris în registrul pa-rodic, Calpuzanu de Sil-viu Angelescu, care pro-fită de precedentele ace-s-tei proze de revărsare sti-listică, propune o sinteză stilistică pe cît de savantă pe atît de interesantă.

Un alt prozator artist care face școala este Fă-nuș Neagu. Spre deose-bire de Eugen Barbu a că-rui proză artistică este mai livrescă, cea scrisă de Fănuș Neagu este mult mai legată de limba vie. Structuralmente Eugen Barbu descinde din li-teratură, fiind interesat mai ales de pitorescul lingvis-tic al vechilor cartiere bucurestene sau de vorbi-re argotică. Limba lui Fănuș Neagu este funda-mental țărănească, to-pită apoi într-un aliaj propriu unde intră atît reminis-cențe de lectură, cît și ex-presiile cele mai noi auzi-te din gura țărănilor, a mahalagiilor, a tifosilor de pe stadioane. Amalgamul lingvistic al prozei ace-s-tuia este uimitor și ini-mitabil, ceea ce n-a impie-dicat însă apariția urmași-lor. Iată doi: Apostol Gu-rău în Începutul verii as-tronomice și Nicolae Ful-ga în Drumuri în cîmpie. Dar nici unul nu face abuz de metaforă, suportînd si-multan influența mai mul-tor scriitori contemporani. Tutela lui Eugen Barbu sau Fănuș Neagu rămîne însă coplesitoare pentru mulți. Corneliu Irim, Va-sile Rusescu, Dan Claudiu Tănăsescu, Dinu Băcăuanu se trag din această nouă „manta“ a prozei românești.

Incontestabil sporul de stil și de artă rămîne im-punător. El a fost ilustrat în ultimele două decenii și de reprezentanți ai gene-rațiilor mai vechi, care în noul climat al prozei ro-mânești au tipărit opere surprinzătoare. Rămîn de uitate povestirile lui Va-sile Voiculescu în care limba slujește legenda și mitul. Sînt de pomenit aici Descuțele și Făptuirile paradisului de Radu Alba-lă, un maten veritabil, e-vocator al unui București nu atît vechi, cît necu-noscute, într-o limbă su-

pravegheată și cu patină. Tot acum reînvie într-o carte cu limbă incantato-rie, ritmată și rimată, pe tema răscoalelor țărănești, Creangă al Munteniei, Ion Marin Iovescu. Toate a-ceste nume și opere com-pun un fapt de limbă ar-tistică masiv și impun-ător, fără termen de com-paratie în istoria literatu-rii române. Este de discu-tat, alături de Marin Pre-da, dacă proza de culoare este cea care se cuvine întii să propășească, dar existența și valoarea ei artistică rămîne un fapt și un cîstig sigur.

Nici calalită direcție nu a dispărut, ba are repre-zențanți dintre cei mai vi-guroși, în frunte cu Ma-rin Preda. Linia construc-ției obiective, de factură intelectuală o reprezintă ciclul românesc al lui Paul Anghel a cărui limbă literară impune atît prin concretețe cît și prin sub-tilitate, oferind o sinteză nouă cu rădăcini în pro-zatori atît de diferiți ca Rebreanu, Sadoveanu, Ca-mil Petrescu, Mirocea Elia-de. Suplu stilistic, cu note calofile este și Constantin Toiu, atras de observație, psihologie, intelectualitate. Cine și-ar propune să continue Artă prozatorilor români de Tudor Vianu ar avea de trecut în re-vistă o materie de o bogă-ție rară. Totul este să ne dăm seama de abundența valorilor prezente. Arhi-tect de factură lui Re-breanu, Ion Lăncrăjan este de pildă un prozator foarte interesant sub aspect lingvistic, deși iner-tial este taxat drept lipsit de stil ca toți ardelenii. E de văzut, în trecere fie zis, dacă această așa-zisă lipsă de stil a transilva-nenilor nu este ea însăși un stil. Ion Lăncrăjan este un mare minutor de limbă, masa lingvistică a romanului lui, neanalizată, fiind de o excepțională valoare. Oprim aici su-mara demonstrație a ex-cepționalei „creșteri“ a limbii românești de după război prin proza scriitorilor postbelici.

Aportul poeziei la „creș-terea limbii românești“ este după război mult mai vizibil decît cel al prozei, prea puțin cercetat. Des-chiderea a dat-o și aici Nicolae Labiș, dar a ră-mîne la el ar fi o greșea-lă. Limba poeziei lui Ni-chita Stănescu, care nu se reduce la „necuvinte“, me-rită o analiză specială. El a contribuit decisiv la dez-inhibarea limbajului poe-tic, cu dubla suită de efecte pozitive și negative, inevi-tabile. De unde i-a venit lui Nichita acest indemn? Poate de la Zoosophia lui Ion Gheorghe, titlu obli-gatoriu într-o discuție des-pre „creșterea limbii ro-mânești“ după război, poa-te de la incitația insurrec-țională a lui Eugen Bar-bu, mare amator de aso-ciații neobișnuite și in-drăznele de limbă? A existat la un moment dat un laborator comun al poeziei și al prozei pen-tru limba literară în cena-clul „Nicolae Labiș“. Ră-mîne ca istoria literară să

descopere adevărul. Un eminescian neepigonice a prezidat apoi poezia ro-mânească postbelică. Ver-surile hieratice, pure și tensionate ale lui Cezar Ivănescu vin dintr-un e-talon eminescian. Un Emi-nescu însuși altfel, din in-terior. În suita de poeme Doina (din cele două vo-lume cu același titlu) exis-tă o superioară, lecție emi-nesciană înțeleasă în spi-ritul și nu în coaja ei. Grigore Hagiu, un ofician al cultului eminescian, a-șeza întreaga sa genera-ție sub semnul Odeii în metru antic. În poezia Constanței Buzea, a lui Dan Laurențiu, a lui Gheorghe Pituț vom regăsi ceva din marea lecție tra-dusă la nivelul unei limbi artistice superioare. Evo-luția atît de diversificată a poeziei românești este foarte greu de sistematiz-ată. Există o categorie de poeți foarte supravegheați și cenzurați, amatori de forme fixe și de cuvinte rare, împovărați de lectu-ră și unii de erudiție. În-tră aici Romulus Vulpes-cu, strălucit traducător și poet, Tudor George, ma-es-tru al formelor fixe, dar temperamental baroc, Gheor-ghe Tomozei, cu o poezie studiată sub raportul lexi-cului și caligrafiei. Du-mitru M. Ion, Horia Bă-des-cu și mulți alții. Din laboratorul care l-a pro-dus și pe Nichita Stănes-cu s-a ivit apoi Adrian Păunescu, energetic, tumul-tuos, intempestiv, folo-sind modele pașoptiste și modele moderne, deschis oricînd limbajului coti-dian. Lingvistic vorbind, energia lui artistică este comparabilă cu a lui Fă-nuș Neagu, dar mai puțin interesat de artă decît a-casta. Uimitoare este și experiența de limbaj pe care o face Marin Sorescu în La ilieci, carte pe cît de controversată pe atît de citită și de autentică. In-diferent de concluziile de canon estetic, indiferent de genul și specia unde poate fi încadrată, La ilieci este o experiență stilistică plină de conse-cințe. Sînt apoi fanteziștii ca Leonid Dimov, Emil Brumaru și Șerban Foa-rță, care au scris capitole lor de poezie și de limbă română postbelică.

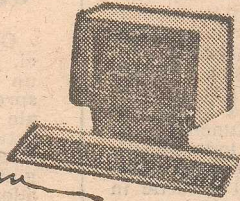
Ceea ce facem aici nu este o completă recapitu-lare, ci doar demonstrația unui patrimoniu neanaliz-ăat. „Creșterea limbii ro-mânești“ este un legat testamentar văcărescian, pe care scriitorii de după război l-au respectat cu „asupra de măsură“. Sînt numeroase scrierile cu care limba română se poa-te mîndri după război. „Poeme pentru mama“ de Mircea Micu, alt exemplu, sînt și ele o victorie a lim-bii române, o limbă suavă uimitoare, scrisă parcă pentru a infirma o dată pentru totdeauna preju-dicata după care transcar-patinii n-ar avea harul „guri de aur“. Frumuse-țile limbii române pot fi căutate pe întreaga su-prafață a literaturii de as-tăzi.

Anchetă realizată de
AURELIAN TITU DUMITRESCU

atelier literar

Stefan Novicov

Mehedința Florea — Brașov. Vă mulțumim pentru multe dumneavoastră observații și pentru hohotele de ris, ne-programate, stîrnite computerului. Nu-i egoist și vrea să le explice și celorlalți participanți la „Atelier” de ce a făcut acest lucru. Dumneavoastră sînteți pensionar (deci, dispuneți de timp), aveți 68 de ani (deci, aveți experiență) și citiți (poate fi o pasiune absolut lăudabilă) foarte atent „Flacăra”, inclusiv poemele publicate în „Atelier”. Pînă aici e bine și în ordine. Nu ați înțeles două poeme publicate de noi și le puneți în discuție valoarea. Și de data asta e bine. Poemele respective — **Tu ești somnul și Anotimp** — au apărut în „Atelierul” nostru din 15 aprilie. Au autori: Gabriel Mureșan și, respectiv, Ella Grigorescu, dar nu-i numiți. Și asta nu-i în ordine. Apoi treceți la disecare. O reproducem întocmai, reținînd în paranteze observațiile dumneavoastră: „Tu ești somnul adînc (Subînțeles (!) cred că e vorba de „Ea”) / din care nu pot să ies (Aici e ceva de neînțeles !) / Oh, de aș avea puterea să inventez / în frigul lui ianuarie / o mașină de tricatat vise / să te-nvelesc în culori tipătoare! (Pe cine? Somnul sau pe Ea? Și de ce în culori tipătoare, că doar nu-i vorba de rimă!). (Urmează apoi paranteza (sic!) în care se spune: Chiar dacă într-una din nopțile trecute / intrai și ieșai din poemele mele. (Suflet bun !). (Să înțeleg că din iubire a învelit-o să nu răcească, deși ea, ingrată, intra și ieșea din poemele lui? Ți-e și milă de el!). Treccm peste repetiții și ajungem

la concluzii: (Ceva nu e clar. Dacă în poem este vorba despre somn acesta, este substantiv — să nu mai despărțiți subiectul de predicat, îmi suflă computerul, virgula trebuia pusă puțin mai înainte — neutru, iar dacă e vorba de Ea, atunci e vorba de gen feminin. Două contraste). Nu-s două, sînt mai multe, dar vă lăsăm la cuvînt: (În poemul **Anotimp**, să înțeleg că este vorba de un tînar pe care iubita lui îl tratează cu răceală?). Nu: e vorba de o tînară pe care iubitul ei o tratează astfel! Pentru că cine scrie este de... gen feminin! „Am să-mi cumpăr patine / să profit de ghiata / privirii tale. / Și dacă va dura (măcar dacă scria: și dacă ghiata din ochii tăi va dura) / pînă să sosească primăvara, / am să-mi cumpăr / căciula de blană / să nu mă trezesc / cu părul albit / de ninsoare”. (Să înțeleg că tînarul, asemenea unui trubadur, se afla sub fereastra iubitei? Și de ce era necesar să cumpere căciula de blană, cînd am înțeles că nu e vorba de ger, ci de ceva care să-i apere părul de ninsoare?). Stimate Mehedința Florea: nu ninge numai zăpada în poezie. Ca și în viață. Nu sînteți nins? Și-atunci, de ce nu vreți să citiți tot poemul și vă opriți unde vă convine? Sînteți critic literar? Primul poem mai avea un vers, important: fata ieșea din somn trîntind ușa enervată. Asta nu v-a enervat? Să ne oprim și noi la de ce „să cumpere căciula de blană”, reținînd că în continuare spuneți „astăzi cînd peste tot se caută să se facă economie de materiale”? Nu aveți drep-

tate: cele două poeme sînt frumoase, sînt scrise de niște tineri cărora noi nu facem decît să le punem puțin aer sub aripă. Dumneavoastră, cu-surgiu, ați vrea să le tăiați aripile. Cu regretul că nu putem — nu avem spațiu — să intrăm într-un dialog mai lung cu dumneavoastră, vă așteptăm pe mai departe. Cu sau fără foarfecă.

Cora Evy — Brașov. Nu. De data aceasta poemele trimise sînt mult mai slabe decît primele. Cel publicat de „Atelier” (15 aprilie) l-a fascinat pe Cristian Caragea, din București, care vă dedică, la rîndul său, un altul: „Îți mulțumesc, Cora Evy / Nu mă-ntreba de ce. / Lasă frunzele să cadă / și vei înțelege”.

Hana Rabin-Mateescu — București. Multe, foarte multe lucruri frumoase în ceea ce ne-ați trimis, aproape imposibil de descris! Nu credem prea mult în bilingvism poetic, chiar dacă există exemple celebre; e ca o casă cu etaj: la parter, limba care se vorbește în stradă, obligatorie ca să te faci înțeles; la etaj, în singurătate, cealaltă, ca să nu înțeleagă cei din stradă. Mai scoateți din „vrafă” de manuscrise alte poeme și, dacă-i posibil, dactilografați-le.

Stefan Alexandru — Cîmpina. Computerul nu vrea să afle cine v-a acordat distincțiile și premiile de pînă acum pentru poezia pe care o scrieți. evident, cu justete: nu vă lipsește talentul, îl lipșiți dumneavoastră de unele lucruri, între care rigoarea, risipindu-vă în texte mărunt care pot minuna, dar nu sînt încă de admirat.

Ne oprim, deocîndată, la **Abtîbild** pe tăcere. Chiar dacă pasiunea dumneavoastră de „baterist” e recunoscută, cînd scrieți, lăsați tobele pe coridor. Amintiți-vă de ce spunea Arghezi, dînd definiția **Tobei**: „Scula asta are / mare căutare / niciodată golul / n-a sunat mai tare”. Parcurgînd unul din poeme, computerul s-a oprit la strofa: „A început să ningă cu-nserare, / poștașii se întorc în ilustrate. / La fîrm de-ocean, în Baleare, / sfîrșesc milionare sclerozate”, pentru a vă atrage atenția: Baleare — arhipelag în Mediterană. Știe el ceva, așa că uitați-vă pe hartă și o să vedeți că oceanul e de partea cealaltă.

Condrea Daniela — Pitești. După lectura poemului **Ai vrea?**, din care reținem și noi: „Ai vrea să fii tu soarele meu / și luna, și stelele și cerul, / să fii aerul meu, floarea mea / cu care mi-aș umple inima”, computerul a transcris un alt poem, din care iarăși reținem: „Vrei tu să fii grădina mea, / de iarbă mare și de catifea?”. Și a adăugat: Tudor Arghezi, **Mirele**, în **Cîntăciunea de seară**, 1935. De data asta ciuperca e cit minăstirea.

Mai trimiteți: **Nayt Syrk** — Botoșani.

Deocîndată nu: **Cristian Stănculescu**, **Filip Ioana**, **Dana Florea** — București; **Andra Barbu** — Slatina; **Dan Iordan** — Tulcea; **Urse Aurelia** — Slobozia; **Biriș Ioan** — Cluj-Napoca; **Mircea Becheru** — Drobeta-Turnu Severin; **Bărbieru Janeta** — Galați; **Bociroagă Paula Daniela** — Teleorman; **Gabor Stefan** și **Gilda Florescu** — Galați.

Nu vă pierdeți timpul: **Marin Lia** — Mărășești; **Constantinescu Isabela** — Constanța; **Stinghe Marin** — Brașov; **Anton Tiberiu** — Focșani; **Voicu Raul Alin** — Ploiești; **Eleonora Negrea** — Galați.

DARIE NOVĂCEANU

Trapez

Ultimul spectacol de toamnă îl dau două frunze sus, pe trapezul crengilor golite. Grațios balansează ritmat pe fondul orchestrei de vînt, acrobații în plasa timpului

EUGENIA FARAON

Gardul

Înaltul gard dintre noi s-a născut și a crescut discret, din orgoliile noastre. Deoparte și de alta, aceleași zorele și-un alt destin. O mină de copil, firavă, se-nîinde printre gard să fure o căpșună.

ION ATANASE

Armistițiu

Vezi, chiar dacă mîinile mele au uitat cîntecul umerilor tăi, chiar dacă buzele mele au pierdut forma numelui tău, iar inima tic-tacul privirilor tale, încă mai știu cum începe povestea, încă mai uit cum se sfîrșește.

ROȘCA MARIUS

Noapte bună

La ora cînd mașinile de spus noapte bună adorm, cai mascați pășesc imperceptibil printre copacii nișii cu zăpadă atomică; respirațiile devin individualizate, iar obraji ne sînt plini de stele căzătoare; la ora cînd tonomatele de vise adorm, dragă Alice din Tara minunilor, cai inaripați pornesc în căutarea ta cu gîndul clipelor cînd nu vom mai fi fericiți doar din milă pentru amintiri și speranțe.

LAURENȚIU CAZAN

Prieteni nestatornici

Dărimă statuia lui Don Quijote, aplaudind morile de vînt.

IOAN GĂBUDEAN

Primăvara

Iarna își vinde oglinzile pe cîteva raze poletice. Cuvinte rămîn, nerostite pe buze. Sinucigașe visele noastre s-aruncă în văzduhul trepanat de muguri fără putință de salvare. Un zmeu de hirtie semnalizează ultimele mesaje ale copilăriei.

ȘTEFAN POLICI

Privire omenească asupra vieții

Viața este, fără îndoială, lait-motivul prozelor scurte semnate de Victor Beda în volumul **Valoarea unei clipe** (Editura Miltar, 1988). După cum un refren este și întîlnirea cu primejdia, acea punte îngustă pe care o trecem sau nu, dar care totdeauna așază lucrurile în adevărata lor lumină. Mici compendii de existență cotidiană, întîmplările „la vo-lan”, povestile de Victor Beda, cu bonomie, cu gravitate și chiar cu har pedagogic, depășesc sim-burele științei de senzație, dar și manualul de „conducere preven-tivă” (pe care l-a și realizat de altfel într-o altă formă). Un mod profund omenească de a gîndi condiția unei înțelepciuni atît de răspîndite astăzi — cea de conducător auto, dacă și cea de pieton, pur și simplu — prilejuește autorului un interesant

exercițiu de imaginație. „Per-sonaje” acestui tip special de reportaj dețin, probabil, cu toa-tele, acte de stare civilă. Intîm-plările în care au fost antrenate sînt și ele verificabile. Ceea ce nu există însă decît în per-sonalitatea celui care scrie este altoiul de viață, de detalii și conjuncturi biografice care le aruncă în zona narațiunii lite-rare. De obicei, e vorba de „în-tîmplări cu sensul la urmă”: o femeie tînară, mamă fericită a trei copii, conversează destinsă cu o fostă colegă, în timp ce că-ruciorul cu gemenii este acroșat de un troleibuz; un tînar pe deplin realizat, adorat de pă-rinți și rubedenii, în pragul unei căsătorii nu mai puțin fericite, devine un infirm, în urma unui accident rutier; un tractorist încredințat tractorului fiului său, încă nevîrstnic, și rezultă, firește, un accident serios; un șofer pus pe giubșlucuri în-cearcă să „încalce” o cutie mare de carton în care... se afla un copil; un inginer ren-unță la înșurătoare cunoscîndu-și prietena cu adevărat în circumstanțele unui accident la volan; o mireasă își încheie pe-trecerea de nuntă în... mlaștină, fiindcă șoferul era deja obosit de curse prea numeroase. Victor Beda stie să arate în prozele sale că fiecare om este necesar celorlalți, are locul lui bine delimi-tat în existență, pe care nu-l poate lăsa liber fără suferință pentru ceilalți. Pentru fiecare există o fericire de pierdut. Aceste mici „moralități” rutie-re sînt, prin aceasta, reconfor-tante, evitînd cu bun simț efec-tul penibil al unei colecții de senzații tari.

Valoarea unei clipe este o agendă de profesionist, redac-tată cu curiozitatea reporterului și cu o mare dragoste pentru actul atît de uman al povestirii. Citind aceste „o mie și una de nopți” adevărate ale volanului, îndepărtăm, poate, cu o veșnicie pericolele necugetării.

TANIA MIHAI

● Vineri 17 iunie, la ora 18, **Chopiniana, Bolero și Nunta înșingerată**, cu: Anne Marie Vretos (debut), Florin Brîndușă (debut), Maria Cumbari și Ioan Tugearu, Madeleine Vasilescu, Mihaela Țigănuș, Beatrice Bleont, George Postelnicu.

● **Petrică și lupul** de Serghei Prokofiev și **Crăiasa zăpezii** de Liana Alexandra, în matineul de duminică 19 iunie 1988 (ora 11). În distribuție figurează: Gabriel Opincaru, Cristina Opincaru (debut), Doina Bunoiu, Magdalena Rădulescu (debut), Florin Mateescu, Tiberiu Almosnino, Gheorghe Chirîțescu, Alexandru Caraiianopol, Dumitru Ologoiu, Doru Constantin și Laurențiu Guinea, Mihaela Țigănuș, Doina Acsinte, Alexan-dru Doruș, Cristina Scutărășu, Gabriela Stănescu, Cătălin Cara-cas, Julieta Voinea (debut), Lucia Ciubotaru.

● Duminică seara, la ora 18,

Haralamb Zîncă

(Urmare din pag. 9)

tate de necontestat. Și-au adus aportul la făurirea lui scriitor de talent. Vă asigur că nu este deloc ușor să scrii un roman poli-tist bun și care să nu imite modelele occidentale. De ce n-aș spune-o? Au apărut și cărți polițiste cu o cauzistică străină societății noastre. A apărut și multă maculatură... Dar macu-latura nu reprezintă un apănaj strict al literaturii polițiste. Procentul e chiar mai mare în alte compartimente.

— **Recunoașteți un înaintaș al genului?**

— Pionierii de astăzi ai roma-nului polițist românesc au în Liviu Reboreanu un înaintaș de seamă.

— **Vă referiți la romanul „Amindoi”, apărut, de nu mă înșel, prin 1939?**

La Opera Română

Povestirile lui Hoffmann. În conducerea muzicală a dirijoru-lui Lucian Anca, vor evolua: Eleonora Enăchescu, Elvira Cîrje, Felicia Filip, Mihaela Agachi, Lucia Cicoară-Drăgan, Ionel Voinea, Dan Zancu, Cris-tian Mihăilescu, Ștefan Teodo-rescu, Ion Grigorescu, Nicolae Bratu.

● Luni 20, la ora 18, **Primul zbor**, spectacol realizat de cer-cul de balet al Operei Române, condus de balerinele Elena Da-cian și Magdalena Rovinescu-Goia, cu participarea unor for-mații pionieresti din capitală, laureate ale Festivalului națio-nal „Cîntarea României”.

● **Trubadurul** de Giuseppe Verdi, marți 21 iunie (ora 18). În rolurile principale: Vasile Martinoiu (De Luna), Monica

Teodorescu (Leonora), Florin Farcaș (Manrico), Lucia Ci-coară-Drăgan (Azucena). Di-rijează: Constantin Petrovici.

● Miercuri 22 iunie, la ora 18, **Liliacul de Johann Strauss**. Spectacolul se va bucura de colaborarea basilor Ioan Hvorov și Constantin Gabor, alături de: Florin Diaconescu, Cornelia An-ghelescu, Eleonora Enăchescu, Lucian Marinescu. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● **Anotîmpurile** de Antonio Vivaldi, **Tristan și Izolda** după Richard Wagner și **Sinfonia clasică** de Serghei Prokofiev, toate în montarea și coregrafia Alexei Mezincescu. Își dau concursul: Roxana Colceag, Ni-colae Denes, Beatrice Bleont, Cristina Opincaru, Gabriel Opincaru, Mihai Tugearu, Cris-tina Teodorescu-Palade, George Postelnicu, Alexa Mezincescu, Maria Cumbari, Mihai Babușka. Joi 23 iunie, la ora 18.

la întrebarea de mai sus: are dreptul de a fi integrat într-o istorie literară?

— Orice istorie a literaturii, în zilele noastre, rezervă un spațiu — sau ar trebui să rezerve — literaturii polițiste. Istoricul literar nu îl va așeza ni-ciodată pe celebrul Simenon (ciclul de cărți cu Maigret și isprăvile sale) alături de Mal-raux („Condiția umană”, „Calea regală” s.a.m.d.), ci va deschide pentru opera lui un capitol a-parte numit literatura polițistă.

— **Totusi, pentru ce vă grăbiți să plecați din București?**

— Merg la Sinaia, la Cumpă-tul, să scriu un roman de răz-boi — „Revelim-45”, închinat ostașilor români care au parti-cipat la aprigele lupte pentru eliberarea Budapestei.

— **De ce numai la Sinaia?**

— Acolo mi-am scris mai toa-te cărțile, acolo muza mea po-goară întotdeauna, darnică, chiar și atunci cînd plouă sau visco-lește de pe Virful cu Dor.

Deși are o îndelungată istorie, suferința psihică a fost până nu de mult, extrem de puțin cercetată, doar secolul nostru dezvoltând o mare pasiune pentru sănătatea sufletească a ființelor sociale. Imbolnăvirea psihicului, la fel de firească, a fost și continuă uneori a fi privită cu excesivă pudoare, poate datorită opiniei potrivit căreia o astfel de boală s-ar caracteriza prin deteriorarea facultăților mentale. „Plodăm și ne preocupăm conectarea unei asemenea opinii”, afirmă cu convingere dr. Nicolae Enăscu, medic psihiatru, directorul Spitalului Jebel, un loc unde se redau drepturi și bucurii ce păreau definitiv pierdute.

Departamentul de a fi o rezervație izolantă a celor care — de cele mai multe ori pentru moment — nu mai gîndesc ori vorbesc normal, spitalul acesta este privit — și nu doar din interiorul său — ca un teritoriu pe care se regăsesc drumurile spre continentul colectivității. Reușitele de până acum, de mare valoare fiind vorba de sănătate, se datoresc unui experiment pe care specialiștii spitalului din județul Timiș l-au numit simplu, al integrării. Concluzia la care ajungeau participanții Congresului Mondial Jubiliar de Psihiatrie la Copenhaga în 1986, spune multe: „Este certamente un exemplu viu a ceea ce înseamnă o instituție de asistență psihiatrică, un model de îmbinare armonioasă a tradiției terapeutice cu noutățile organizatorice și funcționale în contextul normelor și principiilor de etică și deontologie”. „Experimentul Jebel” își are acum și un simbol matematic, un poliedru cu 6 fețe, corespunzător unei camere dintr-o casă familială cu pereți, cu geamuri, cu uși.

Am încercat să facem din spitalul nostru, se explică doctorul Enăscu, un microcosmos în care să se modeleze lumea cu toate valențele ei, permițînd astfel, experimentarea fără risc a resocializării, a reîntoarcerii bolnavului în propria lui sănătate, ca și în societatea care l-a format. Pornind de la ideea că orice pacient poate fi redat cit mai repede familiei și locului de muncă, dacă i se asigură condiții de viață cit mai apropiate de cele de acasă, am urmărit împlinirea acestui deziderat pe mai multe direcții: organizatorică, economică, juridică, culturală, socială și comunitară, cele 6 fațete ale poliedrului ce exorimă matematic experimentul nostru. Să nu se înțeleagă prin asta însumarea a o serie de regulamente birocratice, ci o structură specifică des-

fășurind un câmp de acțiune al mecanismelor sociale specifice timpului pe care-l trăim, de autoconducere, autogestione, autogospodărire, specialiști angrenați în acțiuni de psihiatrie industrială, programe de socio-psihoterapie, acțiuni educative la toate nivelele sociale.

Mai simplu spus, la Jebel s-a adoptat tactica „ușilor și ferestrelor deschise” care, înocetul cu incet, i-a atras pe locuitorii comunei Jebel să-și petreacă o parte a timpului liber în incinta spitalului, organizîndu-se în același timp prezența continuă a pacienților în comună, în întreprinderile sale, pe cîmp, sub supravegherea discretă a specialiștilor. Cu timpul, oamenii din comună au înțeles că sîna-

vorba de recistigare a capacităților de muncă. Paleta preocupărilor este deosebit de largă, pornind de la gospodăria anecdotă, unde vaca noastră „recor-distă” Mica e îngrijită cu deosebită dragoste, pînă la timpărie ori cîntec. Muncind, își regăsesc treptat îndemînările pierdute, ba chiar capătă unele noi, nu puține fiind cazurile în care pacienții au învățat meserii pe care nu le cunoșteau înainte de a se imbolnăvi.

Munca l-a ridicat pe om la verticală și tot munca îl ajută să se desprindă din ceața bolii psihice. În majoritatea cazurilor, prin muncă se reînnoiește tot ceea ce a dăruit boala. Acestea i se adaugă alte terapii, cum ar fi psihoterapia, ce urmărește descărcarea de problematice a pacienților prin dialoguri „întîmplătoare” dirijate de medici sau, spre a mai da un exemplu, meloterapia — terapia prin muzică de care se ocupă, după criterii strict medicale Ilie Ștepan.

Antrenarea pacienților în atelierele de ergoterapie — adăugă directorul spitalului — și în îngrijirea animalelor din sectorul agro-zootehnic sau a celor de ornament din Parcul zoologic, expunerile pe teme de educație în cadrul complexului social, la stația de radio-amplificare ca și la cabinetele destinate sfatului pentru tineret, sfatului familial, sfatului juridic, au constituit acțiuni care vizează permanent abordarea prin prisma socio-culturală a formelor de comportament.

Participarea pacienților noștri la evenimentele din localitate, la campaniile agricole, precum și urmărirea foștilor bolnavi reîncastrați în producție, prin deplasarea medicilor noștri în cadrul psihiatriei industriale — cu contribuții deosebite din partea dr. Florin Gîldău — reprezintă preocuparea permanentă a colectivului de a întreține o legătură continuă, numai și numai în interesul foștilor pacienți. Acordînd asistență bolnavului psihic, asigurîndu-i șansele reîntegrării, îl apărăm de devianța bolii și prin el apărăm societatea însăși.

Ar mai fi multe de spus despre acel loc unde se redau drepturi și bucurii ce păreau definitiv pierdute, dar mai ales despre deplina responsabilitate a oamenilor ce-l au în grijă, despre competența, conștiința morală, altruismul și generozitatea unor medici ce nu realizează doar susținerea vieții, ci și redeschiderea unor personalități.

LIANA MOLNAR

Experimentul „Jebel”

O mină întinsă suferinței

tatea este un drept, dar și o obligație socială, iar simpla lor prezență în incinta spitalului, un zîmbet, o mină întinsă celui atins de boală, poate ajuta deseori mai mult decît un îndelungat tratament medicamentos. Clubul, sala polivalentă, superbul parc zoologic oferă permanent condiții de recreere. La baza principii „ușilor și ferestrelor deschise”, venirea de lume sănătoasă la programele culturale-artistice, organizate prin vizita diferitelor ansambluri din Timișoara și din toată țara, la meciurile de fotbal de pe stadionul spitalului, organizarea serilor de discotecă, filme, cînaclu literar, facilitează realizarea dezideratului cultural-educativ cu influențe pozitive asupra modelării comportamentale, satisfăcînd, totodată, permanenta nevoie de dimensiune socială.

Terapiile nemedicamentoase cîștigă, prin rezultatele oferite, din ce în ce mai mult teren — afirmă doctorul Ion Olteanu. Boala psihică produce secundar și un defect social. Pornind de la abilitățile de zi cu zi, trebuie refăcut tot ceea ce a fost distrus. Ergoterapia s-a dovedit a fi, în majoritatea cazurilor, extrem de utilă. Este

Suspect pentru „infracțiunea” de ulce

Odată cu apariția endoscopiei, privirea omenească a primit un pașaport de liberă trecere spre cele mai ascunse colțuri ale tractectelor digestive. Aparatura ce folosește fibrele de sticlă pentru transmiterea imaginilor și a luminii reprezintă o adevărată prelungire a ochiului medicului care poate astfel pătrunde în toate detaliile structurii esofagului, stomacului, duodenului și colonului, descoperind eventualele leziuni ale lor. Ca orice tehnică complexă, endoscopia este în plin marș, prospectînd și descoperînd mereu noi domenii de utilizare. Este și motivul pentru care, recent s-a desfășurat al șaselea simpozion național pe această temă cu titlul: „Valoarea și limitele endoscopiei digestive în diagnosticul afecțiunilor inflamatorii ale stomacului, duodenului și colonului”.

Conferențiarul doctor Alexandru Oproiu, șeful școlii românești de gastro-enterologie, veritabil catalizator al căutărilor și demersurilor ei științifice, ne spune: „În cadrul lucrărilor manifestării noastre s-au discutat cele mai actuale probleme ale unor boli cu mare morbiditate cum sînt gastritele, ulcerele, colitele, stabilindu-se criterii unificate de diagnostic endoscopic și histopatologic. S-a insistat la masa rotundă din ultima zi asupra celor mai noi observații privind tipurile de colite cronice... Totodată, cu ocazia acestui simpozion a avut loc și o consfătuire de imagistică în care s-a precizat statutul explorărilor ecografice și computer-tomografice în comparație cu investigațiile izotopice mai vechi în diagnosticul afecțiunilor benigne și maligne ale pancreasului. De altfel, revenind la endoscopie, trebuie menționat faptul că ea și-a depășit condiția de metodă de explorare și s-a constituit și ca o cale de terapie în unele boli. Scleroterapia endoscopică a varicelor esofagiene în cazul cirozelor hepatice previne și tratează hemoragiile digestive printr-o injectare de substanțe sclerozante în aceste varice. De asemenea, cu ajutorul endoscopului, se pot extirpa polipii apăruiți pe pereții stomacului, duodenului, colonului, evitîndu-se bisturiul, singurările, anesteziile, într-un cuvînt, toate riscurile unei intervenții chirurgicale pe abdomen. Un capitol important al ordinii de zi a simpozionului a fost discutarea posibilității relației cauzale între un germene microbian numit Campylobacter Pylori și gastritele cronice atrale și ulcerele duodenale”.

Într-adevăr, de puțini a lumea medicală a avut revelația unui aspect de mare nouă și anume, asocierea acestor microorganisme cu cele de boli digestive. Ca un veritabil detectiv, endoscopul a prelevat probe și i-a descoperit în 70-100% din cazuri „amprente” și prezența la suprafața mucoasei gastrice a bolnavilor Campylobacter Pylori a început tot mai mult să fie suspectat de „infracțiunea” de ulcer duodenal și gastrită cronică. Deși culpabilitatea lui este total dovedită, se pune mai mult în discuție posibilitatea incriminării sale ca agent etiologic al acestor afecțiuni. Se fac cercetări intense în lume și școala de profil de la Spitalul Fundeni se află în prima linie, prezentîndu-și concluziile și bogata cazuistică Congresului Mondial de Gastroenterologie de la Sao-Paulo. Dacă se va demonstra clar acest germene microbian are rol patogen, se vor deschide perspective deosebite în terapia ulcerelor și gastritelor, dat fiind faptul că el este foarte sensibil la sărurile de bismut și la o serie de antibiotice. Simpozionul s-a constituit și la urmă într-un adevărat proces intentat Campylobacterul Pylori, cu probe, rechizitorii, martori ai acuzației în hală albă. Deși mai sînt încă necunoscut, posibilul și mai vinovat de ulcere și gastrită rămîne pe banca acuzației. Pînă la sentința definitivă, este totuși hazardat să se administreze antibiotice în aceste afecțiuni. Oricum, medicina românească face studii intense în această direcție și numeroase lucrări de finută care s-au prezentat în zilele simpozionului au probat această accelerare a întreprinderilor științifice. S-a constituit un adevărat mandament de luptă împotriva bolilor digestive printr-o cooperare mai strînsă între centrele medicale din orașele țării pentru a se menține poziția de frunte cîștigată de școala noastră de gastro-enterologie. De altfel, una din bucuriile conferențiarului doctor Alexandru Oproiu este că specialiștii din Sibiu, Rimnicu Vilcea, Tirgoviște, Galați, Suceava etc. afirmă mai și cu acest prilej prin rezultatele interesante ale cercetărilor lor sînt de fapt foști bolnavi care au dus cu ei în diverse colțuri de țară nu numai profesionalism și pasiune ci și o neostoiită sete de căutare a noului.

FLORIN CONDURĂȚEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

S.M.N.I.

La 3 ianuarie 1859, în frămîntatul pe atunci tîrg al Iașului, istoria și știința și-au dat mina. În seara, mai bine zis în noaptea acelei zile, în apartamentul răposatului fruntaș unionist Dimitrie Rallet, membrii partidei naționale au hotărît, după aprige dezbateri și după trei puneri la vot, să susțină în Aduana electivă „de candidat la domnia Moldovei pe colonelul Alecu Cuza”, cum glăsuiește angajamentul document pe care l-au adoptat. Iar numele acestui „june soldat”, cum îl numește Bolintineanu, străbătu „asemenea unei scinte electrice [...] prin gîndul tuturor”. Și cum locuința lui Rallet se afla în clădirea Muzeului Societății de Medici și Naturaliști din Iași, în apropierea sălii unde se afla expus scheletul unui elefant, gruparea partidei unioniste a fost poreclită „Societatea elefantului”, „la Elefant” — se spunea — a fost luată, după învingerea tuturor dezbaterilor, marea hotărîre. D. A. Sturdza are dreptate cînd scrie că, prin acest gest crucial, Moldova „a avut prioritatea fanțelor. În Iași începu lupta pentru dobîndirea Unirii.”

Și tot la Iași s-a născut și ființeașă și astăzi, mai bine de un veac și jumătate, una din primele asociații științifice românești, amîntita Societate de Medici și Naturaliști din

Iași — binecunoscută la noi și după inițialele ei: S.M.N.I. Porecla din 1859 dată partidei unioniste — „Societatea Elefantului” — nu reprezintă doar o localizare a clădirii unde s-a decis susținerea candidatului lui Alexandru Ioan Cuza, ci exprimă și înrădăcinarea dintre idealurile naționale și năzuințele propășirii științei.

Ca o dovadă a prețurii tradiției științifice, Filiala din Iași a Uniunii Societăților de Științe Medicale (U.S.S.M.) poartă astăzi denumirea Societății de Medici și Naturaliști din Iași, iar actuala „Revistă Medico-chirurgicală” din Iași este subintitulată „organ al S.M.N.I.”.

Cum a fost întemeiată și cum a fost concepută această venerabilă instituție?

Sîntem în 1829, anul semnării Tratatului de la Adrianopol și la puțin ani după mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu, din 1821. În Moldova, ca de altfel și în Țara Românească, viața economică, culturală, științifică și artistică începuse să ia avînt, se dezvoltă învățămîntul în limba română, activa un număr crescînd de cadre calificate. În aceste condiții, este organizat mai întîi un „Cerc de lectură medicale”, a cărui primă preocupare este organizarea unei biblioteci corespunzătoare. În anul

următor, 1830, cei 21 de membri ai cercului asigură procurarea a 12 reviste științifice, accesibile tuturor celor interesați. Doi medici de prestigiu unanim recunoscuți, Iacob Cihac (1800—1868) și Mihail Zotta (1800—1864) au fost principalii cîntori ai acestui cerc, bucurîndu-se de sprijinul neprețuit al marelui patriot și om de cultură care a fost Gheorghe Asachi. Primele ședințe s-au ținut în locuința lui Cihac, apoi în cea a lui Asachi.

Au trebuit să treacă trei ani pînă ce, în 1833, „Cercul de lectură medicală” a devenit „Societatea de Medici și Naturaliști din Iași”. Autoritățile au primit mai întîi inițiativa cu suspiciune, temîndu-se că obiectivul de luminare a poporului pe care asociația urmărea să-l promoveze (pe lângă cel de cercetare) ar putea constitui un ferment revoluționar. Pînă la urmă însă, chiar Casa Școalelor a acordat o subvenție anuală de 6.000 de piaștri. S-a recurs de asemenea la donații particulare, cu ajutorul lor realizîndu-se muzeul societății, iar în martie 1834 I. Cihac a deschis un curs de istorie naturală. „Pentru toți cei mai mari de 15 ani”. Ulterior, societatea a dispus și de un amfiteatru, în cadrul unui local propriu, unde se afla și bibliotecă.

Cel dintîi președinte al societății a fost Mihail Zotta (autorul primei lucrări de patologie profesională scrisă de un medic român: *Disertație de colica saturnina*); medicul Constantin Vărnava era vicepreședinte și conservator al muzeului, iar I. Cihac secretar. Printre membri ai S.M.N.I. au figurat personalități de frunte din Moldova, Țara Românească și

Transilvania, ca de pildă Gheorghe Asachi, Ion Ionescu de la Brad, Teodor Stamati, Mihail Kogălniceanu, Atanasie Fătu, Iosif Viola, Ion Ghica, Iosif Szabo, Frederic Bell, Pavel Vasici-Ungureanu, Neculae Kiriacopol, Carol Mihail de Hodocin, ș.a. Au fost cooptați ca membri corespondenți și mari savanți străini, printre care J. J. Berzelius și Alexander von Humboldt. Legăturile internaționale ale societății devin tot mai intense, reprezentanții ei participă la congrese internaționale prezentînd comunicări importante, printre care o lucrare citită mai întîi la Freiburg în 1839 de către Cihac, privitoare la „propășirea civilizației în principatul Moldovei”. În 1851 începe să apară „Foia Societății de Medici și Naturaliști din Iași”, avînd ca redactor pe Constantin Vărnava, autor și a unei „fiziografii” a Moldovei (prezentare a problemelor medico-sociale ale țării). Iacob Cihac publică în 1837 *Istoria naturală* întîia oară în limba românească, cea dintîi lucrare de știință naturală scrisă în limba română, un volum masiv, de 500 pagini, cu mai multe capitole despre faună, floră, mineralogie și o anexă de paleontologie, în care remarcabil este și efortul de a crea o terminologie științifică românească.

Nu vom insista asupra cărților, revistelor și acțiunilor științifice, numeroase și importante, datorate membrilor S.M.N.I. de-a-lungul existenței ei. Toate poartă amprenta preocupărilor lor de a cunoaște mai bine avuțiile naturale ale țării, de a le valorifica mai eficient, de a asigura progresul economic, social, științific, al învățămîntului, literaturii și sănătății. Mai mulți autori care s-au

ocupat de istoricul societății au observat de aceea că ea a jucat în prima perioadă rolul unei veritabile academii (vezi studiul Adinei Arsenescu, publicația „NOESIS” 1/1979). Această activitate academică cuprins cicluri de conferințe și prelegeri, precum și dezbateri la sediul S.M.N.I., campanii de explorări floristice și faunistice din care au rezultat mai multe lucrări și un valoros ierbar, studii de agronomie și broșuri de popularizare a cunoștințelor agricole printre săteni, studii privind apele minerale ale Moldovei, lucrări medicale de diferite niveluri, cercetări mineralogice de mare însemnătate practică, în sfîrșit lucrări privind istoria științei, artelor, școala, teatrul, literatura. Pe lângă un fond de idei valabil, meritoriu, se strecurau pe alocuri și concepții depășite. Cihac fiind de pildă partizanul fixismului, iar fizica lui T. Stamati fiind tributară materialismului mecanicist. În ansamblul ei, opera lor și a celorlalți membri ai societății reprezintă însă un adevărat tezaur al iluminismului românesc.

Scopul care însuflețea pe propovăduitorii luminării din sinul S.M.N.I., spunea Mihail Zotta, era acela „de a cerceta minile cele prețioase ale științelor, ale meșteșugurilor și a experienței veacurilor, spre a face din aceasta o nemerită aplicare într-o țară pe care cu atîtea inavuturi a înzestrat-o [natural] și a cărei de tot felul odoare rămîn a se descoperi.”

I. M. ȘTEFAN
(*) Denumirea inițială, din statut, era „Societatea medicistoriilor naturale în Principatul Moldovei”.

O ridicare în masă a poporului român pentru dreptul la existență națională și pentru dreptate socială devenise iminentă, în condițiile declanșării revoluției europene, mai întâi la Palermo, în Sicilia, apoi la Paris și în celelalte capitale ale unor țări vecine. Succesul unei viitoare revoluții române devine posibil prin sciziunea produsă în rândurile clasei dominante, ca urmare a delimitării de interese între militanți pentru progres prin desființarea privilegiilor sociale și elementele reacțiunii atașate privilegiilor, sub ocrotirea unor puternice forțe din afară. O delimitare labilă și confuză a condus la eșecul ridicării în Moldova, încă în stadiul incipient, moderatismul boierimii liberale preponderând asupra spiritului revoluționar și îngăduind o reprimare rapidă și violentă din partea domnitorului Mihail Sturdza, rămas stăpîn pe situație. Preponderența elementelor moderate, care urmăreau doar aplicarea unor reforme limitate în cadrul Regulamentului Organic, a determinat teama de a face apel la masele populare, pentru a nu radicaliza mișcarea pentru reforme, pînă la a cere exproprierea latifundiarilor și improprietărea țăranilor, așa cum s-a procedat în principatul de peste Milcov.

În Țara Românească sciziunea în rândurile clasei dominante este profundă, delimitarea clară și categorică. Fii de mari boieri, indoctrinați cu principiile liberale ale noii ideologii promovate de marea revoluție franceză, instruiți și educați la înaltele școli ale metropolelor europene, se alătură idealurilor clasei în ascensiune, fortificînd-o nu numai prin adevărate, dar prin situarea la posturi de conducere. Fenomenul nu este nou și nici izolat. El se produsese în Polonia și Ungaria, unde elemente ale nobilimii, animate de idealul emancipării naționale și sociale, adevăte ale ideologiei liberale, se alătură și iau chiar conducerea luptei menite a aduce izbînda finală.

La București, Comitetul revoluționar, înființat în martie 1848, a pregătît minuios ridicarea poporului. La fel au procedat românii aflați în Imperiul habsburgic. În pofida izbucnirii revoluției ungare, la 15 martie 1848, și proclamării principiilor burghezo-democratice, soarta românilor, ca națiune aparte, nu numai că nu se ameliorează, dar se agrava, prin nerecunoașterea dreptului lor la autonomie, adică la identitate politică. Speranța pusă în izbînda revoluției maghiare se dovedea o deșartă iluzie pentru români, căci conducătorii acesteia nu renunțaseră, odată cu adoptarea principiilor democratice, și la conceptul eronat și profund dăunător libertății naționale a popoarelor oprimate din Imperiul habsburgic, al reconstituirii vechiului stat ungar.

Luptînd cu energie și abnegație împotriva aspirării naționale din partea Curții din Viena, conducătorii revoluției ungare negau același drept celorlalte națiuni, înțeles ca o

autodeterminare statală, ceea ce semnifica o emancipare politică națională de orice jug străin: „cu alte cuvinte — preciza marele istoric A.D. Xenopol — ungruii [desigur, conducătorii lor — n.n.] urmăreau, în revoluția lor, deslîpirea de Austria, tocmai în scopul de a putea înăbuși mai fără împotrivire pe toate popoarele de altă gîntă cuprinse în ceea ce se numea în de comun Țara Ungurească”.

Într-adevăr, întrebați dacă ar fi capabili să renunțe la naționalitatea lor, în schimbul acordării tuturor libertăților democratice de către Curtea din Viena, unii conducători maghiari au răspuns în mod categoric negativ, confirmînd, prin aceasta, covîrșitoarea importanță a libertății naționale în evoluția poporului ungar, pe care însă, paradoxal, o tăgăduiau altor popoare, dornice de a se emancipa, fie de orice asuprire străină.

Infrunțați cu o nedreaptă și nesăbuită lipsă de înțelegere pentru idealul lor național, românii din Imperiul habsburgic

felurite”. La această unitate de voință se putea ajunge numai prin convocarea unei mari adunări a românilor din Transilvania preconizată de Simion Bărnuțiu, spre a clarifica și formula revendicările naționale ale poporului român. Mai mulți fruntași politici ai românilor se alătură planului de întrunire a unei mari adunări, care prinde contur în concepțiile și acțiunile lor. Se redactează manifeste și proclamații. O febrilă acțiune este întreprinsă pentru pregătirea adunării din duminica Tomii, în fapt o adunare pregătitoare pentru marea adunare populară din 3/15 mai 1848. S-a declarat opoziția la unirea cu Ungaria, fără recunoașterea identității naționale a românilor. Tărînimea se atașează și mai mult de conducătorii săi de teama de a nu se agrava situația ei, prin anexiune.

În frunte cu tribunii lor, grupuri de țărani se îndreptau spre Blaj la finele lunii aprilie, pentru a participa la marea adunare națională, în pofida tuturor impedimentelor întreprinse de

nească. La 17/29 mai 1848 se definitivase componența Comitetului revoluționar, în vederea declanșării revoluției. Instituirea măsurilor severe, arestările, perchezițiile și planuirea exilării unora dintre organizatorii revoluției au determinat decizia începerii acțiunii în ziua de 9 iunie 1848. În cea mai mare taină, plecaseră la Islaz, Ștefan Goleșcu și Ion Heliade Rădulescu. Lor li se alăturau batalionul lui Christian Tell și compania căpitanului Nicolae Pleșoianu, pentru a asigura succesul declanșării revoluției. În fața adunării populare de la Islaz, în dimineața zilei de 9 iunie 1848, Ion Heliade Rădulescu dădea citire proclamației revoluționare, care a fost aprobată prin aclamații, semnată de el însuși, apoi de: Șt. Goleșcu, Christian Tell, N. Pleșoianu și preotul Radu Șapcă. Ei s-au constituit în Guvern provizoriu la care a aderat și Gh. Magheru. Declanșarea acțiunii revoluționare a avut un puternic ecou: „Pretutindeni — scria Ion Ghica — știrea răsculării a

prin despăgubire.

La 13 iunie 1848, circulau cete cu steaguri prin București, mobilizînd mulțimea în piața Palatului. Auzind strigătele participanților la această mare adunare populară, Gheorghe Bibescu a cerut să i se trimită o deputație. Au fost trimiși Al. G. Goleșcu, I.C. Brătianu și N. Goleșcu, care să-i înmîneze proclamația revoluționară, prezentată drept Constituție: „Poporul — scria Ion Ghica — a vrut să spargă ușile scării ca să fie față la convorbire”. Între timp, N. Goleșcu s-a arătat mulțimii cu constituția semnată de Gh. Bibescu: „Poporul, de mulțumire, l-a ridicat în sus”. În noaptea de 13-14 iunie 1848, Gh. Bibescu a abdicat, iar a doua zi avea loc unirea celor două guverne provizorii. În izbînda revoluției, un rol însemnat l-a avut adevăratea populară, aprobarea în cadrul unor adunări a proclamației, apoi semnarea Constituției sub presiunea mulțimii revoluționare adunate în fața Palatului.

În provinciile locuite de români din Imperiul habsburgic, după prima mare adunare populară de la Blaj, are loc adunarea românilor din comitatul Caraș, la Lugoj, în zilele de 4/16 și 5/17 mai 1848, la care participă și românii din Moldova și Țara Românească. O a doua adunare populară a românilor din Banat are loc tot la Lugoj la 15/27 iunie 1848, la care s-au formulat cereri, precum introducerea limbii române și recunoașterea naționalității române.

La București, în ziua de 15/27 iunie 1848 are loc o mare adunare populară pe Cîmpia Filaretului, denumită, din acel moment, Cîmpia Libertății. Cel 30.000 de participanți depun jurămîntul pe Constituție și aclamă Guvernul provizoriu constituit prin unificarea celor două.

Între 2/4 și 16/28 septembrie 1848, se întrunește altă adunare națională la Blaj, la care au participat 60.000 de țărani români înarmați. S-au declarat opoziția categorică și nerecunoașterea anexării Transilvaniei la Ungaria. Se constituia o armată populară românească, menită a respinge atacurile forțelor reacțiunii politice maghiare îndreptată contra centrelor de rezistență ale celor ce nu admiteau unirea forțată cu Ungaria.

Caracterul popular, larg democratic, al revoluției române de la 1848-1849, evidentiat prin atîtea adunări cu caracter reprezentativ, constituie una din trăsăturile sale fundamentale, demonstrînd lumii vitalitatea și hotărîrea de neclintit a națiunii române de a-și făuri de-sine-stătător destinul său propriu între celelalte națiuni ale Europei, prin acte de voință și de demnitate națională. Acestea au continuat să domine acțiunile militanților pentru înfăptuirea Unirii Principatelor, Independenței, Marii Uniri din 1918, corolarul strădănilor altor generații de români angajați în fîurirea grandiosului ideal național.

ANASTASIE IORDACHE

140 de ani
de la Revoluția
din 1848

O tradiție a revoluției române: Adunările populare

reacționează cu fermitate față de declarația nobilimii maghiare din Transilvania referitoare la anexarea acestui principat la Ungaria. La 12/24 martie 1848, Simion Bărnuțiu alcătuia o proclamație către toți românii spre a fi răspîdită în diverse localități din principat, în care se apela la o energică ridicare, menită a cere recunoașterea identității politice a românilor. În scopul urmărit, se preconiza convocarea unei adunări naționale. În proclamație se propunea ca românii să răspundă cu un categoric nu unirii cu Ungaria în condițiile stabilite de nobilime. „Încă odată, fraților! fără nație și republica e numai un despotism afurisit; ștergere a obșagiei nații române, ca naționalitate română, congres național în care să ne înțelegem, mai înainte despre dobîndirea acestora. Nici mai mult, nici mai puțin — aceasta mai întâi, celelalte se vor adăuga; fără aceasta și raiul e iad. Afurisit să fie în veci oricare român va îndrăzni a face vreo unire pînă nu va fi proclamată nația română”.

În proclamația sa, Simion Bărnuțiu propunea românilor să se întrunească în conferințe naționale care să decidă asupra viitorului națiunii române, contra oricărei uniri cu Ungaria, dacă nu se recunoaște identitatea sa politică aparte. Scriindu-i lui Iacob Mureșanu, la 7 aprilie 1848, Simion Bărnuțiu își deslusea și mai bine concepțiile și intențiile: „Românii trebuie să se înțeleagă să formuleze aceeași cerere, să nu-și risipească puterile, cerînd unul una, altul alta și făcînd adrese

autorităților maghiare. Mai întâi, a avut loc o adunare pregătitoare în catedrala de la Blaj; la 2/14 mai 1848, la care a tinut memorabilul discurs Simion Bărnuțiu. El expunea cu claritate și fermitate drepturile naționale ale românilor, stăruind cu deosebire asupra principalului deziderat: „Fără naționalitate nu e libertate, nici lumină, nici căldură, ci pretutindeni numai lanțuri și amotire” [...] Naționalitatea e libertatea noastră cea din urmă și limanul mintuirii noastre viitoare”. Din discursul său, rezulta că libertatea fiecărei națiuni nu putea fi decît națională, căci prin ea devenea posibilă apărarea principiilor vitale, cel dintîi fiind însăși libertatea.

A doua zi, la 3/15 mai 1848, la prima mare adunare națională a românilor din Transilvania din Cîmpia Libertății, Simion Bărnuțiu propunea cele patru rezoluții, votate apoi în unanimitate de întreaga adunare, prin care se declara identitatea politică a națiunii române. Rezoluțiile aveau să dobîndească o dezvoltare, în ședința din 4/16 mai 1848, cuprinzînd drepturile naționale ale românilor: autonomie, folosirea limbii române, desființarea iobăgiei fără nici o despăgubire și cea a dijmelor și alte libertăți democratice. Se împlinea astfel un mare act de voință al națiunii române din Transilvania, reprezentată de cei 40.000 participanți pe Cîmpia Libertății.

În același fel, în cadrul unor adunări populare care să aprobe proclamația revoluționară, apoi constituția, s-au desfășurat evenimentele în Țara Româ-

nească. La 17/29 mai 1848 se definitivase componența Comitetului revoluționar, în vederea declanșării revoluției. Instituirea măsurilor severe, arestările, perchezițiile și planuirea exilării unora dintre organizatorii revoluției au determinat decizia începerii acțiunii în ziua de 9 iunie 1848. În cea mai mare taină, plecaseră la Islaz, Ștefan Goleșcu și Ion Heliade Rădulescu. Lor li se alăturau batalionul lui Christian Tell și compania căpitanului Nicolae Pleșoianu, pentru a asigura succesul declanșării revoluției. În fața adunării populare de la Islaz, în dimineața zilei de 9 iunie 1848, Ion Heliade Rădulescu dădea citire proclamației revoluționare, care a fost aprobată prin aclamații, semnată de el însuși, apoi de: Șt. Goleșcu, Christian Tell, N. Pleșoianu și preotul Radu Șapcă. Ei s-au constituit în Guvern provizoriu la care a aderat și Gh. Magheru. Declanșarea acțiunii revoluționare a avut un puternic ecou: „Pretutindeni — scria Ion Ghica — știrea răsculării a

fost primită cu mulțumire și entuziasm. Țara întreagă s-a deșteptat ca dînt-o letargie adîncă”. Detașamentul revoluționar a trecut apoi prin Caracal, spre Craiova, ridicînd saatele și împlinînd stîndardul tricolor pe biserici și pe casele publice”. Succesul revoluției la Islaz condiționa pe cel din alte centre revoluționare, deci din toată țara. La București, în ziua de 11 iunie 1848, tinărul Niță Magheru citea proclamația revoluționară mulțimii întrunite în piața Lipscani. Din punctul de vedere al statutului internațional, proclamația afirma dreptul țării la deplină autonomie internă. Printre altele, se preciza că „poporul român voeste cu voință tare a-și păstra neatințarea administrației sale, neatințarea legiutirii sale, dreptul său suveran în cele dinăuntru”. Spre deosebire de petiția-proclamație a revoluționarilor moldoveni, care limita reformele în cadrul Regulamentului Organic, proclamația de la Islaz nu numai că nu le limita în acest cadru, dar se situa chiar împotriva lui: „Poporul român leapadă un Regulament care este împotriva drepturilor sale legislative și împotriva tractatelor ce-i recunosc autonomia”. Înainte de înăbușirea revoluției, un exemplar din Regulamentul Organic va fi ars în mod simbolic de mulțimea adunată în București, la 6 septembrie 1848. Se formulaseră principalele libertăți democratice, precum și, deosebit de important pentru adevăratea țărînimii și revoluției, emanciparea și improprietărea țăranilor clăcași

(Urmare din pag. 9)

popular (procedeu pe care nu-l va abandona nici mai tîrziu, ci doar îl va rafina) la cele vizînd *substanța profundă* a acestui domeniu. Este și calea prin care se eliberează de sub influența înaintașilor (Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu și alții) detașîndu-se de contemporani și găsindu-și și consolidîndu-și sunetul personal, inconfundabil. Afirmăția lui că „întîmplarea m-a făcut ca, din copilărie încă, să cunosc poporul românesc...”, cruciș și-n curmeziș... „explică în mare măsură vigoarea rară cu care i-a înțeles realitățile istorice și contemporane, cu care i-a transcris în poeme, proze și articole destinul, apărîndu-l și reliefaîndu-l cu excepțională forță specifică, în cultura lumii cu deosebire.

Anii de studii și mai cu seamă de lecturi enorme la Universitățile din Viena (1869-1872) și din Berlin (1872-1874) îl vor adînci în cunoașterea culturii populare, deopotrivă românești și străine (din India la Atlantic și din Scandinavia în miezul Africii) poetul ajungînd la o înțelegere complexă a acestui patrimoniu, ale cărui produse continuă cu asiduitate, a le aduna, făcîndu-și din ele o sursă majoră de inspirație, un prilej de meditație, aspra lui disciplină intelectuală nelăsîndu-l indiferent la nimic. Apariția în acești ani a unor capo-

dopere precum *Făt-Frumos din lacrimă*, *Sărmanul Dionis*, *Făt-Frumos din tei*, scrierea altor texte ce porneau de la motive populare sau aminteau de ele, într-o absorbție fără precedent, atestă tocmai această pregătire și cuprindere amănunțită. Dincolo de faptul concret al marii lui colecții de literatură populară, publicată postum într-un tom de o masivitate impresionantă și de o varietate apreciaabilă (*Opere*, vol. V, editia Perpessicius, 1963), ceea ce este deosebit la Eminescu constă în *atitudinea* lui față de cultura populară, în care vede un factor activ de existență a unui neam, un document multiplu asupra hotarelor sale sufletești inconfundabile, asupra dimensiunilor puterii lui de creație și înțelegere a lumii în care trăiește. Pe aceste temeluri va alina el pe toate clapele *integrării* artei populare în propria-i operă. De la parafrază, citare, prelucrare sau transformare esențială și consonantă a unor motive și teme populare etc., el se mișcă cu o mare ușurință în toate gamele, pentru că acest tezaur încetase de multă vreme să fie unul exterior, obiectiv, devenind într-un fel proprietatea lui culturală și artistică cea mai de preț, încorporată organic și definitiv universului său de creație și gîndire, argument peremptoriu în toate scrierile lui literare, politice sau de altă natură. Căci, exulta

el entuziasat, „farmecul poeziei populare îl găsesc în faptul că ea este expresia cea mai scîrta a simțămîntului și a gîndirii”. Către aceasta țîntea și el.

Întors în țară, el va ocupa, între alte posturi instabile, și pe acela de revizor școlar pentru fostele județe Iasi și Vaslui. Este un nou prilej de a observa și trăi viața rurală în diversele ei ipostaze, de a se confundă în orizonturile tradițiilor, o-

Eminescu și literatura populară

biceurilor, credințelor, cîntecurilor, etnografiei, culturii și artei poporului nostru, de data aceasta cu toată pregătirea necesară, cu cunoașterea empirică dublată în chip esențial de o gîndire tulburător șlefuită prin învățătură și meditație. Trebuie notată, pentru acest interval, înțînirea lui cu Ion Creangă, cu care e probabil că discuta intens despre realitățile vieții populare, determinîndu-l, ca mai devreme pe Ioan Slavici, să scrie pornind de la tezaurul folcloric, ceea ce l-a dus pe amîndoi, dar mai ales pe Creangă, la capodoperele cunoscute. El însuși dă la iveală în acest

timp poezii precum *Crîiasa din povești*, basmul în versuri *Cîlin (fîle din povești)*, *Povestea codrului*, *Povestea teiului*, *Freamăt de codru*, *Revedere*, *Doină*, *Ce te legeni, codrule* și cu deosebire cunoscuta poemă *Luca-fărul*, sinteză a puterii de creație a genialului poet și în același timp un model excepțional în legătură cu chipul în care arta populară poate deveni *sursă individualizatoare* pentru un mare scriitor. Este, alături de altele (între care, probabilă întocmire a unui *chestionar*, sugerat de Maiorescu, pentru culegerea folclorului), expresia esențială a faptului că literatura populară devenise pentru Eminescu o componentă decisivă, interiorizată profund, a culturii și gîndirii sale, o prezență și un stimul creator, în afara căruia nu-l mai putem cuprinde opera.

Se înțelege că rețeaua de relații în care se află această operă cu existența populară, în întesul cel mai larg cu putință, este mult mai complexă și semnificativă decît cea punctată aici. Discuții cu colegi și prieteni, pe care li îndemna necontenit către cunoașterea și valorificarea patrimoniului popular, recenzii de cînti privîndu-l pe acesta, călătorii prin țară, în aproape toată întînduirea ei spirituală pe care o releva și amîra consecvent, note și însemnări pentru spectaculosul său laborator de creație,

polemici cu detractorii acestor bunuri sau cu cei ce le ignorau, sublinierea valorilor exemplare pe care ele le conțin și mai ales a specificului național pe care îl evidentiază plenar etc., constituie alte elemente ce-l definesc pe Eminescu în relațiile lui cu viața poporului. Dintr-un asemenea complex se nutrește convingerea lui că „o adevărată literatură, trînică, care să ne placă nouă și să fie originală pentru alții, nu se poate întemeia decît pe graiul viu al poporului nostru propriu, pe tradițiile, obiceiurile și istoria lui, pe genul lui”. Iar el a demonstrat, în viață și în primul rînd în operă, că aceasta este calea cea mai fecundă, neistovită nici astăzi. Cu condiția maximei cunoașteri și înțelegeri, a raportării cît mai cuprinzătoare a patrimoniului național la cel universal, a situații într-un punct al culturii și creației care să îngăduie cea mai complexă valorificare a acestui „izvor mai curat ca lacrima și mai prețios ca aurul”. Din acest punct de vedere — și nu numai din acesta — Mihai Eminescu rămîne un reper fundamental al culturii românești, o ființă creatoare reprezentativă pentru eternitatea umană, o constîntă vie a ei. El însuși era conștient de acest fapt cînd afirma metaforic: „Dumnezeul genului m-a sorbit din popor cum soarbe soarele un nor de aur din marea de amar”.

PERMANENȚA RESPONSABILITĂȚII

Oricât ar părea de ciudat, interesul mai exact supărarea declanșată de lezarea interesului, naște uneori forme paradoxale, în care, cel puțin în primul moment, nici n-ai intuit măcar punctul de pornire. Mă refer, de astă dată, la acele forme de urmărire a interesului travestite în idei și sentimente demne de toată stima, cum ar fi responsabilitatea.

Departa de a fi simple considerații teoretice asupra subiectului — le lăsam pe acestea, necesare, fără îndoială, și ele, specialiștilor în materie — rîndurile de mai sus au avut ca punct de plecare una din scrisorile venite la redacție; una din miile de scrisori în care, cu responsabilitate, cu patriotism, cititorii ne aduc la cunoștință întâmplări bune sau rele, exemplare sau demne de blamul colectiv. O asemenea scrisoare, deci, semnată de o casieră (E.C.) la unul din magazinele întreprinderii comerciale „Materna” ne semnala niște grave abateri de la legile comerțului corect — vânzări cu suprapreț, prin încadrarea în altă categorie de număr, prin ștergerea prețului inițial, vânzări preferențiale în scopul obținerii de bacșiș etc. În momentul declanșării anchetei noastre, magazinul respectiv era în inventar de predare-primire în urma desfășurătorului și analizei efectuate la cererea directorului întreprinderii, care au confirmat justetea celor relatate în scrisoare. Urmare, gestionarei magazinului (M.I.), vinovată de grave abateri, i se întocmește dosar penal.

De ce ne oprim, totuși, asupra acestui caz, soluționat rapid de la descoperirea sa de către conducerea întreprinderii? (sesizată, ca și redacția noastră, ca și Direcția generală comercială, de către casieră). Pentru înțelegerea motivului nostru, să derulăm faptele, din 28 ianuarie, momentul transferării casierei la unitatea respectivă, până în 6 aprilie, data la care această sesizează conducerea întreprinderii. La câteva zile după sosirea în unitate, se declanșează starea conflictuală dintre casiera E.C. și gestionara M.I. din cauza unei întârzieri a celei

dintii, întârziere în urma căreia i se va face și referat către biroul personal. Tot atunci, casiera descoperă și vânzările cu suprapreț ce se practicau în unitate. Pomeneste ceva despre ele la biroul personal „numai eu greșesc, că întârziu cinci minute, despre ea ce ziceți, că vinde la suprapreț?” Nu se adresează, însă, așa cum fusese sfătuită, conducerii, „nefiind tocmai sigură”. În februarie, în unitate se efectuează un inventar de rutină. Rezultatul — un plus de 6.000 lei. Explicația dată de gestionară (și acceptată de către organul de control!) — plusul provine din schimbarea mărfurilor cumpărate. După inventar, urmează o discuție violentă între gestionară și casieră, redată, ca tot ce vom azeza între ghilimele, de aceasta din urmă. „Păi bine, dragă — îmi reproșează gestionara — se poate să nu-mi spui tu că vorbești despre tenisiiăștia vinuți cu suprapreț? Trebuia să mă avertizezi, să-i fi scos din vânzare. Vrei să mă bagi la pușcărie?” Edificatoare discuție, nu? Și totuși, tăcerea casierei continuă. Iată și motivele. „Nu știam cum pot să dovedesc. Eram convinsă că are și oameni la conducere. Apoi, acum îi era frică de mine, mă gîndeam că o să mă lase în pace, că o să se potolească și cu vânzările astea, și chiar s-a potolit o vreme, așa că m-am hotărît să aștept și s-o reclam atunci cînd putea fi prinsă asupra faptului.” Numai că lucrurile s-au precipitat. Un nou conflict și un nou referat, de astă dată însoțit și de o propunere de sancționare, o aduce, iar, pe casiera convinsă că sefa se teme de ea și nu va îndrăzni să o reclame, în fața biroului personal al întreprinderii. „Mi-a făcut referat? Intrebă stupefiată. Mi-a făcut, ea, mie, referat, și sint sancționată, eu, care am salvat-o?”. Brusc, se hotărăște și reclamă în scris conducerii întreprinderii ilegalitățile observate în unitate. „Dacă vrea război, atunci facem război!” avea să declare, două zile mai târziu, directorului. De ce m-am oprit asupra acestui exemplu, prin nimic spectaculos? L-am ales tocmai pentru banalitatea lui, pentru

simplitatea demonstrației ce nu are nevoie de nici un fel de argumente suplimentare. La citirea scrisorii ai convingerea că te afli în fața unei grosolane nedreptăți. Un om cinstit, curajos, care acționează cu responsabilitate, are de suferit de pe urma atitudinii sale ferme, corecte. Nu ne îndoim de faptul că gestionara magazinului, avînd în vedere ilegalitățile pe care le comitea, socotea încomodă o casieră „indiscretă” și acceptăm ideea sisanării acesteia încă din primul moment (desi relațiile celor doi sefi din unitățile în care a mai lucrat E.C. ne fac să ne gîndim că e posibil ca măcar puțină dreptate să fi avut și gestionara în privința punctualității și atitudinii tinerei casiere). Statutul de victimă a propriei corectitudinii, atent construit în scrisoare, se dovedește însă a fi în fapt unul de victimă a mentalității potrivit căreia o ilegalitate nu te deranjează atîta timp cit esti lăsat în pace să-ți vezi de treburile tale, să-ți aranjezi și tu viața comod, pentru că la urma urmelor, tu nu furi, tu „cîupesti” numai cîteva minute, să zicem. O mentalitate după care te las în pace să-ți faci de cap, atîta vreme cit nu te legi de mine; să nu mă superi, însă, că atunci vorbesc, atunci îmi aduc aminte că eu sint corect, că am datoria să te împiedic să fii incorect, pentru că tot trebuie să avem o atitudine responsabilă, da, trebuie să acționăm cu responsabilitate!

Numai că responsabilitatea nu este, nu poate fi, cum încă mai cred unii, o atitudine condiționată de realizarea sau ne-realizarea unui interes personal; nici una de circumstanță, păstrată pentru momentul în care îți poate fi folositoare. Responsabilitatea e una singură, e pur și simplu responsabilitate, nedelimitată de adjective ori de complementele circumstanțiale. E o stare de spirit a celui ce se respectă pe sine și pe semenii mai presus de propriile interese, fie ele mărunte sau majore.

ROXANA PAICU
MANOLESCU

Tramvaiul care nu se va lăsa așteptat

De curînd, numărul tramvaielelor de mare capacitate, V3A, ieșite din mîinile făurărilor de la Uzina de reparații — Atelierele centrale ale I.T.B., s-a rotunjit la 500. Motiv sîrbătoresc și pentru organizarea unui simpozion, prilej al unui schimb de experiență pe probleme de transport de călători, avînd participarea și a reprezentanților a douăsprezece I.J.T.L.-uri din țară. În acest context s-a prezentat evoluția confecțiilor acestui tip de tramvai și preocupările privind modernizarea și dezvoltarea U.R.A.C.

În 1970, primul tramvai dublu articulat, tip V3A, rula pe magistralele de fier ale Capitalei. Era o noutate care ne bucura atunci, o noutate care venea în sprijinul fluidizării traficului de călători. Proiectanții lui, așa zisii părinți, erau inginerii Caius Miculescu și Dan Hanganu. Iată, acum, dovadă a necesității lui, s-a ajuns la cinci sute de vagoane de acest fel, care nu circulă numai în București. De cinci ani îl putem întîlni și pe noi rute din Constanța, Ploiești, Cluj-Napoca, Brașov urmînd ca într-un viitor foarte apropiat, depourile din Brăila și Oradea să-și mărească zestre tramvaielelor cu tipul V3A.

Cel de-al 500-lea tramvai, din familia celor de mare capacitate (V3A și V2A), este al cînsprezecelea livrat Brașovului și înglobează experiența a optsprezece ani de muncă. El este re-proiectat, încercînd să vină și mai mult în sprijinul confortului călătorilor, al economiei de timp, pe scurt al unui transport civilizat. Reamplasarea scaunelor și simplificarea tablourilor electrice au dus la o economie de spațiu și, deci, la un cîștig de treizeci de locuri, ajungînd la o capacitate de transport de 330 de pasageri. Se adaugă mărirea suprafeței geamurilor și prinderea barelor de susținere în pereții vagonului, a montării unei trepte în plus pe scările, de data aceasta, iluminate pe timp de noapte. Este realizată și deschiderea ușilor individual. Ele pot fi acționate direct și de către călători (din exterior sau interior), firește avînd control

de la bordul conducătorului. Acest bord este și el reproiectat, mai bine zis recuperat, ca de altfel și scaunul vatmanului, de la autobuzele IK4, care au fost casate. Nu s-a uitat nici parbrizul, care a fost mărit, îmbunătățindu-se vizibilitatea (față și lateral).

Călătorii mai pot fi plăcuți surprinși cînd, prin cele patru difuzoare amplasate în plafon, vor putea afla ce stație urmează. Stația radiotelefon va menține legătura conducătorului-tramvaiului cu Dispeceratul circulației al I.T.B., pentru orientare în trafic. În vagon, pe pereți, pentru orientare, călătorii mai au la îndemînă schema traseului liniei respective și schema rețelei de tramvaie, pentru eventuale legături.

Prin această reproiectare, noul tip de tramvai își reduce greutatea cu 2 t, avînd o caroserie mai joasă cu 15 cm, chiar dacă înlocuiește alumiuniul de la barele de susținere, ferestre și uși.

Alături de Secția de cercetare-proiectare a I.T.B.-ului și a altor trei oameni din uzină, care au fost alături de proiectanți, muncitori ca Vasile Balaban, Ion Buzea, Dumitru Ciolacu, Dorcel Constantin, Pompiliu Albu, Nicolae Durban ne propun tramvaiul V3A — modernizat. Rămîne și în seama noastră, a călătorilor, să venim în sprijinul celor care îl vor exploata.

Simțim, totodată, nevoia să mai adăugăm și alte strădanii de ultimă oră, ale oamenilor muncii de la U.R.A.C., care se materializează și în confecționarea vagonului utilitar pentru dezapezire, tip VU-OC sau a platformei autoridicătoare pentru autoturism care servește la executarea lucrărilor de montare, întreținere sau reparare a rețelei de alimentare cu energie electrică a tramvaielelor și troleibuzelor.

Nu putem trece cu vederea nici faptul că, după ce omologhează, în anul 1981, kartul U.R.A.C.-1, colectivul care l-a realizat, condus de inginerii Florin Filip și Radu Grozea și de subinginerul Dan Stan, are o nouă reușită, kartul U.R.A.C.-2. Aceste „mașinuțe”, ce dezvoltă o viteză maximă de 70 km/h, sint destinate activității sportive de masă, de inițiere în conducerea auto sau chiar pentru concursurile sportive de performanță.

Dar munca lor, a celor de la U.R.A.C., nu rămîne recunoscută numai pe meleaguri românești pentru că ei au deja cerințe și la export. Sintem convinși că vor fi tot la înălțime!

VICTOR RĂDULESCU

Tramvaiul V 3 A se modernizează, devine mai ușor, mai frumos, mai rapid

Birocrația s-a născut din prea multe hîrtii, din prea multe semnături și aprobări, vize și paravize și fenomenul a început să atragă atenția din momentul în care cetățeanul și-a dat seama că, pentru toate acestea, pierde și risipește o groază de timp din bugetul său și așa din ce în ce mai mic. Așa s-au născut eforturile de simplificare a formalităților și hîrtilor puse în mișcare și, implicit, o preocupare pentru reducerea timpului pierdut. Iar cînd fiind, trebuie să recunoaștem că hîrțile se pot împuțina pînă la un punct, că ele sint totuși necesare, reprezentînd temeiul ordinii și rigorii, al evidenței sistematice și al dovezilor necesare. Iată de ce, de la un anume punct, hîrțile sint mai mult decît necesare, ele fiind chiar obligatorii. Și dintre acestea, o mare parte, cele care îl privesc pe cetățean, trec pe la notariat. E suficientă precizarea că în cursul anului 1987, la notariatele municipiului București au fost efectuate o jumătate de milion de acte și proceduri, ceea ce, trebuie să recunoaștem, reprezintă o cifră impresionantă. Omul are nevoie de tot felul de inscripții, de copii, de legalizări, de contracte de vânzare cumpărare și, chiar dacă nu este foarte plăcut, și de hotărîtorul testament. Există oameni care n-au fost nicodată la mare, dar e greu de crezut că mai există cetățeni care să nu fi trecut cel puțin o dată printr-un notariat.

De regulă, prima vizită a făcut-o pentru a afla ce fel de acte îi sint necesare pentru întocmirea unei proceduri. Dacă știa asta, afla cel puțin încă un amănunt: ce fel de timbru fiscal era necesar pentru operațiunea respectivă. Și fiecare a pătî-o, a dat peste această situație neînsemnată care i-a răpit timp, i-a provocat iritare și i-a pus în încurcătură. În momentul în care a aflat ce fel de timbru fiscal (în valoare de

conturile vieții de fiecare zi și, de la o vreme, încep să cîntărească și să însemne teribil de mult. Și toate acestea, cînd fiecare își da seama că mult mai simplu era ca în organizarea acestei activități, cineva să se fi gîndit la o posibilitate la mîntea oricui, ca în cele 6 notariate bucureștene, plus în cel al municipiului, să existe cite o persoană tare să se ocupe și de desfacerea timbrelor fiscale. Am pus, deci, această întrebare

același timp, nu putem încălca un principiu.”

Și totuși nu există o soluție? La serviciul de înmatriculări din strada Candiano Popescu, aparținînd de serviciul de circulație al Miliției Municipiului București, s-a găsit o soluție extrem de simplă. Lucrătorul de la înmatriculări îi pune la dispoziție, contra cost, timbrul fiscal necesar înmatriculării. Atît de simplu incît e chiar banal și firesc, în altă situație,

ceri și duce la risipă în bugetul său de timp, vom relua discuția cit mai curînd posibil pentru ca la toate notariatele, acolo unde se desfășoară eventual activitatea de dactilografiere, cetățeanul să găsească și timbrele fiscale necesare.”

Pînă vom afla rezultatul acestei intenții care, soluționată, ar duce la eliminarea unei simple dar iritante neînțelegeri, ar mai fi de adăugat faptul că la notariatele bucureștene există o preocupare pentru a reduce cheltuiela de timp. Actele necesare celor mai frecvente operațiuni sint afișate în locuri vizibile, un notar de serviciu asigură informațiile necesare și, din cînd în cînd, pe baza unor invitații ale colectivelor de oameni ai muncii, lucrători ai acestei instituții se deplasează pentru a răspunde pe viu întrebărilor puse, contribuind și la realizarea unei educații juridice. În același timp, o mare parte din activitatea notarială este paralizată de legalizarea unor copii după diferite acte necesare oamenilor muncii în instituțiile în care aceștia lucrează. Or, ar trebui spus că există o prevedere legală care dă dreptul acestor instituții să confirme autenticitatea unei copii prin confruntarea cu originalul, scutind astfel oamenii de drumuri în plus, de timp pierdut și de o aglomerare inutilă a notariatelor.

C. NISTORESCU

Timbrele fiscale și timpul cetățeanului

cit) are nevoie, a fost îndrumat spre cea mai apropiată tutungerie de unde să și-l procure. A dat fuga la respectiva tutungerie pentru a afla că este închisă, că vânzătoarea este „plecată puțin, vin imediat”, „primesc marfă”, „zi liberă”, „concediu legal”, „caz de boală” și apoi a dat fuga la stația următoare unde se află cel mai apropiat debit spre a cumpăra timbrul, unde putea să-l găsească sau să dea peste una din situațiile de mai sus.

Pînă la urmă un timbru fiscal nu este un capăt de țară. Mai mergi ce mai mergi, dai peste un chioșc de ziare sau peste o tutungerie și îl cumperi. Dar timpul și nervii, conștientă și se adaugă undeva, în

simplă notarului șef al municipiului București, Lucia Condor. „Toate operațiunile notariale sint taxabile prin timbru fiscal, și, cele care depășesc valoarea de o sută de lei, prin chitanță. Notariatul este o instituție juridică și un notar sau secretarul notariatului nu pot efectua și operațiunile curente care implică atenție și, în același timp, să vîndă și timbre. E impropriu ca o instituție de justiție să lucreze cu banii cetățeanului, și apoi, tot ea să beneficieze de timbrele desfacute. Știm că în cazul notariatelor de la sectoarele 2 și 3 e mai complicat intrucît acestea nu au nici un debit de tutun în vecinătatea imediată. Dar în

cetățeanul fiind obligat să alerge citeva stații de autobuz pentru un timbru de 3 sau 5 lei.

„Cu ani în urmă, spunea notarului șef adjunct al municipiului București am luat legătura cu cooperativa Prestarea pentru a rezolva această problemă care naște un inconvenient real pentru cetățean. În acel moment, conducerea cooperativelor a justificat refuzul său prin faptul că între activitățile aprobate nu o are și pe aceea a vânzării timbrelor. În plus, ei susțineau că pentru desfacerea acestor valori ar avea nevoie de niște măsuri de siguranță și de locuri speciale de depozitare. Din cauza faptului că desfacerea timbrelor fiscale creează cetățeanului o serie de neplă-

Preocupări în actualitate: SISTEMATIZAREA

— Să continuăm, vă propun, tovarășe profesor Marțian Bleahu, o discuție intermiptă. În interviul trecut, m-ați purtat, într-o amplă paranteză, într-un interesant discurs asupra ocrotirii peisajului românesc...

— Spuneam că mă preocupă această idee a conservării peisajului natural românesc, deci, fiind vorba de ceva mai mult decât ocrotirea naturii. Noi înălțăm orașe industriale, și e normal să o facem, unele direct pe teren gol — așa cum s-au ridicat Victoria, Dr. Petru Gроза, Onești, Motru... — construim acolo case de cultură, săli de sport, școli, spitale, toate anexele comerciale, pentru că, firește, sunt necesare, dar de multe ori uităm să le dăm locuitorilor și un hinterland turistic. O zonă de natură unde să poată respira și unde să se poată recrea la sfârșit de săptămână. Ar trebui ca fiecare județ să aibă o Poiană Brașov. Bun, o să mi se spună, „nu-i momentul”, „avem alte investiții de făcut”. Așa este, dar să ne gândim și să conservăm locurile apte de a deveni în viitor. Lingă Cluj-Napoca există un loc splendid pe Valea Someșului, se numește „la Ponor”. Era un loc minunat, plin de păduri de rășinoase, unde se putea dezvolta o stațiune climaterică superbă. Nu se mai poate face nimic, deoarece s-a ras în jur toată pădurea și vor trebui 40-50 de ani să se refacă. Înțeleg, avem nevoie și de lemn, dacă zona era însă cuprinsă într-o gîndire socio-turistică, altfel s-ar fi procedat, nu?! Tăietura se putea face pe niște văi laterale pentru a nu strica peisajul tocmai în centrul zonei. Tot așa se întâmplă și la Arieșeni, ca un alt exemplu, la izvoarele Arieșului. Este și acolo o vatră de frumusețe excepțională, unde se poate dezvolta o stațiune.

— Am fost în iarna această acolo, chiar a început să se infiripeze o stațiune pentru sporturi de iarnă.

— Fiți felicit din toată inima pe cei care au luat inițiativa. Plecați nițel cu mașina de la Craiova la Drobeta Tr. Severin, o să mergeti cîteva kilometri pe lingă zidurile de beton ale noilor uzine. Sau de la Sebeș la Alba, sau de la Dirste la Brașov, unde era celebra alee cu plopi ce bordisea niște cîmpuri suave, dar uzinele au ajuns pînă la marginea soselei. Ce vreau să spun este că arhitecții care se ocupă de sistematizarea localităților ar trebui să fie mai grijulii cu amplasarea fiecărei construcții în peisaj. Concepția noastră despre ocrotirea naturii a rămas în urmă, nu trebuie să ne mărginim doar la conservarea unor rezervații naturale — fie ele geologice, botanice, zoologice —, a unor monumente ale naturii, a unor specii în pericol de dispariție, să ne îngrijim foarte serios de peisaj, deci și de specia om.

— Legea ocrotirii mediului

natural ca și Legea sistematizării eu cred că o incumbă...

— Aplicarea se face uneori cam ciudat și unilateral. După mine, s-ar simți nevoia unei Comisii republicane de ocrotire a peisajului — din care să facă parte și peisagiști, arhitecți, etnografi, sociologi — care să participe la avizări, la discutarea proiectelor și programelor de sistematizare a localităților. Am umblat mult prin lume, prin Europa, prin munți, și pot să afirm că țara noastră excelează prin peisaje. Nu avem Alpi, nu avem Pirineii, dar avem Carpații, care sînt cu totul altceva și au un farmec rar. Se organizează, ce-i drept, destule simpozioane pe tema ocrotirii naturii în care se vorbește mult și cu temei despre necesitatea

Marțian Bleahu:

„Case moderne cu elemente tradiționale“

unor acțiuni, dar la care nu participă — sau nu sînt invitați — exact factorii de decizie din ministere, din județe.

— Sesizez că, de fapt, tot la natură, la peisajul pur natural, vă referiți, la raportul lui cu mediul construit.

— Să vă mai dau un exemplu, care, de asemenea, trebuie să ne îngrijoreze. Noi avem un stil specific de casă națională, de casă țărănească românească. O locuință cu cerdac, cu spații deschise și semideschise, o locuință care e o sinteză a numeroase elemente ale vieții poporului nostru, simbolul raportului om-natură. O avem într-un tip în Ardeal, într-un alt tip în Muntenia sau Moldova, în altul în Oltenia, în Muncești etc... În viziunea modernă a sistematizării casele sătești vor trebui să fie cu etaj...

— ...Au și început să fie. De altfel, nu este o invenție nouă, tipurile tradiționale de care vor-

biți, cu excepția poate a celor din cîmpie, prezintă cel puțin un etaj.

— Bun, duceți-vă acum pe șoseaua București — Ploiești și o să vedeți următorul fenomen. O parte din locuitori au tras puțin chiulul, ca să spun așa, de la lege și n-au făcut etajul chiar pe toată lățimea casei, ci doar pe o singură cameră și a ieșit ceva...

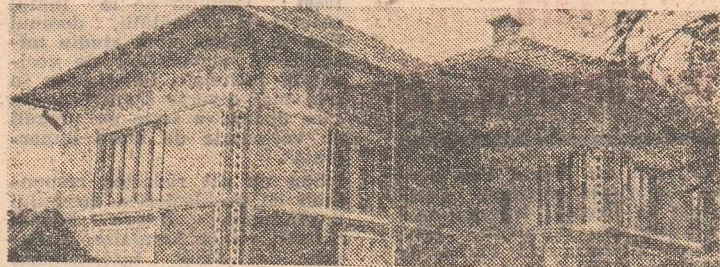
— ...Ceva, cum zice românul, între cal și măgar. Cam kitsch pe alocuri.

— Nu, n-a ieșit un kitsch, a ieșit ceva chiar foarte dragut, dar este un chalet elvețian sau o casă de tip austriac. O singură cameră etajată trage o pantă scurtă pe o parte a casei, o alta lungă a acoperișului pe cealaltă de parcă ai fi în Tirol. Pînă la Ploiești, vezi pe o parte și pe alta tot felul de case tiroleze, așa asimetriche, cu pante și șarpante diferite; nu-i urt dar au ieșit complet din tradiția națională românească. Și-i păcat.

— Pentru asta ar trebui ca primăriile să pună la dispoziția celui ce dorește să-și construiască o casă nouă, pe lingă totul și autorizația de construcție cuvenite, și un număr de proiecte specifice zonei, din care să-și poată alege.

— Sigur că da, precum și niște deșize, cu costurile și materialele trebuitoare, să-și poată alege după nevoile familiei sale, după punga sa, răspunzînd totodată și unor deziderate pe care le are statul, societatea în vedere prin actul sistematizării. Aceste proiecte-prototip să fie avizate de o comisie bine cunosătoare a elementelor tradiționale dar și a mediului actual de viață al locuitorilor de la safe. Să nu se uite că toate aceste locuințe se amplasează într-un anumit cadru natural și că ele se constituie în peisaj. Trebuie gîndită foarte profund toată chestiunea. Avem și exemple la antipod, cînd în safe splendide, cu un specific arhitectural tradițional pronunțat au apărut blocuri cu acoperișul în terasă, care sînt absolut urite și violentează peisajul, armonia acestuia. Sinteză funcțională, plastică și structurală a teritoriului, casa țărănească în plan spiritual constituie o replică a ordinii și unității universale, a fost dintotdeauna la români o sinteză filozofică. Așadar, iată cum ocrotirea peisajului depășește cu mult doar mediul natural.

CICI IORDACHE-ADAM

Pentru o zăbavă, folositoare minții și inimii, la Botoșani

Prin preluarea hotelului „Rapsodia” de la Întreprinderea Comercială de Stat pentru Alimentație Publică și Hoteluri, ca bază materială proprie, la Botoșani s-a constituit, în acest an, Oficiul Județean de Turism. Este un început de ordin organizatoric care va fi continuat, nu ne îndoiim, cu dezvoltarea unei veritabile rețele turistice pe aceste meleaguri de legendă ale Moldovei. Șeful tinărului oficiu, tînăr și el, Ioan Lozneanu, ne mărturisea, de altfel, că a organizat turism într-una din zonele de inimă ale țării, în care s-au născut Eminescu, Enescu și Iorga, înseamnă a te implica într-o complexă activitate educativă, a face, realmente, cultură.

O inventariere sumară a potențialului turistic al județului, care — trebuie s-o spunem de la început — abia urmează a fi valorificat așa cum se cuvine, inclusiv prin integrarea, pe trasee botoșenene, a turismului de peste hotare, evidențiază excepționale resurse ce merită atît atenția Ministerului Turismului cît și amplificarea preocupărilor factorilor locali.

La Ipotesti, Casa Memorială „Mihai Eminescu”, locul care poartă numele poetului nostru național, amenajat pentru manifestări culturale-artistice, avînd o insulă pe care se organizează spectacole literar-muzicale, pot atrage zeci și chiar sute de mii de oameni anual. În 1989, cu prilejul marcării centenarului morții marelui poet, manifestare inclusă printr-o Rezoluție a UNESCO între marile evenimente culturale mondiale ale anului, aici vor veni sute de specialiști din țară și de peste hotare, scriitori și iubitori ai literaturii. Vor fi puse, desigur, la dispoziție hotelul „Rapsodia” și internatele liceelor botoșenene. Este însă un prilej nimerit să fie gîndită și amenajarea unor spații permanente de cazare într-un loc în care fiecare român ar trebui să ajungă măcar o dată în viață.

Zona Dorohoiului cuprinde, la rîndul ei, Livenii, comuna natală a lui George Enescu, care astăzi îi poartă numele, unde este organizată o casă memo-

rială, de asemenea Broscăuții, cu casa memorială Dimitrie Pompeiu, Pomirla, cu punctul muzeistic Samson Bodnărescu, amenajat în casa unde a poposit, cu atîta folos, Eminescu, precum și insuși vechiul oraș moldav în care se află, între altele, muzeul de științe naturale „Grigore Antipa”, expoziția permanentă de sticlă și porțelan, precum și tabăra de creație pentru artiștii plastici. Cabana Brazi, cu pitorești împrejurimi, poate fi nucleul unei viitoare zone de drumeție și petrecere a concediilor. Hotelul existent în localitate este departe de a satisface exigențele unei activități de turism care nu poate consacra Dorohoiul decît ca zonă de (prea grăbită) trecere.

Și Botoșanii înșiși reprezintă o zonă de mare interes. În primul rînd orașul, intrat, în ultimii ani, în concurență pentru titlul de „perla a Moldovei”, în care istoria (casa memorială „Nicolae Iorga” indeosebi) își asociază simbiotic o strălucitoare contemporaneitate, merită, pe îndelete, vîzut. În apropiere sînt Stefa-neștii, unde se amenajează o casă memorială „Stefan Luchian” și unde, intrucît s-au identificat ape minerale și este un climat adecvat, s-ar putea amenaja o stațiune balneoclimaterică, mai ales că, pînă acum, în județ nu există nici una.

În curînd, se vor da în funcțiune căile ferate Hirleu-Botoșani și Dîngeni-Darabani, astfel încît Botoșanii se vor lega direct cu Dorohoiul și Iașul. Multimea oamenilor care va poposi în orașele județului Botoșani va crește și ea, posibilitățile turismului ieftin, ale organizării sfîrșitului de săptămîină vor spori. Dacă adăugăm împrejurarea că, prin dezvoltarea lor industrială accelerată, Botoșanii atrag un număr tot mai mare de specialiști, de delegați din întreaga țară, nu mai trebuie amplificată argumentarea necesității sporirii bazei de cazare în acest județ. Însăși organizarea Oficiului Județean de Turism constituie, în acest sens, o îmbucurătoare premisă.

CONSTANTIN DUMITRU

VREMEA cum a fost cum va fi

După un debut cu vreme caldă, cu temperaturile la amiază ce au depășit în toată țara 25°C, iar în sudul țării chiar 30°C, începînd de duminică, un prim front atmosferic rece a traversat țara de la nord la sud. Acesta a determinat averse de ploaie, descărcări electrice și izolat gîndina în majoritatea regiunilor țării dar mai ales în cele nordice și centrale. A urmat un al doilea front în spatele căruia a pătruns o masă de aer rece. În aceste condiții, temperatura aerului a marcat o scădere apreciabilă; temperaturile minime au coborît pînă la 6°C la Dedulești și nu au mai depășit 17°C nici pe litoral. Valorile maxime în multe localități din regiunile nordice au fost de 15-17°C, iar în sudul țării doar izolat s-au mai depășit 25°C.

Următorul interval, 16-22 iunie, se caracterizează din punct de vedere climatologic printr-o creștere însemnată a numărului de zile tropicale (zile în care temperatura maximă depășește 30°C). Am selectat pentru cititorii revistei „Flacăra” două intervale călduroase: Astfel, în 20 — 22 iunie 1903 s-au înregistrat temperaturi maxime de 39,5°C la Calafat, 39,0°C la Drobeta Tr. Severin, 33,5°C la Craiova. În zilele de 19 și 20 iunie 1912 încălzirea a fost și mai mare astfel că la București-Filaret s-au înregistrat 40,3°C iar la Roșiori de Vede 40,1°C.

Valorile menționate au rămas pînă acum maxime absolute lunare ale stațiilor meteorologice respective.

Dar... a fost și frig. Spre exemplu în 16 iunie 1916 și 16, 17 iunie 1960, la munte a nins. În 1973, în 17 iunie răcirea accentuată a determinat realizarea unor temperaturi minime nocturne negative în depreșuni, de pînă la -1,1°C la Miercurea Ciuc.

Calendaristic, ne apropiem de solstițiul de vară cînd din punct de vedere astronomic călătoria soarelui pe bolta cerească are cea mai mare durată din an. În acest an solstițiul de vară va avea loc în 21 iunie ora 06:56 minute și 30 secunde, moment în care Pămîntul va fi situat pe orbita sa astfel încît capătul de la Polul Nord al axei sale va fi înclinat spre Soare cu unghiul maxim. Emisfera nordică va fi mai expusă spre Soare și se va bucura de aceleași condiții de iluminare sporită pe care le-a avut emisfera sudică la solstițiul de iarnă. Declinația Soarelui se schimbă neconștient de la un

solstițiu la altul. Cuvîntul „solstițiu” este derivat din cuvintele latine: sol, soare și stare; — a sta, se referă la faptul că Soarele, după ce a atins valo-

rea maximă a declinației sale spre sud sau spre nord, pare să-și mențină poziția un scurt interval de timp, pînă cînd declinația își schimbă semnul.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 16 - 22 iunie

Zona geografică	VALORI MEDII MĂSURATE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (mm)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	24÷28	13÷16	14÷21	40.3	București-Filaret 1918	3.8	Galați 1973
Deal și podiș	22÷27	10÷15	16÷24	36.0	Iasi 1908	2.0	Botoșani 1932
Depresiuni	21÷23	8÷11	23	31.3	Miercurea Ciuc 1972	-1.1	Miercurea Ciuc 1973
VL. Onu	7÷8	1÷2	37÷38	16.0	1986	-9.0	1933
Litoral	23÷25	15÷16	9÷10	35.0	Constanța 1916	6.4	Constanța 1913

Dar... să revenim la vreme. Vom începe „săptămîna” 16 — 22 iunie 1988 cu o vreme răcoroasă mai ales în regiunile din nordul și estul țării. Instabilitatea atmosferică se va manifesta prin averse de ploaie și descărcări electrice cu o frecvență mai mare în regiunile nordice, centrale și estice. Temperaturile la

amiază vor fi cuprinse între 17° și 27°C, iar minimele nocturne între 6° și 16°.

Apoi va începe un proces de încălzire treptată, astfel că temperaturile la amiază vor urca pînă în jur de 30° în regiunile sudice și vor depăși 20°C în regiunile nordice.

În ultimele zile, perturbatii frontale vor afecta mai întîi regiunile vestice și sud-vestice apoi treptat celelalte regiuni, determinînd ploi locale, ce vor avea și caracter de averse însoțite de descărcări electrice.

Pe litoral, vremea va fi predominant frumoasă și se va încălzi treptat. Primele dimineți vor fi răcoroase.

GLOSAR METEOROLOGIC:

Durata de strălucire a soarelui — intervalul de timp din cursul unei zile, cînd soarele strălucește; se exprimă în ore și zecimi de oră. La stațiile meteorologice, observațiile asupra duratei de strălucire a soarelui se efectuează cu heliograful, care înregistrează pe diagrame speciale, în mod automat, intervalele de timp în cursul cărora soarele strălucește.

Radiația globală — suma radiației solare directe și difuze care ajunge la suprafața Pămîntului.

Radiație directă — parte a radiației solare care ajunge la suprafața Pămîntului sub formă de fascicule de raze provenite direct de la discul solar.

Radiație difuză — parte a radiației solare cu compoziție spectrală modificată și derivată de la propagarea rectilinie, ea urmare a difuziei provocate de molecule de gaze și de particule coloidale în suspensie.

● La New York au început lucrările sesiunii Comitetului ONU pentru utilizarea în scopuri pașnice a spațiului extra-atmosferic. Pe ordinea de zi a actualei sesiuni, care va dura până la 24 iunie, se află și contribuția ONU la împiedicarea extinderii cursei înarmărilor în Cosmos. Printr-o hotărâre adoptată la cea de-a 42-a sesiune a Adunării Generale a ONU, comitetul a fost însărcinat să examineze căile și mijloacele prin care spațiul extra-atmosferic să fie rezervat exclusiv scopurilor pașnice. Totodată, comitetul va examina probleme privind cercetarea Pământului cu ajutorul sateliților, utilizarea surselor de energie în Cosmos, probleme juridice privind definirea spațiului cosmic, problema orbitelor geostaționare și altele.

● Al doilea tur de scrutin al alegerilor legislative din Franța a reconfirmat tendința de deplasare spre stînga a op-

țiunilor, relevată cu prilejul alegerilor prezidențiale. „Majoritatea prezidențială pentru o Franță Unită”, în care au intrat Partidul Socialist și unele grupări cu orientări apropiate, a obținut, din totalul de 577 de mandate, un număr de 276 de mandate. Deși coaliția majorității prezidențiale n-a obținut, așa cum spera, majoritatea absolută, este de remarcat sporul considerabil înregistrat de Partidul Socialist (260 de mandate față de 206 la legislativele din 1986), care a devenit astfel cel mai important grup parlamentar în noua configurație a Adunării Naționale a Franței. La rândul său, Partidul Comunist Francez a obținut un rezultat apreciat ca bun — 27 de mandate. În felul acesta, forțele de stînga dețin majoritatea mandatelor în noul parlament. Coaliția de centru-dreapta — Uniunea Adunării și Centrul (UAC) — a obținut 271 de mandate (Uniunea pentru

Democrația Franceză — 129, Adunarea pentru Republică — 126, alte formații de centru — 16). Frontul Național, de extremă dreapta, a înregistrat o înfrângere zdrobitoare, fiind practic exclus din parlament (un singur mandat). Potrivit observatorilor, rezultatele alegerilor legislative din Franța ilustrează, în ansamblul lor, anumite convergențe de aspirații ale marii majorități a poporului francez. Însăși noua configurație a Adunării Naționale, exprimînd un anumit echilibru de forțe, constituie, după cum s-a relevat în mai multe comentarii și declarații făcute după alegeri, un indemn la realizarea unui consens național în diversele aspecte concrete privind căile și modalitățile de soluționare a marilor probleme cu care se confruntă societatea franceză în prezent.

● La Alger a avut loc Conferința arabă extraordinară la nivel înalt, la

care au fost reprezentate toate țările membre ale Ligii Arabe. După cum se relevă în comunicatul final, participanții la reuniune au salutat revolta populației palestiniene din teritoriile ocupate de Israel și au adoptat măsurile necesare pentru sprijinirea ei. A fost reafirmat sprijinul pentru convocarea, sub auspiciile ONU, a unei conferințe internaționale de pace consacrate Orientului Mijlociu, care să dispună de împuterniciri depline pentru realizarea unei reglementări pașnice pe baza legalității internaționale și a rezoluțiilor ONU. S-a arătat că printr-o participare la această conferință trebuie să se afle cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate și toate părțile în conflict, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei.

ION DUMBRĂVĂ ■

Comentariul săptămînii

Încredere și dezarmare

Încrederea și dezarmarea merg mîna în mîna, se condiționează reciproc. Contrarele lor, neîncrederea și înarmarea, au alcătuit situația de la care s-a plecat în încercările din ultimii ani de a urni lucrurile din punctul mort. Asupra raportului cauză-efect dintre cele două fenomene, și deci asupra ordinii acțiunilor concrete, au existat și mai există încă puncte de vedere diferite. S-a afirmat că dacă se fac pași importanți pe calea dezarmării, va spori și încrederea, ceea ce este adevărat, desigur. Dar în același timp s-a arătat că nu neîncrederea a venit din înarmare, ci, invers, părțile s-au înarmat tocmai datorită lipsei de încredere. De la ultimul război mondial încoace, taberele, și în primul rînd cele două superputeri, s-au acuzat reciproc de intenții agresive, de planuri ascunse și au susținut că au recurs la înarmări ca mijloc de siguranță împotriva unui eventual atac din partea celeilalte. Pornind de la premisa că lucrurile stau chiar așa, că fiecare este sincer dornic de destindere și dezarmare, dar nu pornește cu toate pinzele sus pe acest drum de teama celeilalte, este limpede că trebuie făcut tot pentru sporirea încrederii.

Aproape că nu există zonă în care să nu se poată acționa în sensul sporirii încrederii, deoarece neîncrederea a fost alimentată pe numeroase canale. Pe primul plan se situează, desigur, eliminarea surselor de suspiciune și tensiune și reducerea pericolului de confruntare militară. În acest sens, în recentele „Considerente și propuneri ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor” se menționează: interzicerea zborului avioanelor, precum și trecerea navelor și a submarinelor care au la bord arme nucleare în apropierea frontierelor altor state; încheierea unui tratat internațional privind interzicerea atacurilor în caz de conflict armat, precum și în timp de pace asupra instalațiilor nucleare pașnice și pentru prevenirea oricăror acțiuni teroriste împotriva acestor instalații; limitarea forțelor armate care iau parte la manevre și fixarea de plafoane pentru numărul de nave de război și avioane militare; renunțarea la manevre militare în apropierea frontierelor altor state și crearea, de-a lungul frontierelor dintre țările membre ale N.A.T.O. și țările participante la Tratatul de la Varșovia, a unui culoar liber de arme nucleare, chimice și alte mijloace de distrugere în masă și, în general, de arme ofensive, din care, în perspectivă, să fie eliminate orice armamente și forțe militare, cu excepția forțelor de ordine și de frontieră; interzicerea staționării de noi trupe și a stabilirii de noi baze militare pe teritoriile altor state; reexaminarea doctrinelor militare ale statelor, înlocuirea doctrinelor bazate pe război, în special pe recurgerea la arma nucleară, la forța armată ofensivă, cu doctrine exclusiv defensive.

Sporirea încrederii se realizează, de asemenea, printr-o mai bună cunoaștere reciprocă. În acest sens, un rol de cea mai mare importanță îl au contactele, începînd cu cele dintre conducătorii de state și guverne și terminînd cu cele turistice, cunoașterea realităților și realizărilor din fiecare țară, schimbările culturale, artistice și altele.

Sporirea încrederii va permite, fără îndoială, să se facă noi și noi pași în direcția dezarmării. Dar, după cum arătam la început, acțiunile de dezarmare vor întări, la rîndul lor, încrederea. Ca atare, printr-o măsură îndreptată spre realizarea încrederii și securității trebuie să includem și dezarmarea însăși. Deci, și Tratatul sovieto-american cu privire la eliminarea rachetelor intermediare din Europa, și cel, în perspectivă, referitor la reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice, și măsurile preconizate pentru lichidarea armelor chimice, pentru reducerea armelor convenționale, a cheltuielilor militare, a efectivelor forțelor armate, pentru eliminarea actelor de forță sau amenințarea cu forța constituie, simultan, și componente ale dezarmării, și elemente ale procesului de întărire a încrederii. Evident, condiționarea lor reciprocă face necesar ca măsurile de dezarmare și cele de întărire a încrederii să se împletească, să se realizeze împreună.

ION D. GOIA ■

Whisky cu riscuri

Medicii sînt pretutindeni drasfici: să nu fumăm, să nu bem cafea și alcool, să nu consumăm grăsimi etc. Existența omului a ajuns să fie dirijată prin negații, interdicții și avertismente. Știri diverse, purtînd girul unor mari somități științifice, ne bagă spaima în oase obligîndu-ne să ne înconjurăm cu renunțări. De curînd, specialiștii americani au descoperit că unele băuturi alcoolice conțin uretan, o substanță cancerigenă care se formează în procesul fermentației strugurilor și al distilării. Incriminate sînt bourbon-ul (whisky-ul american), nume-

roase distilate din fructe, în special din prune și cireșe. Uretanul este absent în gin, vodcă și bere. Mai multe detalii nu există, oenologii fiind în imposibilitatea de a preciza cînd și în ce condiții apare această substanță. Alarma a dat-o „Center for science in the public interest”, o organizație americană pentru protecția consumatorilor, care a obținut și a făcut publice datele analizelor efectuate de FDA, autoritatea federală care controlează alimentele și medicamentele. Centrul respectiv a apreciat că în 90 la sută din cazuri sînt depășite limitele de siguranță stabilite conform legislației canadiene, singura existentă în domeniu. Deși FDA a declarat că „uretanul nu comportă riscuri imediate pentru sănătate”, la citeva săptămîni de la acțiunea

Centrului și în S.U.A. au fost fixate limite privind conținutul de uretan al băuturilor, cu puțin mai scăzute față de cele canadiene.

Specialiștii au constatat că cel mai mare conținut de uretan se găsește în băuturile dulci și în distilatele din fructe. Este vorba de unele tipuri de kirsch de fabricație vest-germană și olandeză în care uretanul are valori de 8 ori mai mari decît cele admise în urma cercetărilor. Problema este — afirma Luciano Tomasset, director al Institutului experimental de oenologie din Asti, Italia — să înțelegem care sînt mecanismele de formare a uretanului. Ori, din acest punct de vedere, sîntem încă în faza ipotezelor. Abia după ce vom cunoaște procesele întîme ale apariției acestei substanțe nocive vom putea căuta metode de scădere a valorii sale. Problema e serioasă și preocupă în cel mai înalt grad Oficiul internațional al viei și vinului căruia-i sînt afiliate 33-de țări producătoare și mari consumatoare de vinuri și derivate.

Rezultă net că viața era mult mai sigură în epoca primitivă. Nu medicamente care mai mult să-ți dăuneze decît să-ți facă bine, nu ziare și reviste care să te sperie cu hipertensiune, hipercolesterolemie și altele tot hiper sub amenințarea căroara ne ducem cei 70 de ani cît a ajuns vîrsta medie. Oare dacă toată lumea s-ar lăsa de fumat, cafea, alcool, mincăruri perfide, de toate obiceiurile nocive, pe seama cui ar mai fi puse bolile?

IOAN ROȘCA ■

Țară nestrimtorată (2)

Tratatul lui Iftene Pop despre Vecinătate și Bună Vecinătate în Dreptul Internațional — ediția de București, 1986, are pe supracopertă Piatra de Hotar a lui Brîncuși, cea din 1945. Și un citat din acest cel mai mare sculptor al secolului nostru: „În arborele latin noi, românii, am fost fructul care s-a cîntat ceva mai tîrziu. Însă, aici la Hotarul dintre cele două lumi: Orientul și Occidentul — unde trăim noi, avem un mare (și greu) destin... Nici o energie morală nu se pierde, în zadar, în Univers”.

Da. Nici o energie morală nu se pierde în univers. Valorile naționale adevărate lărgesc teritoriul spiritual al unui popor, destrîmtoarează o țară, intră în patrimoniul umanității.

Ediția primă — Voisinage et Bon Voisinage en Droit International de la Paris, 1980, a fost primită în cercurile de specialiști străini (în numărul precedent am redat citeva din opiniile celor din România) ca un mare triumf al cercetărilor contemporane de drept internațional. O materie vastă și complexă aparținînd unui domeniu prioritar al relațiilor dintre state, prezentă în debaterile oficiale din cadrul ONU, de interes direct pentru toate statele, căci toate își au vecinii lor — a fost luată în stăpînire științifică și domestică cu vigoare de juristul român Iftene Pop.

În American Journal of International Law (nr. 4/1981), reputatul specialist S.Z. Kaplan, profesor la Universitatea Yale din S.U.A., spune: „Acest tratat, compus din două părți principale, „Vecinătate” și „Bună Vecinătate”, acoperă

o lacună importantă în literatura de drept internațional... Studiul lui Pop constituie o veritabilă lucrare clasică de drept internațional public... de enorm ajutor în activitatea viitoare a Adunării Generale a ONU, care are pe ordinea de zi un punct referitor la buna vecinătate... Pop a adus un mare serviciu, atrăgînd atenția statelor asupra responsabilităților lor specifice, a unuiu față de altul, și a necesității respectării dreptului internațional, dacă ele doresc să-și apere pacea, securitatea și să promoveze relații reciproce avantajoase. În partea a doua, el dezvoltă, cu mult talent și seriozitate, o doctrină despre buna vecinătate”.

Nu sîntem printre cei care se miră fără discernămint de opiniile venite din străinătate. Dar nici nu le ignorăm; sintagmele subliniate de noi — cum vom face și în celelalte citate — sînt prea expresive pentru a nu spune lucrurilor pe nume: o carte adevărată, întreagă.

În chiar anul apariției variantei franceze, în 1980, Revue Général de Droit International Public, în nr. 2, vine cu analiza altui mare jurist, profesor la Universitatea Sorbona din Paris, Ch. Rousseau, care spunea: „Recunoaștem valoarea studiului domnului Pop, prima lucrare în limba franceză consacrată problemei vecinătății privită în ansamblul ei, fondată pe o documentație de o întindere excepțională și care rămîne baza oricărei cunoașteri serioase a problemei”.

Să-i cităm și pe redactorul cu probleme de drept internațional de la revista Politique Étrangère din Franța (nr. 4/1980): „Pornind de la faptul natural al vecinătății, domnul Pop se dedică unui studiu minunat al convențiilor de vecinătate încheiate între state în cele mai diverse domenii... din care deduce o serie de reguli de vecinătate de mare importanță”.

Sau un alt redactor responsabil cu problematica dreptului internațional, Pierre Michel Eisman, de la Annuaire Française de Droit International Public (nr. XXV): „Defrisînd un vast domeniu puțin studiat de către doctrină... domnul Pop prezintă, în sensul strict al cuvîntului, o lucrare asupra unui aspect fundamental al relațiilor internaționale care nu poate decît să stimuleze în mod util reflecția”.

Revista Espanola de Derecho International (vol. XXXIV, nr. 1, 1980), tot sub semnătura titularului rubricii de drept internațional public — Luis Ignacio Sánchez, afirmă: „Monografia domnului Pop este... o analiză globală, largă și în profunzime, a chestiunilor generale care privesc relațiile de vecinătate... o examinare detaliată a aspectelor concrete în care asemenea relații se realizează. Autorul realizează un studiu serios și riguros, avînd o valoare deosebită... oferînd, în afară de aceasta, un unghi modern de analiză al întregului drept internațional”.

Revista din R.F.G. Ost Europa Recht a adăpostit în nr. 1/1982 un articol al eminentului jurist român de naționalitate germană Paul Schuster, în care se spune: „Pe baza unui imens material documentar, autorul a elaborat o sinteză a întregii problematice și, de aceea, a putut să prezinte o teorie încheiată asupra principiului bunei vecinătăți în dreptul internațional... Valoarea cărții constă tocmai în aceea că în ea este prezentă una din cele mai actuale probleme, pur și simplu vitală pentru noi toți, și într-o formă deosebit de accesibilă”.

ION CODRU ■

Luînd în seamă cartea lui Iftene Pop, vom vedea ce a stat la baza acestor aprecieri ale unor specialiști — români și străini redutabili.

LIVIU PETRINA ■

Olimpiadele vin și... vin

Normal ar fi fost să facem constatarea, banală dar inevitabilă, că și olimpiadele, ca toate pe lumea asta, vin și trec. Acum însă, la jumătatea lui 1988, an olimpic, din cauză că jocurile de-abia urmează să înceapă, nu putem vorbi deloc despre terminarea lor, despre faptul că vor trece, trecutul o să vină mai tîrziu. Însă cu toate că întrecerile de la Seul aparțin încă viitorului, au început, și încă mai de mult, pregătirile în vederea viitoarei olimpiade, cea de la Barcelona din 1992. Ne aflăm, de aceea, în momentul în care putem spune cu toată îndreptățirea că olimpiadele vin și... vin.

În contextul acestor pregătiri, recent, după cum citim în ziarul spaniol „Pais”, Comitetul de Organizare a Olimpiadei de la Barcelona din 1992 (prescurtat „COOB-92”) a aprobat emblema și mascota celei de-a 25-a ediții a Jocurilor Olimpice de vară, însemne ce sînt cu totul originale, diferite ca stil și viziune de toate cele de mai înainte. Astfel, emblema, în care se regăsește particularități ale graficii catalane, este formată dintr-un punct, o linie curbă, ca o lună în creștere, la mijloc, și o alta, care aduce cu un condei, în partea de jos. Urmează cunoscutele cercuri multicolore, simbolizînd cele cinci continente ale lumii, deasupra cărora este scris „Barcelona 92”. În original, punctul este colorat în bleu, linia de mijloc este galbenă, iar cea de jos — roșie. La prima vedere, este greu să descifrezi sensul desenului. Potrivit chiar autorului, pictorul Jose Maria Trias Folch, în vîrstă de 39 de ani, emblema redă chipul omului înobilat datorită sportului: plin de dinamism, expresivitate, libertate. Pictorul a început prin a studia cu mîgălă emblemele tuturor jocurilor olimpice precedente. El a renunțat la utilizarea exclusivă a motivelor geometrice și a hotărît să recurgă la simbolistică. Emblema va fi imprimată pe numeroase obiecte, inclusiv pe articole de îmbrăcăminte și pe tacîmuri.

În ceea ce privește mascota, creată de pictorul Xavier Mascaral, ea înfățișează un cișcă, cu totul deosebit de tipul cîin de tradiție disneyană. În afară de prototip, sau, ca să spunem așa, de „ediția princeps”, Mascaral a realizat și o multitudine de variante ale mascotei: ciinele mergînd pe bicicletă, ciinele mergînd pe jos, înotînd, vîslînd, sîrînd de la trambulină, stînd la bar sau planînd deasupra Barcelonei. Mascota se pare că se va numi în cele din urmă Coby, de la COOB-92.

Atît emblema, cît și mascota au fost realizate așa de devreme, cu mai bine de o olimpiadă înainte, pentru a avea timp să fie răspîndite în toată lumea. Organizatorii Jocurilor Olimpice „Barcelona 92” speră că numai din comercializarea celor două simboluri, emblema și mascota, se vor cîștiga 120 de milioane de dolari.

Yuppie pleacă la război

Primul se numește „Photon“, al doilea „Splatball“ și sint ultima modă americană de a-ți omorî timpul și inamicii fără a ajunge la închisoare. Ambele se bazează — cum se putea altfel?! — pe principiul celui care adună mai mult — câștigă echipa care acumulează mai multe puncte, eliminând mai mulți adversari — arma „Photon“ pare a fi ieșită dintr-un film științifico-fantastic despre „războiul stelelor“, emițind raze laser, în timp ce „Splatball“, prin culorile ce le imprăștie din abundență asupra victimelor, pare mai mult un pistol de vopsit.

Produs tardiv al unui deceniu de violență extragalactică, popularizată asiduă la televiziune și pe ecranele cinematografice, „Photon“ este un nou joc de exterminare „fără sînge“ care numără o mulțime de simpatizanți în S.U.A. Printre tinerii atrași de desenele animate japoneze, printre așa-numiții yuppies (tineri cu profesii bine plătite) în ascensiune (firește, antrenamentul pentru a face față concurenței presupune și așa ceva), printre bărbații și femeile al căror bagaj cultural se limitează la jocuri video, adorația față de Rambo în diferitele lui ipostaze, și pasiunea pentru luptele stelare. Dimpotrivă, „Splatball“ care are circa 35.000 de adepți, este destinat „satisfacției celor mai animale și mai brutale instincte“, cum releva un ziar italian, și este practicat — semnificativ! — aproape în exclusivitate de adulți, cea mai mare parte dintre aceștia aparținând unor „executives“ (cadre de conducere) de succes de pe Wall Street.

Apărut la Dallas, în urmă cu trei ani, „Photon“ a proliferat în întreaga țară, mai ales în ultimul timp și în prezent sint nu mai puțin de 24 de arene de practicare a lui, în diferite colțuri ale S.U.A. Aproape întotdeauna acestea sint foste piste de patinaj cu roțile, adaptate pentru a găzdui una din întrecerile cele mai excentrice în anele „competițiilor“ americane. În decurs de șase minute și jumătate cit durează „partida“, cele două echipe de cîte 10 jucători — „roșii“ și „verzii“ — se urmăresc și se înfruntă în ritm tot mai intens, pe un înortochiat traseu de „război“, pe care, pentru a crea o atmo-

feră cit mai „reală“, se folosesc tot felul de mijloace tehnice sofisticate, inclusiv ceață artificială și lumini stroboscopice.

Protejați de pectorali cu străluciri intermitente și de căști stereofonice în care pot urmări punctajul partidei, „gladiatorii spațiali“ trebuie să doboare un număr cit mai mare de adversari cu pistolul lor futurist cu raze laser. Punctele sint considerate marcate de fiecare dată cînd fasciculul de lumină nimește pîtratul lucios de pe pieptul adversarului. Dacă în focul luptei se greșește și se nimereste un tovarăș de luptă, se pierde din timp și din punctaj.

Mult diferită este atmosfera la „Splatball“. Se joacă în aer liber în mlaștinile și desigurile pădurilor americane, într-un peisaj ce reaminteste de filmul „Platoon“. Echipați din cap pînă în picioare cu tot felul de camuflaje, măști antigaz, cu cizme militare în picioare și alte accesorii de luptă, două echipe de cîte 15 persoane se angajează într-o „bătălie“ de 45 de minute, în cursul căreia trebuie să sustragă steagul adversarilor. Arma utilizată este o pușcă cu aer comprimat avînd un glonț plin cu vopsea multicoloră.

„Fiecare visează, în secret, în viața de zi cu zi, să se poată strecura în spatele inamicului și să-l distrugă dintr-o singură lovitură“, afirmă Bob Phelan, susținător fervent al modei „Splatball“, lansată în urmă cu șase ani de un grup din New England format dintr-un agent de bursă, un scriitor de succes și proprietarul unui magazin de articole de schi. Photon și Splatball sint cel mai bun antidot împotriva anxietății și frustrărilor din viața de zi cu zi, pretinde Dennis Bass, coproprietar al unui teren de „Photon“ din apropiere de New York. Inșă, o cu totul altă părere au cei mai mulți dintre psihologii și sociologii din S.U.A., care au condamnat asemenea „jocuri“, considerîndu-le drept „obscene pe plan moral“. Pentru că, așa cum arăta dr. Leonard Berkowitz, profesor de psihologie la Universitatea Wisconsin, ele „nu fac decît să exalte violența și războiul“.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Unul pentru toți, toți contra unul

O nouă carte despre mafie a apărut în S.U.A.: „My Undercover Life in the Mafia“ scrisă de Donnie Brasco. Nu ar fi ceva deosebit, doar au fost scrise atîtea cărți despre mafie, numai că autorul este un agent infiltrat de F.B.I. în anul 1977 care a trăit timp de 5 ani în mediul mafiot. Pe numele lui adevărat Joseph D. Pistone (Donnie Brasco) a fost cel folosit pentru infiltrare, agentul F.B.I.-ului a reușit să pătrundă în intimitatea sanctuarului mafiei furnizînd informații de mare valoare și utilitate care au dus la curmarea activității a numeroși gangsteri (peste 100) și aducerea lor în fața justiției.

Inițial Pistone a fost infiltrat pentru o perioadă de 6 luni, dar datorită faptului că a reușit să fie „legitim“ de mafioți s-a hotărît continuarea operațiunii care s-a prelungit pînă la 26 iulie 1981. În toată această perioadă el a trăit sub spectrul pericolului de a fi demascat, dar a avut noroc. Astfel atunci cînd, vrînd să facă impresie, a închiriat un yacht pe care și-a invitat „prieteni“, unul dintre ei i-a arătat o poză din „Time“ a aceluiași yacht folosit de F.B.I. pentru a demasca o afacere de mită. Prezența de spirit l-a salvat: „Dacă este al F.B.I.-ului și noi am scăpat nevățamați înseamnă că i-am păcălit!“ În tot timpul misiunii sale, Pistone nu a putut să aibă legături cu soția și cele trei fiice. O singură dată, atunci cînd soția a fost victima unui accident i s-a permis să stea cu ea două săptămîni asigurîndu-și motivarea pentru mafioți.

După încheierea misiunii Pistone a mai lucrat în cadrul F.B.I.-ului pînă în anul 1986 după care s-a retras. Mafie a pus pe capul său un premiu de 500.000 de dolari, forțîndu-l să-și ducă viața sub o identitate falsă, în continuă alertă deoarece nu se mai bucură de protecția agenției. Misiunea indeplinită, eroul... seamănă a scenariu pe care îl cunoaștem. Maurul și-a făcut datoria, maurul poate să moară! Sau să încerce să supraviețuiască.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Universul muzicii

Estivale

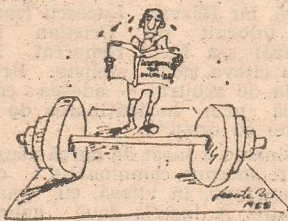
Un duet inedit apare în clasașmentele muzicale din Italia cu noul cîntec de succes „La luce buona delle stelle“, este vorba de EROS RAMAZZOTTI și PATSY KENSIT. Cunoscutul interpret italian își confirmă valoarea și, după albumul „In certi momenti“, revine cu un L.P. intitulat „Musica e...“ Frumoasa Patsy este solista vocală a trupei EIGHTH WONDER, intrată anul acesta în topuri cu discul single „I'm not scared“. Un amănunt: textul și muzica acestui cîntec sint semnate de cei doi de la PET SHOP BOYS, Neil Tennant și Chris Lowe. Cîntărea aparție în peisajul arid din „Valea Morții“ (California): un automobil marca Olds Mobile 1952 avîndu-i ca pasageri pe Dieter Bohlen și membrii grupului BLUE SYSTEM. Puțini sint aceia care se avîntă în acele locuri pustii unde mișună șerpii și scorpionii și unde temperatura ajunge pînă la 50 de grade. Temerarii excursioniști aveau însă un motiv serios: turnarea noului videoclip „My Bed is too Big“. Iată echipajul complet: Dieter Bohlen — producător, compozitor, conducătorul formației / Jeanne Dupui — solistă vocală / Joachim Vogel — chit. / Frank Otto — percuție. A început turneul în Europa al lui MICHAEL JACKSON, care va fi, se pare, evenimentul anului. ● Revine în topuri FANCY, cu un reușit single, „Flames of

Love“. Numele adevărat al interpretului este Tess Teiges, născut în München la 7 iulie 1947. ● Se pare că trupa anului '88, la categoria „new comers“ va fi BROS. Iată componența: Matt Goss — voce, Luke Goss — percuție (cei doi sint frați gemeni) și Craig Logan — chit. Ei și-au făcut intrarea spectaculoasă în lumea muzicii, cu un „debut-single“ de mare succes, „When will I be famous“, urmat la scurt timp de actualul hit „Drop the Boy“. Primul lor album, ieșit de curînd pe piață, este, de asemenea, foarte bine cotat, urcînd vertiginos în clasamente și depășînd nume sonore precum Rick Astley și Pet Shop Boys.

● Evenimentul discografic al lunii s-a produs: „Nu te opri“, cel de-al treilea album al grupului IRIS se află în magazinele de specialitate la dispoziția melomanilor. Trei din cele opt piese aparțin vocalistului Cristian Minculescu (semnatat al versurilor la șase din cîntecele incluse), două bateristului Nelu Dumitrescu, cite una lui Mihai Alexandru-chitară, ex-bateristului Doru Borobecă (actualmente la Voltaj), și, în fine, piesa ce dă titlul albumului poartă semnătura lui Romeo Vanica. Succes și... nu te opri, IRIS! ● Estivale: pe litoral, la Costinești pot fi ascultate grupurile Holograf, Modul (din București) și arădenii de la Cargo, iar la Eforie Nord, semnalăm prezența unui alt grup gustat mai ales de cei tineri, Voltaj.

MIRCEA ZANE ■

Racul

N. LEONTE ■

Autobuz spațial

La Salonul aeronautic Farnborough — Anglia a fost prezentată o nouă navă spațială numită „Hotol“. Lungă de 70 metri și o anvergură de 20 metri ea se comportă ca un avion și după Alan Bond, specialist în propulsii spațiale „Hotol“ rezistă la 1200 zboruri. Decolarea are loc cu ajutorul unor turboreactoare, cu viteza de 150 metri pe secundă. În două minute se depășește zidul sonic, iar în 4,5 minute atinge altitudinea de 12.000 metri, respectiv cea de croazieră pentru avioane. După nouă minute „Hotol“ atinge viteza de 5 Mach la 26.000 metri înălțime. Căldura produsă de frecare la o asemenea viteză face ca turboreactoarele și hidrocarburiile

să ajungă la limita duranței, la care se adaugă aerul rarefiat. În această situație turboreactoarele își încetează activitatea intrînd în funcțiune fuzeele criogenice. Acum „Hotol“ devine mai ușor, căci o bună parte din combustibil a ars, greutatea lui inițială de 200 tone reducîndu-se la 42 tone. La

90.000 metri altitudine atinge viteze de 7,9 kilometri pe secundă, ceea ce este suficient pentru a se plasa o pe orbită la 300 kilometri înălțime, cînd și motoarele fuzee se sting. Autobuzul spațial poate rămîne pînă la 50 ore pe orbită, după care își reaprinde motoarele și intră în atmosferă sub un unghi de 80 grade, ceea ce înseamnă foarte mult față de un unghi de numai 28-38 grade al unei nave spațiale. După cum confirmă British Aerospace, la 25.000 metri devine un planor hipersonic, cu viteza de 88

BREVIAR

metri pe secundă și poate ateriza pe o pistă de numai 1800 metri.

„Hotol“ a fost creat pentru a transporta pasageri, putînd să parcurgă distanța Londra-Sydney în mai puțin de o oră, dar și pentru a plasa pe o orbită un satelit de 7,5 metri lungime și 5,7 metri diametru, în greutate de 7-11 tone sau să înlocuiască un satelit defect în numai cîteva zile, în loc de trei luni cit îi este necesar unei nave. Pînă la efectuarea primului zbor mai sint însă de rezolvat o serie de probleme, printre care, cea financiară, nefiînd ultima. Totuși, spun specialiștii, el va deveni operațional între anii 1993-1999.

Alcooltest electronic

Două aparate electronice noi au intrat în dotarea poliției franceze: etilotestul și etilometrul. Primul cu ajutorul unei mici pompe aspiră aerul din apropierea gurii unui conducător auto, bănuît de a fi consumat băuturi alcoolice. Și astfel, fără să se sufle, ca în sistem clasic,

se identifică orice urmă de alcool. Aparatul nu indică decît prezența alcoolului, fără a măsura și concentrația. Cel de al doilea aparat numit „ATC-1“ înlocuiește analizele de laborator, unde precum se știe, este necesară analiza singelui pentru a se

determina cantitatea de alcool aflată în el. În momentul în care conducătorul auto, aflat la volanul mașinii, suflă într-un dispozitiv, se efectuează automat și analiza aerului expirat, cu ajutorul razelor infraroșii. Pentru ca fumul de țigară să nu altereze rezultatul, știînd că etilometrul indică, în primul rînd, monoxidul de carbon degajat de gura celui ce este testat, și dacă el este mai mare decît 50 de părți la un milion de părți de aer, cel supus controlului trebuie să aștepte cam 15 minute înainte de a sufla din nou, pentru a stabili gradul de alcool aflat în sînge. Decizia aparatului este de 0,02 miligrame la litru de sînge. Trei beculuțe colorate diferit indică: „oprit“, „în funcțiune“ și starea pilelor electrice cu care este alimentat.

AUREL DIANU ■

Zbor de fluturi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									

ORIZONTAL: 1) Poet clasic roman, autor al poeziei „Le papillon“ (George). 2) Fluture de zi, foarte frumos colorat, ale cărui larve trăiesc pe urzici — Cadență. 3) Titan (simb.) — „Fluturile de...“, volum de aventuri pentru tineret, scris de Ștefan Tita. 4) Compozitor francez (sec. 18) — Ape! — Lene! 5) Poet contemporan, semnatat al poeziei „Un fluture“ (Mircea) — Dramaturg român, autor al piesei „Un fluture pe lampă“ (Paul). 6) Intre sase și opt — A dușmăni. 7) Rece! — Salutare — Culese! — Vin sec! 8) Intr-o floare! — Nicolae Dinescu — Localitate în Japonia. 9) „...pentru fluturi și pietre“, volum de proză memorialistică aparținînd scriitorului Călin Gruia (sg.). 10) Poet contemporan, semnatat al volumului „Aerul de sub fluturi“ (Ion) — Campion. 11) Fluture dăunător, de culoare galbenă-cafenie — Autorul piesei într-un act „Fluturile beat“ (Ștefan).

VERTICAL: 1) Poet contemporan, semnatat al fabulei „Fluturile“ (Nicolae) — Ued în Algeria. 2) Larve de fluturi — Inveliș protector făcut din fire

foarte subțiri, pe care le secretează pupule fluturilor. 3) 3.14 — Întreprinderea comercială de stat (siglă) — Îndemnare deosebită (pl.). 4) Hamac indian — Uniunea Artiștilor Plastici (abr.) — Localitate în R.F. Germania. 5) Comună în Iugoslavia — Floare cu petale mari, rotunjite și variat colorate, avînd forma unor aripi de fluture. 6) Strigăt cu care se cheamă cloșca cu pui (reg.) — Emil Turcu — Numai. 7) Compozitor francez, autorul piesei muzicale „Fluturi de noapte“ (Maurice) — Perioadă de timp. 8) Organele de zbor al fluturilor (poet.) — „Sîntem nuntă de fluturi / Pentru-a nu strivi...“, sint versuri din poezia „Îmbrățișarea mării“ de Dan Verona (sg.). 9) Cocotier din Polinezia — Ruteniu (simb.). — Notă muzicală. 10) Udreă Tomșa — Stadiu în dezvoltarea individuală a fluturilor, care precede faza de adult — Ana Toma. 11) „Fluturile...“ poezie ce poartă semnătura lui Mircea Micu (fem.).

MIHAI ZGUBEA ■

Dictionar: OZI, ARAO, SLI, IRI, IRL, RAVA, CLO, NIU

Dezlegarea careului „Curiozități“
GARGAUNI; ASP; ARTEZIANA; CA; ICRA; TIGARAR; TA; BRUMARITA; ASIA; CI; ENID; IN; AI; V; OUI; A; DAL; MOSC; S; BOICUS; APEL; AGAVA; OLARI; NA; ITSA; I; AC; ORAR; ANEMONA; SITARI; LACAR.

— De la bun început vă propun să discutăm despre rugby cu gândul la viitor, la perspectivele echipei naționale al cărei antrenor sunteți — și nu la trecut, la ce a fost în campionatul intern. De acord?

— Da, cu un amendament: în jocul nostru cu Grivița Roșie n-a fost vorba atât de „suturi la grămadă”, cât de o diferență de pregătire între cele două echipe. Grivița Roșie este o echipă bună, dar neantrenată — și spun asta chiar dacă o să se supere iarăși vechiul meu coechipier și colaborator Radu Demian.

— Vă spuneam să trecem peste vechile rivalități, mai ales că din câte știu, un deceniu ați jucat pilier chiar în spatele lui Demian, care era la „închidere”. Apoi, în vreo două rînduri, v-a fost și secund la națională, iar în acest campionat, victoriile au fost împărțite.

Mergem mai departe?

— Pe ce temă?

— Pe tema naționalei.

— Păi tocmai asta vroiam să spun: că nu vom putea aborda întîlnirile internaționale dificile din această toamnă cu jucători pregătiți sub nivelul cerințelor actuale. Or, în campionat, trebuie să joc cu gîndul la Tara Galilor — și d'ăia cer măcar jucătorilor steliști pe care-i antrenez maximă dăruire și responsabilitate în teren, indiferent de adversar.

— S-a mai întîmplat să și

pierdeți.

— La Baia Mare am pierdut „pe bune”. Intrarea în campionat a fost prea abruptă după solicitarea la națională. Tot din acest motiv Dinamo, care e o echipă foarte bună, n-a mai putut atinge două virfuri de formă — la meciurile naționale și în campionat.

— Steaua, în schimb, a avut un finis excelent.

— Tocmai pentru că ne-am

Rugby

Theodor Rădulescu:

planificat două virfuri de formă în acest sezon. Știam că finalul de campionat va fi decisiv pentru cistigarea titlului și ne-am luat toate măsurile.

— Felicitări pentru acest al cincilea titlu obținut în șase ani de cînd antrenați Steaua. Dincolo de această performanță — și ca antrenor al echipei naționale — sunteți optimist în urma concluziilor pe care vi le-a oferit campionatul?

— Optimist sînt pentru jocul „treisferturilor”, apărînd mai mulți jucători care evoluează pe acest post la un nivel destul de competitiv. Mă gîndesc la Amariei și Becheș de la Sibiu,

la Istrate de la Baia Mare, la Sava de la Petroșani. Dificultăți vom avea la „aripi”, posturi pe care titularii de acum ai naționalei nu ne-au convins. De asemenea, în toamnă trebuie să punem la punct problema apărării — prioritatea numărul 1 la echipa națională.

— Dar acel joc „de peste tot”, impus prin regulamentul campionatului nostru, a dat roade?

— Maniera adoptată prin regulamentul federației este mai bună, din două puncte de vedere: dă libertate de inițiativă (și gîndire...) jucătorului care are mînea și cere o mai bună circulație în teren a celor fără mînga. E drept, în acest fel apar margini mai puține. Dar această manieră nu poate da roade dacă nu este însoțită prin antrenamente foarte riguroase, care să urmărească tocmai aplicarea ei în condiții de joc. Din păcate, prea puține din echipele noastre au fost interesate să-și perfecționeze jocul conform acestor prevederi inedite de regulament.

— În toamnă vom juca cu U.R.S.S. și Tara Galilor în deplasare și cu Franța la București. Ce să mai ocolim subiectul: pregătiți de pe acum aceste jocuri?

— Aș vrea mai întîi să spun cum se pregătesc adversarii. Franța și U.R.S.S. au turnee în Argentina, iar Tara Galilor — în Noua Zeelandă. Noi avem, deocamdată, preocuparea de a face testări ale jucătorilor sus-

— Înțeleg că intenționați o lărgire a ariei de selecție, față de totuși folosit în această primăvară.

— În primăvară, e adevărat, am folosit 8 jucători de la Steaua și doar 4 de la Dinamo și cite unul de la Sportul studentesc, Grivița Roșie și Contactoare Buzău. Dar n-aveam altă soluție, trebuia să mă bazez pe jucătorii pe care-i știam cel mai bine și pe a căror pregătire puteam conta cel mai mult.

— „Strategia” asta a dat roade — cel puțin cu Italia și Spania. O veți continua?

— Depinde și de rezultatele testărilor pe care le vom face. Dar vom ține seama de faptul că o echipă de rugby are, în orice condiții, nevoie de un nucleu omogen sau, măcar, de omogenitate între linii. Altfel este imposibil să realizeze o prestație superioară — și experiența anterioară, cînd doar cinci jucători au evoluat în toate meciurile naționale din perioada respectivă, dovedește importanța acestui lucru.

— Ziceam că nu mai discutăm despre ce-a fost. Spuneți-mi, mai bine, dacă vom bate Franța la București?

— Foarte mulți abia așteaptă — și „mă așteaptă” — cu acest rezultat. Sper să le oferim o victorie, ca să ne lămurim pe deplin.

— Vă țin pumnii...

Careul de cupă

Jocurile oficiale în cuplaj erau o frumoasă și tradițională sărbătoare a fotbalului nostru, reluată după mulți ani abia cu prilejul recentelor semifinale ale cupei. Stadionul „23 August” (chiar dacă au fost numai 20.000 de spectatori, iubitori fideli ai fotbalului autohton) a respirat iarăși atmosfera reconfortantă a unui cuplaj de care ne era dor și pe care l-am dori repetat cit mai des. Și ca surpriza organizatorilor (prin tragere la sorți,

bară, iar Răzvan Lucescu (care l-a înlocuit pe Cristian la pauză) s-a făcut remarcat la alte citeva șarje steliști. Brigada de arbitraj — adesea cîmică prin încăpăținarea de a „ține cu ursul”!

Dinamo a jucat de parcă acum ar fi început campionatul: cu prospețime, în viteză, cu imaginație. A înscris două goluri de pe dreapta (min. 17, centrare Jercău, reluare Cămătaru, cu capul, din plonjon și min. 74, șarja irezistibilă a lui Mateuț, pasă laterală în careu spre Răducioiu care a reluat impecabil, cu stîngul, în gol) și două de pe stînga (min. 27 și 33, la centrări ale lui Varga, mai întîi Lupescu și apoi Cămătaru). Victoria s-a arătat preocupată de menținerea cotei spectaculare a întîlnirii și de contracararea tacticii dinamoviștilor. Astfel, jocului mai combinativ al acestora, Victoria i-a opus un stil mai direct, cu pătrunderi frontale și suturi „dintr-una”. În urma (sau în timpul...) unor astfel de pătrunderi, talentul Stere a fost faultat în careu de două ori (Sabou și Andone). Ambele penalty-uri au fost trase de C. Solomon: min. 44, gol, în stînga lui Moraru și în min. 65, cînd Moraru a apărut șutul tras tare în dreapta sa. Tot dintr-o pătrundere (Balaur, min. 83) a rezultat și al doilea gol al Victoriei, scorul general de 4-2 răspunzînd așteptărilor de spectacol pe care le aveam de la acest meci.

Careul de cupă de pe „23 August” a reunit și despărțit echipe cu stări de spirit diferite: Steaua — hotărîită să termine și acest sezon în stil de mare campioană, mai pe scurt — neînvînsă; Dinamo — cu ambiția și pofta de joc proprii unei echipe mult întinerite și care a progresat substanțial la capitolul știința jocului; Victoria — cu seninătatea unei formații mature, competitive, conectată acum mai mult la perspectiva celui de-al doilea start al său în cupela europeană; în sfîrșit, acest romantic Sportul studentesc care-și încheie sezonul calm și oarecum demn, cu speranța vizibilă că va ieși soarele și pe ulițele din Regie.

În orice caz, finala cupei anunță o nouă partidă de referință pentru fotbalul nostru. Care, spre deosebire de jocul din campionat dintre aceleași echipe, va trebui să aibă un învingător. Iar învingătorul de pe tabela de marcat va fi mai mult decît simplul învingător dintr-o partidă oarecare: acea echipă va începe sezonul de toamnă cu un inevitabil ascendent moral asupra celeilalte.

Cuplajul de miercuri seara a fost o inspirată inițiativă care a redat fotbalului atenția pe care o merită — în numele miilor de iubitori ai fotbalului. Felicitări celor care au avut ideea.

clubul Dinamo) să fie deplină, în partea a doua ne-am bucurat și de nocturnă (deci se poate!). — o „nocturnă europeană”, am spune, dacă avem în vedere că, tot prin tragere la sorți, meciul al doilea a fost între două viitoare participante la cupele europene, Dinamo și Victoria. Rezultatele vîsînt, desigur, cunoscute. Steaua a evoluat cu siguranța unei campioane și a învins cu 3-1 pe Sportul studentesc. Remarcabil zelul lui Gh. Popescu, dornic, se pare, să obțină de pe acum o titularizare la Steaua în sezonul viitor. El a și înscris primele două goluri (volé din careu, min. 17 și reluare cu capul din apropiere, min. 19), fiind apoi cam pe tot terenul. Echipa din Regie — îngîndurată și dezinvoltă; din primul lucru i s-a tras ușurința cu care a primit golurile (al treilea, Hagi, cu un șut senzațional, în min. 80); din al doilea — simplitatea cu care și-a creat citeva (dar mari) ocazii de gol (la 0-0 Cristea a tras pe lîngă poartă, fiind în careu, singur cu Liliac!). A marcat o singură dată, prin Sorin Răducanu (min. 79), care a străpuns apărarea steliști și-a trimis în poarta goală. Ungureanu și Achim au mai tras în

Promite, mai întîi, un spectacol sportiv agreabil la sfîrșitul acestei săptămîni, cînd se vor desfășura întrecerile tradiționale ale campionatelor internaționale ale României. Mai promite că, la aceste întreceri, se vor înregistra rezultate dătoare de speranțe pentru toamna olimpică. Cel puțin așa rezultă din „repetiția” aproape generală (prea multe absențe, totuși!), prilejuită de concursul republican al seniorilor găzduit de stadionul „23 August” săptămîna trecută. Atunci, Sorin Matei a sărit din prima 2,37 la înălțime nou record național, foarte competitiv pe tabloul mondial de concurs al acestei probe. (Cam tot atunci, recordmenul sovietic Povarnitin sărea la Leningrad 2,36). La fel, ne grăbim să salutăm și performanța Danieliei Costian, aflată într-un sezon fast și care a aruncat de-aștă dată discul la fix 71 m (în niște condiții

vitregite de timp și de neglijență organizatorilor). Liviu Giurgian (13,54 la 110 mg), cu 7 sutimi sub recordul național, promite o creștere spre cotele care l-au consacrat (deși pînă

Atletismul promite

la 13,20 cit e recordul european mai trebuie ceva...). Remarcabile progresele înregistrate de Viorica Ghican (Tg. Jiu) și Rodica Prescură (Focșani) la 1500 m. Prima a parcurs distanța în 4:02,76 (cu aproape 10 secunde mai puțin

decît „timpul ei” de anul trecut), iar a doua — în 4:07,12 (de asemenea, un progres de aproape 14 secunde față de anul trecut). În condițiile în care Puică, Melinte și Ivan sînt accidentate, semifondul își „inventează”, iată, noi valori și speranțe. Subliniem și rezultatul lui Vali Constantin, mereu egală cu sine însăși — în jur de 7 m la lungime; de-aștă dată 7,07 — rezultat bun pentru noi, chiar dacă, în aceeași zi, dacă nu ne înșelăm Galina Cistiakova sărea la Leningrad 7,52, adică prima femeie „peste 7,50 m” și un nou record mondial. (În concursul nostru, Lucian Sfîia cistiga lungimea-bărbăți cu 7,50 m...).

Să așteptăm, deci, internaționale de miine și poimîne, cu speranța unor noi rezultate edificatoare pentru „bobocii pe care-i va număra” la toamnă atletismul nostru.

noastră.

— Cum a fost jocul de la Iași?

— Echilibrat. Tactic, le-am dejucat toate intențiile, astfel încît ne-am creat ocazii mai multe și mai clare. Dintre ele, am valorificat-o pe aceea din min. 87, cînd Zahiu a înscris cu capul golul egalizator.

— Cum a jucat Zahiu în acest campionat?

— A început ca mijlocăș la închidere, dar, în cele din urmă, calitățile l-au impus ca virf de atac.

Cu un pas în divizia A

F. C. Constanța, după cinci ani de așteptare

— „Drumul” fotbaliștilor, o dată cu vîrsta, e invers — dinspre atac spre apărare...

— Cu Zahiu nu s-a întîmplat așa. Iar justetea hotărîrii antrenorilor e dovedită de faptul că Zahiu este golgeterul seriei, el înscriind și foarte multe goluri decisive pentru echipa noastră: ambele goluri de la Piatra Neamț, golul victoriei de la Slobozia (în min. 86), golul egalării la Buzău (min. 87), golul „punctului de aur” de la Iași (min. 87).

— Cam multe goluri spre finalul de meci...

— Jocul are, totuși, 90 de minute!

— Cum au jucat ceilalți „vertețeri”, Petcu și Iovănescu?

— Au început campionatul ceva mai slab, sub posibilitățile lor și așteptările noastre, dar în retur au fost de un real folos echipei, contribuind din plin la propulsarea ei în clasa-

ment.

— Performanța acestei reprezentări este cu atât mai meritorie cu cît, în răstimpul celor cinci ani, ați mai pierdut niște jucători de valoare, care v-ar fi putut aduce mai repede în divizia A.

— Poate cu Mănăilă, Hagi și Stere am fi fost mai demult în A, dar plecarea lor a fost suplinită, cum spuneam, de o intensificare a eforturilor spre a promova în echipă alți jucători localnici talentați. De altfel, și în continuare avem în vedere să-i lansăm pe Duda, Mangri, Moisesu — tineri jucători de 16-17 ani, dornici de afirmare și de a apăra culorile clubului nostru. O mențiune aș face pentru Nedelcearu, pe care l-am primit în locul lui Stere și care s-a integrat perfect în echipă și în atmosfera fotbalistică a orașului nostru.

— Tovarășe Pîlcă, la începutul campionatului sperați că veți promova?

— Am plecat cu gîndul că vor fi 5-6 echipe care aspiră la promovare. Încet-încet, au mai rămas doar trei — Brăila, Politehnica Iași și noi. Reușind să trecem de Progresul Brăila la Constanța (de altfel, n-am pierdut nici un punct acasă) și, apoi, să facem egal la Iași, a devenit limpede că echipa noastră merita să promoveze.

— Publicul v-a ajutat?

— Fără îndoială. Niciodată n-am fost mai puțin de 10.000 spectatori la jocurile din Constanța. Iar din toamnă, cred că stadionul va deveni neîncăpător.

— Chiar dacă pare o impolitete, vă întreb, totuși: veți rezista în A?

— Mai mult decît atît: sîntem hotărîți să facem o figură frumoasă. Cu aceeași conducere tehnică și fortificată cu maximum 2-3 jucători peste media de valoare actuală a echipei, F.C. Constanța va dovedi că este o divizionară A cu prestații și personalitate.

— Sperînd că așa va fi, vă dorim mult succes.

Atât de controversată nouă „formulă” de joc cu timp redus de gândire, așa-zisul șah activ, a trecut de la scurta experimentare de-a lungul unui an la competiții la oficializarea sa prin organizarea de către F.I.D.E. cu concursul Federației spaniole a primului Campionat al Europei la Gijón. Această s-a petrecut după deflactivarea în cadrul lucrărilor ultimului Congres F.I.D.E. a regulamentului de concurs. Spicând din acesta constatăm că nu s-au adus îmbunătățiri tehnice absolut necesare timpului de joc în soluționarea problemei scrisului partidei, în continuare jucătorul fiind obligat să înscrie pe fișă mutările timp de 25 minute și abia în ultimele 5 minute fiind eliberat de opreliștea regulamentară. Partida se joacă după regulamentul F.I.D.E. aplicat la jocul contemporan, atita doar că au survenit interpretări mai mult sau mai puțin firești cauzate de interdicerea amestecului arbitral în joc în cazurile de depășirea timpului de gândire. Acest nou șah, de fapt șah în viteză, nu ridică stacheta calității reflecției — scopul jocului ca „sport al inteligenței” — ci schimbă optica asupra sportivității, a calității morale a confruntării pe suport regulamentar. Scopul șahului este acela de-a câștiga duelul inteligenței, fără a se excepta recunoașterea superiorității adversarului și, eventual, abandonarea luptei în cazul inferiorității pe tablă. Șahul activ

Experiment printre proteste

Asociația internațională a marilor maeștri a căutat să informeze opinia publică asupra greșelilor acestei noi „formule” protestind împotriva „devalorizării” titlurilor internaționale prin atribuirea lor în șahul activ. Asociația a căutat să influențeze cu argumente logice jucătorii de prestigiu să nu se implice în șahul activ. Președintele asociației, G. Kasparov, a declarat că îi va învinge pe toți campioni lumii la șah activ în... simultan. Dar acum, la finele Campionatului european optica șahistului sovietic va fi schimbată, probabil, deoarece, în mod neașteptat pentru asociație, A. Karpov a participat în Spania și chiar a câștigat locul întâi, încercând să

blitz al ultimelor secunde pe ceas, Karpov a atins o piesă și adversarul l-a dat mat. Karpov a protestat, a contestat valabilitatea interpretărilor referitor la timp și... i s-a dat câștig de cauză: rejucarea partidei. Învingându-l în a doua partidă pe Iudasin, Karpov a continuat drumul spre victoria finală, dar a pierdut din simpatia publicului și n-au lipsit nici protestele jucătorilor defavorizați. În continuarea clasamentului au fost Gavrikov 9,5 p., Elvest, Ree, Novikov, Krasenkov 9 p., Gröszpéter, Gabrilov, Iudasin 8,5 p... 109 participanți.

Primii 45 jucători din clasament s-au calificat pentru Finala Intercontinentală, de unde primii opt clasati vor susține

meciuri eliminatorii, al căror câștigător va obține titlul de campion al lumii... Printre cei „45” rămași în cursă se află și Mihail Ghinda. Maestrul internațional român, în ciuda unui start slab, a evoluat apoi excelent cumuliind 6 puncte din 8 posibile, dar a cedat în final din cauza ritmului cu două sau trei partide zilnice și a totalizat 7 puncte din 13 posibile. Vă supunem atenției una dintre realizările jucătorului de la „Politehnica” București: **Bellon — Ghinda** 1. b3 e5 2. N b2 C c6 3. e3 a6 4. c4 Cf6 5. d3 d5 6. Cd2 d4 7. e4 Ne7 8. g3 00 9. Ng2 Cd7 ! 10. a3 Cc5 11. Dc2 a5 12. Ce2 ? ! Ng5 ! 13. Td1 f5 14. e : f5 N : f5 15. Ce4 N : e4 16. N : e4 C : e4 17. d : e4 Tf3 ! 18. Td3 Tf6 19. 00 Ne3 ! 20. Cc1 Tf3 21. T : e3 d : e3 22. Cd3 Td8 23. Cf4 Td2 24. Dc1 T : f4 25. g : f4 Dg6 26. Rh1 D : e4 27. Rg1 Df3 ! și albul a cedat neputînd împiedica amenințarea de mat e : f2 decit cu pierderi materiale grave. Practicînd un joc spectaculos, jucătorului român M. Ghinda i s-a atribuit din partea juriului premiul de frumusețe pentru maniera în care a obținut victoria împotriva maestrului internațional Blatny. Acum vom aștepta Finala Intercontinentală, ce va reuni aproximativ 100 de participanți, unde România va fi reprezentată doar de M. Ghinda și unde F.I.D.E. va căuta să arate că șahul activ n-a rămas la faza de... experiment.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

Se umple paharul

„Cazanul” fotbalului românesc fierbe! Peste puțin timp vom cunoaște campioana, câștigătoare Cupei României, retrogradatele și promovatele din și în cele trei divizii. La comisia de disciplină a federației ziua de joi (cînd se judecă „abaterile duminicale”) este zi lumină. Respectabili și respectați membri ai comisiei nu mai au casă, nu mai au masă, au numai dosare în fașă. Ce cuprind ele? Să vezi și să nu crezi: 13 cazuri de eliminare și 7 incidente trebuie „cintărite” și sancționate într-o singură ședință! Treceam peste loviri, sculări, insulte, amenințări și tentative de corupere (cele reușite nu ajung în fața comisiei), aspecte neavenite din peisajul fotbalistic A—B—C, încît nici nu mai încercăm să ne închipuim cum ar arăta un meci fără aceste „ingrediente”. Ne oprim la capitole diverse. În finalul unui meci din divizia secundă, la un penalty acordat gazdelor, în momentul executării loviturii, portarul oaspeților s-a întors cu spatele la punctul de la 11 metri! Făcînd haz de necaz (fiindcă e mare necaz dacă s-a ajuns la asemenea „piruete” pe terenurile noastre de fotbal) ne întrebăm: ce-o fi vrut să arate respectivul portar? Că nu e de acord cu decizia arbitrilor? Că nu-i în cîrdășie cu cei care au provocat penalty-ul? Că protestează împotriva aranjamentelor care se fac fără nici o rușine? Sau, poate, întoarcerea cu spatele spre adversar este o nouă formă de intimidare a acestuia înaintea „păliturii de osîndă”. Noi n-ar trebui să întoarcem spatele, făcîndu-ne că nu vedem asemenea gesturi.

În divizia C alte „premiere”: la un meci s-a aruncat cu pietre în arbitrii de linie, iar la un altul, pur și simplu, s-a furat echipamentul arbitrilor! Propunem ca în viitorul sezon, să se arbitreze cu căști de protecție ca ale boxerilor sau moto-

ciclistilor, iar echipamentul „cavalerilor flutierului”, pe timpul cînd aceștia părăsesc cabina, înainte sau după meci, să fie păzit de ciini-lupi mai feroși decît huliganii care aruncă pietre sau decît hoții de echipament negru.

Dar cel mai interesant caz cercetat în ultimul timp de sus-amintita comisie a fost cel petrecut înaintea, în timpul și după un meci de divizia C disputat între două echipe din același oraș. Arbitrii au fost văzuși, cu o zi înainte de meci, în anturajul conducătorilor uneia dintre echipe. Cealaltă echipă a trecut prompt la „contraatac” și, în ziua meciului, în vestiar, i-a ispitit pe „cavaleri” cu promisiuni bănești, ulterior negate în fața comisiei. La un moment dat au intrat „în scenă” și doi martori: președintele colegiului local de antrenori și metodistul consiliului județean de specialitate. Adăugîndu-i pe cei trei arbitri, pe cei doi delegați ai echipelor și pe cei doi jucători care în minutul 88 au văzut cartonașul roșu dar nu au vrut să părăsească terenul de joc, aveți tabloul complet al tragicomедiei la care am asistat. Un lanț întreg de minciuni a fost rupt la câteva ore după judecarea cazului de unul din împrieinați care a mărturisit președintelui comisiei, apreciatul ziarist și om de fotbal Mihai Ionescu, întregul adevăr.

„Cazanul” fotbalului fierbe! Să stingem însă patimile care nu o dată trec de bariera raționalului. Să nu admitem pe terenurile noastre nici o abatere de la acea cod al onoarei care exclude violența, răzburarea, minciuna, corupția.

Un mare conducător de club spunea că numai fotbalul construit pe principii morale merită să existe. În caz contrar, fotbalul devine un mediu deformat, generînd tipuri umane execrabile. Fiindcă fotbalul nu formează jucători, ci oameni.

CRISTIAN ȚOPESCU

Toată lumea face sport

● Pentru că ultimele două rubrici au fost consacrate în exclusivitate fotbalului, astăzi nimic despre „sportul-rege”, mai ales că atenția va este atrasă în această direcție de cotidian, care relatează EURO '88. ● Doi indieni, Datatraye Yeole și Mohan Kamble, au realizat, ajutați de trei colegi, o performanță excepțională, devenind primii nevătători din această țară care reușesc să escaladeze un vîrf din masivul Himalaya, Patalasu (4877 m). Cei doi, muncitori la o fabrică de... explozibili din Pune (statul Maharashtra), aflați la prima lor ascensiune, au declarat că, încurajați de succesul expediției, intenționează să atace vîrfurile Garhwal (6096 m), pentru a depăși recordul de altitudine al nevătătorilor, deținut de un american și un japonez, care au urcat pe Kilimandjaro (5895 m). ● Cunoscutul superfondist grec Yiannis Kouros a stabilit un nou record mondial de alergare pe distanța de... 1000 mile (1600 km), pe care a parcurs-o în 10 zile, 10 ore, 30 minute și 35 secunde. Vechiul record era de 11 zile, 20 ore, 36 minute și fusese stabilit în 1986 de americanul Stu Mittleman. Dacă astfel de întreceri vi se par de-a dreptul incredibile, ce ziceți de recordul feminin: 700 mile (1126 km), străbătută de Suprabha Schecter (S.U.A.) în 10 zile, 13 ore, 3 minute... ● După gimnastica feminină, înot și alte discipline, iată că și în tenisul feminin vîrșia performanței scade spectaculos. Cel mai bun exemplu îl constituie turneul de la Roland Garros, în semifinalele căruia au ajuns trei jucătoare de 18 ani (Steffi Graf, Gabriela Sabatini și Nicole Provis), și una de numai 17 (Natalia Zvereva)! ● Dacă există campionate mondiale și europene de biliard, de ce n-ar exista și tentative de record de rezistență în această disciplină. Noua performanță supremă în această specialitate aparține belgianului Patrick Oatyn (34 de ani), care a jucat biliard timp de 245 ore (mai bine de 10 zile), cu pauze doar de 15 minute la fiecare 3 ore. Noți recordman a depășit cu 5 ore vechea performanță. ● Althea Gibson, „Regina neagră a tenisului” (titlul unui film de televiziune în care a jucat rolul principal), și-a donat trofeele muzeului de istorie a Statelor Unite, trofee care vor putea fi văzute în sala consacrată sportului. Prima jucătoare de culoare prezentă în echipa S.U.A. a câștigat de două ori „internationalele” Statelor Unite, disputate, în acea vreme, la Forest Hills (1957 și 1958).

LUCIAN OPREA

Toate relele din lume sînt puse pe seama soferilor. Li se reproșează, e drept, uneori nu fără temei, că „aleargă nebunește, că simt o plăcere sadică stropind trecătorii, că transformă străzile în niște locuri extrem de periculoase, după ce au cochetat cu Bachus, că unii conduc neglijent, neatenți, tîmponindu-se toată ziua între ei etc., etc. „Nici pe zebră dom-le nu ești protejat și pe ea te cossesc dacă nu te ferești”. Se lamenta un inamic declarat al celorltoților prietenului său, care nici el nu-i prea înghitea pe oamenii volanului. Desigur, soferii, motocicliștii, chiar călăreții fragililor motorete prezintă partea cea mai instruită, mai specializată, a beneficiarilor drumurilor. Una e să strînești o herghelie și alta e să răspunzi doar de picioarele tale. Una e să alergi cu 100 pe oră și alta să atingi, mergînd nu lent, ci în ritm de marș sportiv, doar maximum 10 km la oră. Tocmai de aceea, societatea pretinde motorizaților să demonstreze că știu să folosească fără pericol numeroșii cai ascunși sub capote. Celor care trec examenul le dă pentru a certifica știința lor, așa, un fel de carte de vizită de culoare roz, atât de rivniță de unii, care repetă ani de-a rîndul aparent diabolicele teste.

Am fi însă nedrepti, am judeca unilateral, dacă n-am admite că și pasnicii pietoni pot să-și aducă o contribuție, și nu mică, la bunul mers al circulației. Nu avem încă chiar atîtea mașini încît să se meargă ca în alte părți, cu o medie

orară care nu o depășește pe aceea a trecătorului negrăbit. Nu vedem decît rareori coloane abia tirîndu-se, cu viteza melcului. Este cu totul nedrept, deloc etic și civilizat ca autobuzele să aștepte în dreptul trecerii marcate niște pietoni care au încins o discuție despre turneul final al Campionatului european de fotbal, exact pe zebră, cum s-a întîmplat deunăzi pe o arteră cu patru culoare din Capitală. Mai departe, aceleași autobuze au

nervozitate ce se citea pe fețele soferilor îi amuza chiar pe băietandrii ce nu prea beneficiaseră de etern amintitii șapte ani de acasă. Dar de cite mîduri de a încurea, intrizia, traficul nu dispun pietonii? Tesătura de traiectorii, surprinzătoare, neașteptate, pe care simpaticii trecători, de la cel de-o schioapă pînă la omul cu părul alb, dar absolut valid, se avîntă în traversarea străzilor, sînt tot atîtea prilejuri de emoții pentru oamenii volanului, siliți

s-au născut. Dacă totul s-ar solda cu o frînă pusă în extremitate, cu o sperietură pentru pietoni (dar și pentru sofer) și încă mai trecă-meargă, dar pietonul năzdrăvan trimite uneori mașina cu sofer cu tot în pom. De ce? Pentru simplul motiv că pilotul, ferindu-l pe trecătorul iresponsabil, n-are altă soluție. După coliziune, vinovatul o ia la fugă, iar soferul, înfipt în copac, e învinuit de neatenție. Sînt, bineînțeles, și cazuri cînd dreptatea e pe la

cate și a folosi un pas mai vioi, izvorăște din considerente de fluiditate a circulației, dar în primul rînd de bun-simț, de respect reciproc între participanții la trafic. Pilotii să-i înțelegă pe pietoni, să le creeze condiții să traverseze în deplină siguranță strada, dar și trecătorii să nu abuzeze de dreptul lor frîind, sectionînd fără rost, la fiecare pas, coloanele de mașini. Nu trebuie pierdută din vedere extrema diversitate a mobilurilor deplasărilor autovehiculelor. Nu toată lumea merge la plimbare. Și chiar dacă unii se recrează la volan, ce e rău în asta? Miine vor lucra mai cu spor în uzină, la planșetă, în laborator. În coloane se găsesc și mijloace de transport în comun ce duc sau aduc mii de oameni spre și de la locurile de muncă, salvări cu oameni a căror viață depinde de un minut. (Mai știți, miine, poimîine, am putea și noi sau cei dragi noștri să abia nevoie de ele), camioane cu mărfuri necesare fabricilor, populației. Soferi sînt circa două milioane, iar pietoni noi toți (inclusiv soferii), sîntem 23 de milioane, activi vreo 21. Dacă scădem sugarii, deși și ei „merg” în brațe sau în cărucior. Desigur, nu putem trece cu vederea răspunderea mare a celor mai „calificați” participanți la circulație, soferii, dar nici subaprecia aportul multor milioane de trecători la bunul mers al treburilor circulației, în care e interesată nemijlocit întreaga populație.

VICTOR BEDA

Cronica șoselei

Pietonii

foșt nevoie să aștepte cuminți, la rînd, un trecător ce se delecta rîzînd de unul singur, în timp ce înghitea cu nesăț pîgînile unei cărți. E un mare merit al autorului volumului că a reușit o asemenea performanță, dar... orisicît, parcă e prea de tot. Stim, sînt cazuri de oameni bătrîni, suferinzi, pentru care orice pas e un adevărat chin. Ei sînt protejați, ocrotiți, cu grijă, în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, de oamenii volanului. Nu demult am văzut, însă, cîtiva tineri înalți, zvelți, bronzăți, traversînd agale pe zebră în timp ce zeci, sute de mașini transportînd călători, mărfuri, așteptau ca pietonii, deloc grăbiți, să elibereze spațiul marcat. Starea de

la tot pasul să frîneze. Și trecătorii, amatori de asemenea traiectorii, au perspectiva spitalului (în cel mai bun caz) la fiecare metru parcurs. Pe alții, îi vezi rupînd-o la fugă pe sub „nasul” mașinilor aflate în olină viteză. Oare, chiar așa, să nu le pese deloc de „unica” lor viață? Soferii nu prea se simt onorați de încrederea ce le-o acordă stimații lor parteneri de trafic. „Vorba aia, de nouă ori îi feresc, dar a zecea oară mai știu eu dacă-s capabil de o asemenea performanță?” Și apoi mașinile: unele is noi-noute, cu frîne care le fac să „înghețe” la nevoie. Altele sînt însă bătrîne, obosite, ca să nu mai vorbesc de unii proprietari ce nu le-au mai făcut vreun „tratament” de cînd

mijloc. Culpă e pe din două, aparține și pietonului neatenț, dar în egală măsură și manierei neglijente de a pilota a soferului. În loc să „mature” cu privirea strada, ce la tot pasul poate ascunde surprize, el tocmai rostea cuvinte de admirație, întors spre frumoasa sa însoțitoare.

Desori vedem cum zeci de autovehicule așteaptă cu paciență trecerea unui singur, da, a unui singur pieton. Trebuie să recunoaștem că acesta e un lux deosebit. E drept, pietonul e suveran pe zebră, dar și timpul pierdut al celor din mașini nu e o bagatelă, el totalizînd sute, mii de ore risipite.

Recomandarea adresată pietonilor de a se grupa cît de cît la trecerea peste spațiile mar-

O nouă corespondență de pe însoritul litoral

Ce mai e nou la mare

— În complexul de odihnă pentru copii de la Năvodari, unde se găsesc în prezent peste 8000 de copii preșcolari, împreună cu educatorii lor, se desfășoară concursul de cîntece și poezii patriotice intitulat: „Copiii cîntă patria și partidul”. Participă reprezentanți ai județelor Bacău, Buzău, Sălaj, Mureș, Călaș, Iași, Neamț, precum și din municipiul București. Duminică au sosit primii oaspeți și în taberele de copii de la Eforie Nord și Eforie Sud. În total, peste 100 000 de copii din întreaga țară, se vor afla în taberele special amenajate pentru

ei pe litoralul românesc al Mării Negre în această vară.

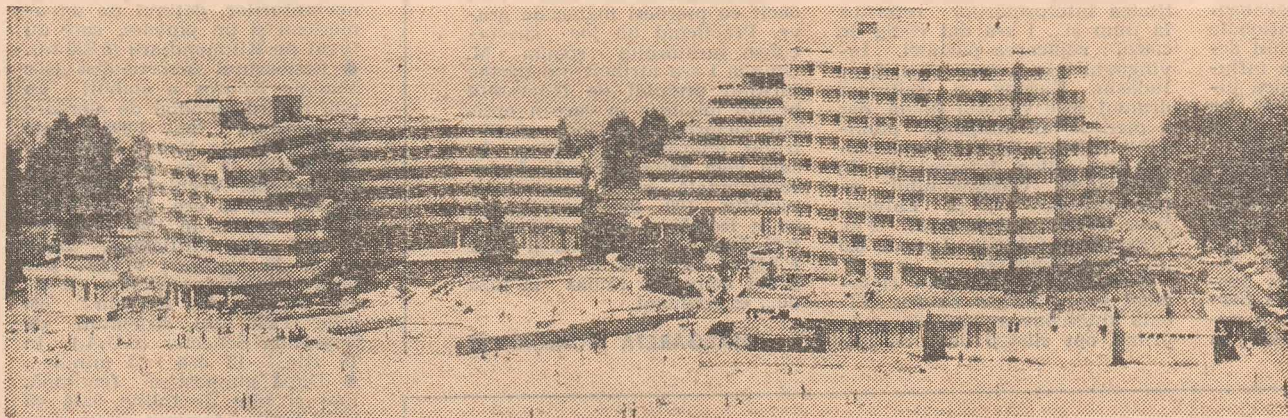
— Începînd de luni, 6 iunie, au intrat în circulație noi trenuri accelerate care fac legătura directă între litoral și orașele Arad, Bacău, Brașov, Tg. Mureș, Petroșani. De asemenea, au fost suplimentate numărul trenurilor accelerate și rapide dintre București Nord și Constanța. În total, spre și dinspre litoral circula vară 4 perechi de trenuri rapide 13 perechi de trenuri accelerate, 6 perechi de trenuri personale, precum și un tren special, ce face legătura cu Complexul de la Năvodari.

Simpozionul internațional „Poezia și pacea”, început marți, 7 iunie, în Capitală, și-a continuat apoi lucrările pe litoral, manifestarea fiind organizată de Uniunea Scriitorilor din R.S.R., în colaborare cu Comitetul județean Constanța de cultură și educație socialistă.

Au participat poeți din: Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, Elveția, Finlanda, Danemarca, R.D. Germană, Iugoslavia, Polonia, U.R.S.S. și din România.

Joi, 9 iunie, la Casa scriitorilor din stațiunea turistică Neptun au avut loc dezbateri pe tema responsabilității majore a scriitorilor de pretutindeni în lupta pentru pace, iar după amiază, la Constanța s-a desfășurat un recital internațional de poezie, la care au asistat numeroși turiști români și străini aflați în vacanță, la mare.

Participanții la simpozion au vizitat, de asemenea, obiective social-culturale, de interes istoric și turistic din județul Constanța.

Pe insula „Ovidiu”, din nordul lacului Mamaia s-au realizat în ultimele două luni ample lucrări de reconstrucție a restaurantului cu specific pescăresc existent aici, creîndu-se totodată și un spațiu propice prezentării unor atractive spectacole artistice.

Turiștii români și din alte țări ce doresc să posească pentru o seară la fărîmă acestei mici, dar pitorești insule, se pot imbarca, în prealabil, la bordul vaporușelor de croazieră „Steluța” și „Lucaefărul”, ce au „porți” de bază la debarca-

derile: Cazinou și Neptun din Mamaia.

Stațiunea Neptun se prezintă turiștilor din această vară cu multe, foarte multe noutăți. În special în ceea ce privește confortul și cadrul ambiental al unui mare număr de hoteluri și unități de alimentație publică. Între acestea, cele mai însemnate „restruc-turări” le-a suferit chiar hotelul ce poartă numele stațiunii, „Neptun”, care deține acum cea mai înaltă categorie (grad de confort și dotări) dintre hotelurile din această zonă a litoralului.

Transportul cu avionul spre și dinspre litoral este asigurat în aceste zile de început de sezon de patru curse aeriene zilnice, care operează între aeroporturile București Băneasa și „Mihail Kogălniceanu” — Constanța.

În lunile iulie și august vor fi puse în circulație curse directe între Constanța și 9 orașe din diverse zone ale țării: Arad, Bacău, Cluj-Napoca, Iași, Oradea, Sibiu, Suceava, Timișoara și Tg. Mureș. Pentru întâia dată în sezonul estival 1988, între orașele Constanța și Oradea va funcționa o cursă aeriană directă, în zilele de: marți, joi și sîmbătă. În același timp, pe relația Constanța — Timișoara și retur vor exista două curse directe, față de numai una — în sezonul trecut.

La Barul „Melody” din Mamaia — unitate etalon în ceea ce privește divertismentul artistic specific genului de music-hall, se prezintă seară de seară, pe parcursul a mai mult de două ore(!) spectacolul intitulat „Carnaval la Melody”, realizat de Cornel Patrîchi și Viorel Păunescu.

Iși dau concursul o serie de cunoscuți soliști de muzică ușoară: Dan Spătaru, Păunița Ionescu, Elena Cîrstea, Dana Popa, Mariana Necula, actorii: Radu Gheorghe, Mihai Perșu, Doru Octavian Dumitru, cuplul de dansatori comici Anton și Romică, clovnul muzical Grigo Grigorescu, ansamblul de balet București cu soliștele Cătălina Dumitru, Carmen Badiu, Judith Iamandi, Gabriela Florea și alții. Într-un alt punct de referință al aceluiași gen de spectacole, la barul „Internațional” din stațiunea Olimp, turiștii pot viziona un alt program atractiv, intitulat „Drum spre stele”. Realizator — Constantin Dușu.

— O declarație — Anja LETSCHERF, delegată principală pentru stațiunile din zona Mangalia, a firmei turistice ITS din R.F.G.: „Turiștii sosiți prin firma ITS au fost printre primii pe litoralul românesc (cel dintîi grup a venit la data de 7 mai) și vor pleca printre ultimii: 20—21 octombrie. Ei locuiesc la hotelurile: Cometa, Meteor, Scoica, Tismana, Cozia și Capitol — din stațiunea Jupiter, la Miorița și Clăbucet — din stațiunea Neptun. 80 la sută dintre ei sînt cei care revin pe litoralul românesc de mai mulți ani la rînd, iar unii, chiar de două ori pe parcursul aceluiași sezon estival. Preferă să stea nu numai în același hotel în care au mai locuit și sînt familiarizați cu personalul, ci chiar în aceeași cameră.

Și gazdele le satisfac aceste cereri. Așa s-a întîmplat, spre exemplu cu familiile Hubert și Hertha Grünwald, Rudi și Ilse Risten, care adresîndu-se printr-o scrisoare conducerii hotelului Cometa din stațiunea Jupiter, au obținut locuri în camerele preferate: 725 și, respectiv, 812. Putem afirma că debutul actualului sezon a fost corespunzător; nu s-au înregistrat nici un fel de probleme, serviciile sînt bune la toate hotelurile și restaurantele. În afară de plajă și băi de nămol, turiștii noștri folosesc piscinele, se plimbă mult, fac sport, participă la excursii organizate la Istanbul, Varna, dar și în Bucovina, pe Valea Prahovei, la Brașov ori în Delta Dunării. Solicitate sînt și degustările de vinuri la Murfatlar, seriile folclorice de la Nunta Zamferei — în Eforie Nord, sau Cătușul — în Aurora”.

În aceste zile, la Costinești se află în vacanță peste 4000 de tineri din diverse județe ale țării, precum și colegi ai lor de generație din R.D. Germană, Uniunea Sovietică, Polonia, Cehoslovacia și alte țări.

Pentru noul sezon turistic în Delta Dunării au fost stabilite 9 trasee turistice, majoritatea pe RUTE NOI, care nu au fost parcurse în anii trecuți. Începînd din această vară, navele de pasageri cu excursionsiști vor parcurge nu numai brațul principal al Dunării, „Sulina”, ci și brațul „Sf. Gheorghe” străbătînd zone pitorești, de o frumusețe deosebită, pînă în apropierea Lacului Roșu, sau a localităților Sfîștoșca și Letea.

INEDIT este și traseul ce pornește din localitatea Unirea (Jurilovca), traversînd lacul Razelm, pentru a ajunge apoi, prin canalul Dranov și brațul „Sf. Gheorghe”, la Tulcea. În localitatea de unde se pornește pe această rută, Unirea, a fost inaugurat recent hotelul „Razelm”, cu o capacitate de 160 de locuri, care se adaugă astfel hotelurilor existente la Crișan, Maliuc și Sulina. O noutate o constituie și noul popas turistic dat în folosință pe Dunărea veche, în apropierea Milei 23, popas constituit din pontoane-dormitor.

Pentru excursiile de 1—2 zile în Delta Dunării, la dispoziția grupurilor de turiști vor fi puse, suplimentar, două noi hidrobuze, cu 90 și, respectiv, 50 de locuri, precum și cinci șalupe rapide.

Noi dotări și la complexul hotel-restaurant „Lebăda” din Crișan; pentru actualul sezon, aici vor fi date în folosință o sală de jocuri mecanice, o videotecă și o discotecă, iar la popasul turistic din aceeași zonă o popicarie.

De asemenea, la Sulina sînt în curs de execuție ample lucrări la portul turistic și de agrement amplasat în vecinătatea modernului hotel cu 200 de locuri, a restaurantului și braseriei ce au fost construite aici.

Menționăm că, accesul turiștilor care călătoresc în Delta Dunării pe cont propriu, fără servicii rezervate prin agențiile de turism, se face numai pe bază de permise — autorizație, eliberate de agenția de turism Tulcea și de punctul turistic din Gara fluvială Tulcea.

Rubrica

VREMEA

cum a fost
cum va fi

în pagina 19

O inițiativă interesantă la hotelul Atena, din stațiunea Saturn. Aici, a fost deschis clubul de vacanță al O.J.T. Sibiu club care este patronat de Casa de cultură a tineretului din același oraș. Organizatorii oferă turiștilor un program complet, care începe dimineața, pe plajă, cu jocuri distractive și întreceri sportive și continuă seara, în discoteca clubului, unde, în afară de dans, au loc concursuri deosebit de inspirate, ce stimulează buna dispoziție a tuturor.

Pentru fiecare serie există, de asemenea o „Miss club” și... un Mister club”.

De remarcat că, turiștii din Sibiu, ce optează pentru această adresă de vacanță știu din vreme la ce hotel vor fi găzduiți și unde vor minca. Ei au inclus în costul sejurului, abonamentul la piscină, la club, excursiile stabilite în împrejurimi și seriile distractive în unitățile restauratiere cu programe artistice.

CONSTANTIN ISMAILEANU

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, întîrîtoare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-invățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.